

**Кафедра географії та туризму
Földtudományi és Turizmus Tanszék**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ / MÓDSZERTANI AJÁNLÁS
для самостійної роботи студентів денної і заочної форми навчання / a
levelezős hallgatók önálló munkájához

*Організація анімаційної діяльності / Animációs tevékenység
szervezése*

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Перший (бакалаврський) / Alapképzés (BA)
(ступінь вищої освіти / felsőoktatás szintje)

24 Сфера обслуговування / 24 Szolgáltatási szféra
(галузь знань / képzési ág)

242 Туризм і рекреація / 242 Turizmus és rekreáció
(спеціальність / szakon tanulnak)

242 Туризм / 242 Turizmus
(освітня програма / képzési program)

УДК 338.48(072)

О 64

Методичні рекомендації призначаються для ефективно організації самостійної роботи з дисципліни «Організація анімаційної діяльності» здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної і заочної форми навчання, які навчаються на спеціальності 242 «Туризм і рекреація». У посібнику матеріал викладено у логічній послідовності у відповідності до освітньо-професійної програми, навчального плану, робочої програми та конспекту лекцій навчальної дисципліни.

Затверджено до використання у навчальному процесі
на засіданні кафедри географії та туризму ЗУІ ім. Ф. Ракоці II
(протокол № 4 від 25 квітня 2024 року)

Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою
Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II
(протокол №6 від 10 квітня 2024 року)

Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II
(протокол № 3 від 2 квітня 2024 року)

Розробник методичних рекомендацій:

Галина Шука – доктор педагогічних наук, професор (кафедра географії та туризму
ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Рецензенти:

Людмила Мелько, кандидат педагогічних наук, доцент (кафедра туризму, ВНЗ
«Університет економіки та права «КРОК»)

Олександр Бергхауер – кандидат географічних наук, доцент (кафедра географії та
туризму, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II)

За зміст методичних рекомендацій відповідальність несе розробник.

Відповідальний за випуск:

Олександр Добош (Видавничий відділ ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (адреса: пл.
Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua)

© Галина Шука, 2024
© Кафедра географії та туризму ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024

УДК 338.48(072)

O 64

E módszertani ajánlás az önálló munka hatékony megszervezését szolgálja a „Animációs tevékenység szervezése” c. tantárgyból, elsősorban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola alapképzésében (BA) résztvevő levelező tagozatos Turizmus és rekreáció szakos hallgatók számára. Az útmutató anyaga logikus felépítésű, összhangban van a Turizmus szak képzési programjával, a tantárgy tantervével és előadásaival.

Az oktatási folyamatban történő felhasználáshoz jóváhagyta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszéke
(2024. április 25, 4. számú jegyzőkönyv).

Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Oktatási és Módszertani Tanácsa
(2024. április 10, 6. számú jegyzőkönyv).

Elektronikus formában (PDF fájl formátumban) történő kiadásra javasolta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2024. április 2, 3. számú jegyzőkönyv).

A módszertani ajánlás kidolgozója:

Prof. Scsuka Halina – professzor, a pedagógiai tudományok doktora (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földtudományi és Turizmus Tanszék)

Szakmai lektorok:

Dr. Ljudmila Melko – pedagógiatudomány kandidátusa, docens (KROC Közgazdaság- és Jogtudományi Egyetem Turisztikai Tanszék)

Dr. Berghauer Sándor – PhD, a földrajztudományok kandidátusa, docens (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének tanszékvezetője)

A módszertani ajánlás tartalmáért kizárólag az ajánlás kidolgozója felel.

A kiadásért felel:

Dobos Sándor (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege)

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua)

© Scsuka Halina, 2024

© A II. RF KMF Földtudományi és Turizmus Tanszék, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	7
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	8
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	11
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА	12
ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	13
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	15
ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	17
Тема 1. Теоретичні основи дозвілля	17
Тема 2. Історія дозвілля та туристичної анімації	29
Тема 3. Анімація. Туристична анімація	35
Тема 4. Анімація в місцях тривалого перебування туристів. Готельна анімація	46
Тема 5. Ігрова та спортивна анімація	54
Тема 6. Музично-пісенна та танцювальна анімація	60
Тема 7. Вербальна анімація	66
Тема 8. Анімаційні шоу, свята, карнавали	70
Тема 9. Професійна компетентність аніматора	75
Тема 10. Особливості роботи з різними категоріями споживачів	83
Тема 11. Методика організації анімаційних заходів та програм	92
МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	98
ПОРЯДОК ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	99
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН З ДИСЦИПЛІНИ	100
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	102
КЛЮЧІ ДО ЗАВДАНЬ	104
ДОДАТКИ	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	118

ВСТУП

Якісна організація дозвілля є одним з актуальних питань розвитку туризму, оскільки добре організоване дозвілля допомагає туристам відпочити, відновити фізичні та психологічні ресурси, інтегруватися в нове середовище, забезпечує безпеку, зручність та можливість насолоджуватися подорожжю без зайвих турбот. До того ж, сприяє розвитку туризму, збільшує кількість лояльних клієнтів, що впливає на популярність місця та його рейтинг, і надає можливість отримати додатковий прибуток та створити нові робочі місця.

Дисципліна «Організація анімаційної діяльності» – це курс, який розширить знання про дозвілля, доцільність та можливості його організації, сутність анімації та її види, анімаційну діяльність, технологію надання анімаційних послуг та проведення анімаційних програм. Його *предметом* є діяльність з організації дозвілля туристів та рекреантів.

В процесі вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

K12. Навички міжособистісної взаємодії.

K14. Здатність працювати автономно та в команді.

Фахові та предметні компетентності:

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення та несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких *програмних результатів навчання*:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

ПР23. Пропагувати ведення активного та здорового способу життя.

Відповідно до принципів організації освітнього процесу за заочною формою навчання, оволодіння освітньою програмою відбувається в більшій мірі за рахунок самостійної роботи здобувачів, що вимагає від них самодисципліни, а від викладача –

максимально конкретних і зрозумілих рекомендацій щодо форм та змісту роботи. Враховуючи необхідність застосування форм та методів онлайн-навчання, цей посібник може бути використаним і в роботі зі здобувачами денної форми навчання.

Мета даного посібника – задати вектор, допомогти майбутнім фахівцям з організації дозвілля, аніматорам успішно засвоїти знання в області дозвілєвої діяльності, сформувані відповідні компетентності, проаналізувати, оцінити та розвинути особисті якості, потрібні для ефективної роботи.

Посібник є доповненням до курсу лекцій з даної навчальної дисципліни. До кожної з визначених робочою програмою і представлених у курсі лекцій тем у ньому пропонуються:

- перелік ключових ідей та понять, які повинні бути засвоєні;
- рекомендації щодо прийомів роботи над інформаційним матеріалом;
- питання репродуктивного характеру для самоперевірки;
- питання реконструктивного, дискусійного та творчого характеру для розмірковування та рефлексії з приводу вивченого;
- ситуаційні та практичні завдання;
- тести для закріплення матеріалу;
- тематика ессе / рефератів, які можна підготувати з даної теми;
- список рекомендованої літератури.

Визначено також вимоги до підсумкового контролю.

Дана структура дозволяє навчити студентів самостійно працювати над літературою; творчо сприймати навчальний матеріал і його осмислювати; набути навички щоденної самостійної роботи в одержанні та узагальненні знань та ін.

**ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Обов’язкова	
Модулів – 1 Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки /спеціальність: 242 Туризм	Курс: 3	
Загальна кількість годин – 120		Семестр 2	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,3 самостійної роботи студента – 7	Рівень освіти: Вища	6 год.	
		Практичні, семінарські	
		0 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		114 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Теоретичні основи дозвілля. Соціальна сутність вільного часу. Поняття дозвілля. Місце дозвілля в структурі бюджету часу людини. Ознаки дозвілля. Мета дозвілля. Функції та рівні дозвілля. Закономірності дозвілля. Принципи дозвілля. Ігрова сутність дозвілля. Класифікація дозвіллевих потреб. Характеристики процесу розваг. Фактори, що впливають на вибір розваг.

Вплив дозвілля на економіку країни. Класифікація підприємств індустрії дозвілля та розваг: вітчизняний та закордонний підходи. Діяльність культурно-просвітніх закладів. Специфіка діяльності спортивно-рекреаційних закладів. Організація дозвілля у видовищних закладах. Культурно-дозвіллева діяльність розважальних закладів. Організація дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти. Державний сектор управління дозвіллевою сферою.

Тема 2. Історія дозвілля та туристичної анімації. Історичний підхід дослідження дозвілля: періодизація та основні досліджувані тенденції. Дозвілля як фактор регулювання соціального життя в історичному контексті. Соціально-виховний вплив дозвіллевої діяльності за різні історичні періоди. Основні закономірності історичного розвитку сфери дозвілля. Античне дозвілля як умова розвитку особистості. Особливості середньовічних форм організації дозвілля. Становлення та розбудова сфери дозвілля у Новий час. Історико-культурний аналіз дозвілля наприкінці ХІХ - 90-ті роки ХХ ст.

Сучасний етап організації культурно-дозвіллевої діяльності в Україні та країнах зарубіжжя.

Тема 3. Анімація. Туристична анімація. Передумови виникнення анімації в туризмі. Особливості організації дозвілля в туризмі. Типологія анімації в туризмі: туристична анімація, рекреаційна анімація. Функції туристичної анімації: адаптаційна, стабілізуюча, оздоровча, інформаційна, удосконалююча, рекламна. Анімація в турі. Анімація як турпродукт. Театри, музеї та кіноконцертні зали як складові організації дозвілля туристів.

Тема 4. Анімація в місцях тривалого перебування туристів. Готельна анімація. Організація анімаційних послуг в готелях і туристичних комплексах. Особливості готельної анімації. Готельні анімаційні послуги і програми. Масові форми культурно-дозвіллевої діяльності в готельно-ресторанних закладах.

Матеріальна база анімації: перший, другий, третій рівні.

Тема 5. Ігрова та спортивна анімація. Гра як складне соціокультурне явище. Мотивація гри. Позитивний вплив гри на людину. Форми ігрової діяльності в туристичній анімації: спортивні, дворові ігри, рухливі, настільні, інтелектуальні, азартні, рольові ігри. Ігри за принципом віку учасників: дитячі, юнацькі, молодіжні, для осіб середнього віку, для осіб третього віку, універсальні, сімейні ігри. Ігри за кількістю учасників: масові, групові, індивідуальні, парні, командні ігри. Конкурсні, рольові, активізуючі ігри.

Ігрова програма. Критерії оцінки якісного складу ігрової аудиторії. Оцінка ігрового майданчику ігрової анімації. Оцінка технічних засобів та реквізиту.

Тема 6. Музично-пісенна та танцювальна анімація. Поняття та особливості емоційного впливу музики. Аудиторія музичних анімаційних заходів. Диференційований підхід при розробці музичних анімаційних програм. Форми

музичної анімації: концерт, музичний фестиваль, музичні конкурси, караоке, салонні музичні заходи. Класифікація музичних фестивалів: за віковим цензом, за жанром музики, за рівнем професійності виконавців. Різновиди музичних конкурсів: професійні, аматорські, музично-ігрові конкурси.

Форми сучасної танцювальної анімації: бал, танці під живу музику, дискотека. Особливості бальної культури. Танці під живу музику як найбільш розповсюджена форма танцювального дозвілля туристів. Особливості анімаційної дискотеки.

Оцінка матеріально-технічної бази танцювальних заходів. Акустична характеристика танцювального майданчика. Різновиди акустики: жорстка, м'яка, оптимальна. Врахування гучності при складанні танцювальних програм.

Тема 7. Вербальна анімація. Поняття вербальної анімації. Способи впливу на аудиторію за допомогою мови. Поняття візуального каналу (кінетичного коду). Характерні риси вербального спілкування. Необхідність знання іноземних мов при підготовці аніматорів дозвілля. Імпровізація як найвища форма анімації. Ораторське мистецтво в анімації.

Форми сучасної вербальної анімації та їх характеристика. Монолог, діалог, дискусії, диспути, суперечки, лайки, бесіди, обговорення, творчі зустрічі, лекції, розповіді. Тематика лекцій та врахування аудиторії при складанні вербальної анімаційної програми.

Тема 8. Анімаційні шоу, свята, карнавали. Поняття шоу. Різновиди анімаційних шоу: сценічні шоу, технічні шоу. Найвідоміші сценічні та технічні шоу, що слугують факторами атракції туристів в усьому світі. Техношоу: космічні, авіаційні, автомобільні, морські шоу. Поняття театралізації в анімаційних сценічних шоу туристсько-рекреаційних закладів. Способи театралізації анімаційних програм. Різновиди сцени при розробці шоу-програм: сцена-арена, сцена-коробка, сцена-подіум, сцена-шашка, просторова сцена. Характеристика шоу: кафешантани, кафконси, кафе-театри, мюзік-холи, кабаре, вар'єте, фольклорні шоу країн світу.

Поняття свята. Психологічні особливості впливу свята на людину. Різновиди свят: побутові (сімейні), релігійні, державні, календарні, свята казкових героїв і окремих професій, офіційні і неофіційні свята, сільські та міські свята, постійні та разові свята. Народні свята як об'єкти культурно-пізнавального туризму. Відомі свята їжі та напоїв, свята квітів, тварин, екзотичні свята, релігійні свята як об'єкти атракції туристів.

Карнавальна анімація. Найбільші та найцікавіші карнавали народів світу.

Тема 9. Професійна компетентність аніматора. Модель фахівця туранімації. Вимоги до аніматорів: артистичні навички, творчість та фантазія, фізична активність, комунікабельність та емоційна виразність.. Трудограма професії тураніматора. Графік роботи аніматора. Основи анімаційного менеджменту. Закордонний досвід підготовки фахівців з анімаційної діяльності. Переваги та недоліки професії.

Тема 10. Особливості роботи з різними категоріями споживачів. Класифікація туристів. Психодіагностика туристів. Особливості роботи з туристами різних категорій. Форми роботи з різними віковими групами відпочиваючих. Специфіка дозвілєвої роботи з особами з обмеженими можливостями. Класифікація туристів за ставленням до влаштування дозвілля. Національні особливості туристів та їх врахування при складанні анімаційних програм. Анімаційні програми для сімейного дозвілля.

Інновації у сфері дозвілля: форми, види, умови.

Тема 11. Методика організації анімаційних заходів та програм

Особливості розробки сценарію ігрової програми. Особливості підготовки аудиторії до участі у ігровій анімації. Врахування кліматичних умов, пори року при складанні ігрових анімаційних програм.

Методика проведення рухливих ігор: рухливі ігри на спортивних майданчиках, рухливі ігри в басейні. Аеробіка: оздоровча аеробіка, спортивна аеробіка. Побудова програм рухливих ігор.

Особливості розробки музичних анімаційних програм. Методика організації і проведення дитячого свята. Етапи підготовки та проведення свята.

Вимоги до побудови анімаційних програм. Етапи формування анімаційних програм. Сценарій анімаційної програми: поняття, різновиди. Монтажний лист. Сценарний план. Сюжетний хід. Композиційна побудова анімаційної програми. Мізансцена анімаційної програми.

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	Усього	у тому числі				
Л		П	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Теоретичні основи дозвілля	10	1	-	-	-	9
Тема 2. Історія дозвілля та туристичної анімації	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Анімація. Туристична анімація	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Анімація в місцях тривалого перебування туристів. Готельна анімація	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Ігрова та спортивна анімація	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Музично-пісенна та танцювальна анімація	10	-	-	-	-	10
Тема 7. Вербальна анімація	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Анімаційні шоу, свята, карнавали	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Професійна компетентність аніматора	10	1	-	-	-	9
Тема 10. Особливості роботи з різними категоріями споживачів	10	1	-	-	-	9
Тема 11. Методика організації анімаційних заходів та програм	20	2	-	-	-	8
Усього годин	120	6	0	0	0	114

Умовні позначення в таблиці:

- л – лекції;
- п – практичні;
- лаб – лабораторні;
- інд. – індивідуальна робота;
- с.р. – самостійна робота.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Самостійна робота студента – це самостійна навчальна діяльність, яку студент планує разом з науково-педагогічним працівником, і виконує самостійно, без прямої участі викладача, але під його методичним керівництвом і контролем.

На самостійну роботу студентів заочної форми навчання з дисципліни «Організація анімаційної діяльності» відводиться 114 годин, що складає 95% від загального обсягу часу, визначеного навчальним планом.

У ході самостійної роботи студент опрацює лекційний матеріал; поглиблює свої теоретичні знання в процесі роботи з рекомендованою літературою; закріплює вивчене в ході виконання ситуаційних та практичних завдань, виконує індивідуальну роботу, систематизує вивчене та готується до семестрового екзамену.

Таблиця 4.1. Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Теоретичні основи дозвілля	9
2	Тема 2. Історія дозвілля та туристичної анімації	10
3	Тема 3. Анімація. Туристична анімація	9
4	Тема 4. Анімація в місцях тривалого перебування туристів. Готельна анімація	10
5	Тема 5. Ігрова та спортивна анімація	10
6	Тема 6. Музично-пісенна та танцювальна анімація	10
7	Тема 7. Вербальна анімація	10
8	Тема 8. Анімаційні шоу, свята, карнавали	10
9	Тема 9. Професійна компетентність аніматора	9
10	Тема 10. Особливості роботи з різними категоріями споживачів	9
11	Тема 11. Методика організації анімаційних заходів та програм	8
	Разом	114

У години, які визначено для опанування кожної із запропонованих тем, закладено час на опрацювання лекційного матеріалу. Роботу з додатковою літературою, відповіді на питання, виконання практичних завдань та підготовку до іспиту. Час на виконання індивідуального завдання (підготовка есе чи реферата) у розмірі 10 годин розподілено між усіма темами навчального курсу.

Основною літературою при вивченні навчальної дисципліни «Організація анімаційної діяльності» є конспект лекцій викладача. Також у кожній темі представлено перелік літератури, опрацювання якої дозволяє поглибити знання чи прояснити незрозумілі позиції. Вся рекомендована література є або в бібліотеці ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, або у вільному доступі в Інтернеті. Для зручності користування визначені номери сторінок, де розкривається ця тема.

Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни можна виконувати в бібліотеці, навчальних кабінетах та лабораторіях кафедри географії та туризму, а також у домашніх умовах.

ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Успішність самостійного вивчення курсу «Організація анімаційної діяльності» можлива за умови наявності у студентів певних навичок: насамперед самодисципліни, а також вміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат); проводити аналіз навчального матеріалу (виділяти головне, аналізувати, систематизувати, узагальнювати, складати різні види таблиць тощо).

Навчальна дисципліна передбачає вивчення 11 тем, тож вивчаючи щотижня нову тему можна поступово і своєчасно підготуватися до іспиту. Важливо не залишати все на останній день, а вивчаючи тему, виконувати всі рекомендовані завдання, записувати незрозуміле, щоб запитати у викладача під час консультації перед екзаменом.

Самостійні завдання бажано виконувати в робочому зошиті, щоб потім користуватися ним під час підготовки до заліку та безпосередньо під час його складання. Також можна працювати безпосереднього з текстом лекцій: виділяючи головне, незрозуміле кольором, робити помітки на полях та ін.

Опрацювання матеріалу теми варто проводити у кілька етапів: ознайомлення – осмислення – закріплення.

Перший етап, ознайомлення, полягає в тому, щоб прочитати весь текст лекції, зосередившись над тим, що читаєш.

Осмислення – виділення головного та усвідомлення суті прочитаного. Важливо пов'язати нові знання з наявними, зрозуміти зв'язок теорії з практикою. Окремо зупинитися на тлумаченні нових термінів, ключових понять та ідей (здебільшого вони виділені курсивом чи жирним шрифтом); проаналізувати елементи та взаємозв'язки на представлених рисунках, проаналізувати таблиці, при потребі повернутися до незрозумілих позицій.

Лише після цього перейти до заключного етапу засвоєння і опрацювання – записам. Записи необхідно починати з назви теми, після чого виконувати поставлені завдання, серед яких можуть бути:

- **«Прочитайте та складіть план»** означає визначити головні думки тексту та представити їх у вигляді плану. Цей прийом дозволяє виділити головне, щоб потім швидко відновити в пам'яті вміст прочитаного. Плани бувають декількох типів: питальний, називний, тезисний, розгорнутий.

Питальний план записується у формі питань до тексту з використанням питальних слів: Як..., Скільки..., Коли..., Чому... і т. д. Наприклад: Як співвідносяться поняття «менеджмент» та «управління»?

Тезисний план – план у вигляді тез, де теза – це коротко сформульоване основне положення тексту лекції, яке записується дослівно.

Розгорнутий план – детальний план, що складається із кількох рівнів. Наприклад, перший рівень нумерується 1, 2, 3... Другий рівень в структурі першого рівня – 1.1., 1.2. Третій рівень може виглядати так: а, б, в, г...

Всі питання плану повинні бути пов'язані між собою.

- **«Прочитайте та складіть опорну схему»** означає необхідність подати інформаційний матеріал у графічному вигляді. Опорна схема – це система опорних сигналів, які мають загальний структурний зв'язок. Визначення взаємозв'язків між ключовими словами теми дозволяє систематизувати інформаційний матеріал і забезпечує його краще розуміння та запам'ятовування. Складання ілюстрованих матеріалів вмикає творчу активність студента та візуальну пам'ять.

- **«Прочитайте та складіть таблицю»** означає, що необхідно структурувати інформаційний матеріал за певними критеріями, що також сприяє осмисленню та полегшує запам'ятовування.

- **«Прочитайте та складіть тези»** означає необхідність ущільнити інформацію, при необхідності перефразувавши та скоротивши її. На відміну від тезисного плану, де вимагається передати лише структуру тексту, це завдання передбачає розкриття сутності усієї текстової інформації.

- **«Прочитайте та законспекуйте»** передбачає складання конспекту – стислого послідовного викладу основного змісту прочитаного за пунктами плану. За бажанням ключові положення можуть бути підтвержені виписками (факти, цифри, дати, точне формулювання правил тощо). Конспект може бути опорним, тобто допускається кодування навчального матеріалу за допомогою умовних знаків, символів, схем, графіків, таблиць.

- **«Прочитайте та побудуйте алгоритм (модель) діяльності»**, де алгоритм – це послідовність дій, спрямованих на розв’язання поставленої задачі. Для алгоритму характерні однозначність та точність. Дуже важливо, щоб складений алгоритм забезпечував розв’язання не однієї конкретної задачі, а широкого класу задач цього типу.

Якщо ресурс часу не дозволяє виконати всі завдання по темі відразу, варто спочатку ознайомитися з усім текстом лекції, виділяючи в ньому головні думки, а вже наступного разу, швидко відновивши в пам’яті інформацію за допомогою виділеного матеріалу, приступити до виконання практичних завдань.

Для зручності роботи з курсом всі необхідні навчально-методичні матеріали (лекції, презентації, методичні рекомендації) до навчальної дисципліни «Організація анімаційної діяльності» розміщені в Classroom.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Самостійна робота передбачає виконання індивідуального завдання – написання есе / реферату, розробку екскурсії / подорожі / експедиції та розробку і проведення анімаційного заходу (за бажанням).

Вид індивідуального завдання обирається студентом на власний розсуд. Розробка та проведення анімаційного заходу передбачає звільнення від складання підсумкового контролю (екзамену).

Різниця між рефератом та есе полягає в тому, що реферат – це короткий, систематизований та вичерпний виклад результатів наукових досліджень з певної проблеми, тоді як есе – власні думки та міркування з певного приводу, які не претендують ні на об'єктивність, ні на вичерпність.

Вимоги до реферату:

- Обсяг роботи – 7-15 сторінок;
- Структура: титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновок, список використаної літератури (опрацювати максимальну кількість доступних джерел!).
- Оформлення – у відповідності до методичних вказівок по оформленню курсових робіт.

Вимоги до есе:

- Обсяг роботи 3-7 сторінок;
- Структура: постановка питання або проблеми; актуальність цієї теми (чому звернулися саме до неї – є недоліки, власний досвід, є цікавий зразок і т.ін.); теза-аргумент (розкриття проблеми за допомогою прикладів, ілюстрацій, цитат і т.д.), я-позиція (власна позиція в цьому питанні), висновки (вирішення проблеми, пропозиції, рекомендації).
- Оформлення – у відповідності до методичних вказівок по оформленню курсових робіт.

На перший погляд видається, що підготовка есе вимагає менше часу та зусиль, проте це не зовсім так. Перш ніж обрати цей вид індивідуальної роботи необхідно подумати і переконалися в тому, що дійсно є що сказати з того чи іншого питання.

До кожної теми пропонується кілька варіантів есе та / чи рефератів. Очевидно, що при визначенні теми індивідуальної роботи варто орієнтуватися на власну зацікавленість та наявність літератури.

Студент має право запропонувати власну тему для есе чи реферату, але вона не повинна виходити за рамки курсу.

ТЕМАТИКА ЕСЕ / РЕФЕРАТИВ:

1. Специфіка організації дозвілля людей з особливими потребами?
2. Вплив особистості людини на її читацькі уподобання.
3. Рекреаційний потенціал телесеріалів / комп'ютерних ігор / потенціал настільних ігор «Мафія», «Каркасон», «Манчкін».
4. Відеопрезентація «Моє ідеальне дозвілля».
5. Основні форми організації дозвілля студентів ЗУІ.
6. Дозвілля та сенс життя людини.
7. Хоббі в дозвіллевій діяльності людини. Моє хоббі.
8. Відпочинок, вільний час і дозвіллеві заняття в Стародавньому світі / в Середньовіччі / XVIII – початку XX ст. / радянський період / незалежній Україні.
9. Дозвіллеві заняття молоді у Спарті та Афінах.
10. Основні форми дозвілля жовтенят / піонерів / комсомольців.
11. Пласт як організація дозвілля юнацтва.
12. Попит на анімаційні послуги серед туристів м. Берегове.

13. Фестиваль гентешів з позиції організації дозвілля вегетаріанців чи захисників тварин.
 14. Анімаційні вподобання покоління Y / Z.
 15. Анімаційна програма в готелі моєї мрії.
 16. Аналіз пропозиції анімаційних послуг у готелях м. Берегове / санаторно-курортних комплексах Закарпаття.
 17. Найкраща реклама – анімація.
 18. Аеробіка та її різновиди.
 19. Ігри мого дитинства.
 20. Ігри дитинства моєї бабусі / мого дідуся.
 21. Ігри дитинства моєї мами / мого тата.
 22. Відомі казино світу.
 23. Музика в моєму житті: коли душа співає
 24. Вплив музики на стан організму людини.
 25. Музика вічна (твори, які завжди залишаються на піку популярності)
 26. Майбутнє вербальної анімації в світі гаджетів.
 27. Способи посилення слабких сторін вербальної анімації.
 28. Він говорив, а я слухала...
 29. Свята угорської / румунської / чеської / польської / ... культури в Україні
- в XXI ст.
30. Маска, я тебе знаю...
 31. Неформальні (народні) свята на території Закарпаття: минуле та сучасне.
 32. Якби я був аніматором.
 33. Дитячий / спортивний / танцювальний аніматор – це круто!
 34. Професіограма аніматора – викреслюємо зайве.
 35. Анімаційні послуги для моєї бабусі / дідуся / мами / татка / молодшого / старшого брата / сестри? (порівняння моїх уявлень та їхніх відповідей)
 36. Анімаційні послуги для покоління альфа – майбутнє індустрії дозвілля.
 37. Ідеальна Анімаційна програма для організації мого дозвілля / дозвілля моєї подруги / друга / мами / бабці
 38. Анімаційна програма справжнього патріота
 39. Анімаційна програма для військовослужбовців, які проходять реабілітацію
 40. «Цифра» в анімаційній програмі

Методичні рекомендації щодо проектування та проведення анімаційних заходів додаються окремо.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи дозвілля

Мета: сформувані уявлення про сутність дозвіллевої діяльності та функції індустрії дозвілля

Ключові слова: дозвілля, ознаки дозвілля, принципи дозвілля, вільний час, відпочинок, рекреація, туризм, рекреаційне дозвілля, серйозне дозвілля, чисте дозвілля, культура дозвілля, функції дозвілля, індустрія дозвілля, анімація.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:
 1. Що таке дозвілля?
 2. Які науки вивчають дозвілля?
 3. Яке значення має організація дозвілля для окремої людини?
 4. Яке значення має організація дозвілля населення з точки зору державної політики?
 5. Як співвідносяться поняття «дозвілля» та «вільний час»?
 6. Які фактори впливають на вибір людиною способу організації власного дозвілля?
 7. За якими критеріями традиційно класифікується дозвілля?
 8. Що таке анімація?
 9. Які функції виконує дозвілля?
 10. Що таке індустрія дозвілля?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Частина соціального часу, яка вивільнена від невідкладних справ і є простором вільної діяльності і вільного розвитку особистості називається:

- а) соціальний час;
- б) особистий час;
- в) дозвілля;
- г) біографічний час.

2. До активного дозвілля можна віднести:

- а) фізичні заняття; спортивні ігри;
- б) гру в доміно;
- в) перегляд вистави в театрі;
- г) прибирання у помешканні.

3. Дозвілля є об'єктом дослідження:

- а) соціології, філософії, психології, педагогіки;
- б) медицини, архітектури, екології;
- в) дозвіллезнавства;
- г) всі відповіді вірні.

4. Активність людини, яка спрямована на відновлення фізіологічного, фізичного потенціалу, психоемоційного стану, які знищуються в процесі праці, одноманітних занять або хвороби, - це:

- а) дозвілля;
- б) рекреація;
- в) відпочинок;
- г) все вищеперераховане.

5. Принципи дозвілля:

- а) інтерес, добровільність, системність, наступність;
- б) демократичний централізм, плюралізм, толерантність;
- в) безкоштовність, компенсаційність, гуманізм;
- г) емоційність, прагматичність, інноваційність.

Ключі до тестів: 1в, 2а, 3г, 4б, 5а.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Як співвідносяться поняття «вільний час», «відпочинок», «дозвілля», «туризм» та «рекреація»?
2. Чому дозвілля є об'єктом дослідження таких наук, як соціологія, медицина, психологія, рекреація, архітектура, філософія?
3. Які потреби людини ви знаєте? Якими формами (видами) дозвіллевої діяльності вони можуть задовольнятися?
4. Які типи клієнтів за ставленням до проведення дозвілля вам відомі?
5. Чому важливо розуміти співвідношення таких явищ як дозвілля, відпочинок, вільний час, рекреація та туризм?
6. Чому організація дозвілля громадян належить до питань соціальної політики держави?
7. Чи важливо розділяти індустрію дозвілля та розваг на дві окремі сфери? Свою думку обґрунтуйте.
8. Наскільки життєздатною є ідея поєднання робочого часу та дозвілля (наприклад, поступове перетворення хобі на роботу, яка приносить матеріальну вигоду та задоволення)?
9. Як класифікувати час, витрачений людиною на добирання до місця роботи, якщо вона в цей час слухає розвиваючі аудіозаписи / дивиться фільм / читає книгу?
10. В розвитку яких форм та видів дозвіллевої діяльності повинно бути зацікавлене суспільство?
11. Які тенденції спостерігаються в організації дозвіллевої діяльності молоді на сучасному етапі?
12. Які зміни у функціонуванні сфери дозвілля можна прогнозувати на найближчі 10 / 20 / 50 років? Чим вони будуть викликані?
13. Яка різниця існує між дозвіллям, яке регулюється суспільством (соціальними інститутами) та особистістю (саморегулювання)?
14. Які факти дозволяють науковцям робити висновок, що ми живемо в епоху споживацького дозвілля? Як ви розумієте це поняття?
15. Яким чином приналежність організації індустрії дозвілля (державна /

приватна / волонтерська) дозволяє визначити її цілі та завдання? Навіщо ця інформація фахівцю сфери туризму та рекреації?

16. Яким чином співвідносяться індустрія дозвілля та індустрія розваг? Чи є ці поняття взаємозамінними? Чи не краще говорити про «індустрію дозвілля та розваг»?

17. Проаналізуйте тенденції розвитку індустрії дозвілля. Наскільки вони співпадають з тенденціями розвитку індустрії туризму? Поясніть причини.

18. Чому вважається, що вплив на дозвілля таких соціальних інститутів як сім'я, церква та держава є вагомим інструментом соціалізації? Як відбувається цей вплив? Приведіть приклади.

19. Які можуть бути наслідки «одомашнення» сфери дозвілля?

20. Що потрібно зробити для розвитку та популяризації діяльності організацій волонтерського сектору?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 1.1. Проаналізувати за доступними джерелами (дозволяються електронні) різні підходи до визначення поняття «дозвілля». Знайти не менше 7 різних тлумачень.

Результати оформити у вигляді таблиці (див. Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. **Визначення сутності поняття «Дозвілля»**

Автор	Джерело	Визначення
В.С. Пацюк	Індустрія дозвілля як складова туристичної сфери. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Географія.</i> 2008. Вип. 55. С.52.	Це складова туристичної індустрії, куди входять підприємства розважального, культурно-просвітницького, спортивного та оздоровчого типу, основною метою яких є створення умов для повноцінного проведення відпочинку, задоволення духовних потреб людини, відновлення її психічних та фізичних сил.
...		

Завдання 1.2. Розрахувати свій вільний час, визначити час, який залишається на дозвілля. Розробити та обґрунтувати форми активного / пасивного / серйозного / ... дозвілля.

Завдання 1.3. Протягом тижня провести хронометраж вільного часу, визначити, скільки часу займало дозвілля загалом та окремі форми його організації (види), зокрема. Отримані результати (структура власного дозвілля) подати у вигляді діаграми. Проаналізувати: яким видам діяльності віддавалася перевага? Порівняти отримані результати з результатами інших студентів. Виділити тенденції, які характерні для організації дозвілля студентської молоді.

Завдання 1.4. Заповнити таблицю 1.2 «Класифікація видів дозвілля», скориставшись переліком видів дозвілля, який подано нижче.

Таблиця 1.2. Класифікація видів дозвілля

<i>Класифікаційні ознаки</i>	<i>Види дозвілля</i>
За видом активності	
За періодичністю	
За тривалістю	
За напрямками діяльності	
За сезонністю	
За кількістю учасників	
За віковою ознакою	
За територіальною ознакою	
За ціною доступністю	
За умовами організації	
За гостротою отримуваних відчуттів	
За наявністю організатора	
За орієнтацією інтересів	
За цільовою аудиторію	

Види дозвілля:

- дитяче, молодіжне, доросле, «третього віку»;
 - загальнодоступне, доступне для середнього класу, елітне;
 - індивідуальне, сімейне, групове;
 - короткочасне, середньо-, довготривале;
 - міське, приміське, сільське;
 - пасивне та активне дозвілля;
 - природне середовище, штучно створене середовище;
 - професійно орієнтоване, конфесійно орієнтоване, вільно орієнтоване;
 - самоорганізоване, є організатор (педагог, аніматор і т.д.);
 - сезонне, цілорічне;
 - спокійне, екстремальне;
 - творче, рекреаційне, культурне, спортивне, декоративно-прикладне, туристичне;
 - туристи / екскурсанти, місцеве населення, змішане;
 - щоденне, щотижневне, відпускане, святкове, епізодичне.
- Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.104).

Завдання 1.5. Заповнити таблицю 1.3. Відповідно до кожної вікової категорії споживачів анімаційних послуг спробуйте визначити їх особливості та запропонувати найбільш доцільні форми дозвілля.

Таблиця 1.3 Врахування вікової категорії клієнтів при формуванні пропозиції послуг з організації дозвілля

№	Вікова категорія клієнтів	Особливості клієнтів (фізіологічні, світоглядні, соціальні тощо)	Пропозиції щодо форм дозвілля
1.			

Завдання 1.6. Зобразити схематично найбільш повну типологію дозвіллевої діяльності. Простежити зв'язки між її видами.

Завдання 1.7. Робота в групах. Скласти рекомендації щодо організації дозвілєвої діяльності для однієї з наступних груп споживачів:

- за гендерною ознакою (жінки / чоловіки);
- етнічною приналежністю (на власний вибір);
- за відношенням до проведення дозвілля (активне / пасивне, серйозне / несерйозне та ін.)

Завдання 1.8. Заповнити таблицю 1.4, встановивши відповідність між функціями дозвілля та їхньою характеристикою.

Таблиця 1.4 **Функції дозвілля**

Назва функції	Характеристика функції
Соціальна функція	
Рекреаційна функція	
Виховна функція	
Творча функція	

Характеристика функцій:

- сприяє тому, щоб кожна особистість мала власну гідність, могла найти зміст свого існування, сприяє інтеграції людини в суспільство, задовольняє можливість самоідентифікації, дозволяє відчувати свою приналежність до певної спільноти.

- спрямована на зняття виробничої (навчальної) перевтоми, психологічної перенапруги, відтворення фізичних, інтелектуальних, емоційних сил людини; на зміцнення здоров'я шляхом участі в ігрових, оздоровчих, розважальних, спортивних, туристично-екскурсійних програмах, проведення вечорів відпочинку, видовищних заходів, театралізованих вистав, масових свят.

- забезпечує створення умов для вияву й розвитку творчого потенціалу особистості за межами професійно-трудової та сімейно-побутової діяльності шляхом участі особистості у виставках, творчих вечорах, в різноманітних гуртках, хобі-групах, у роботі майстерень, літературних, музичних, народознавчих віталень, художніх салонів.

- має специфічні особливості, які полягають у добровільному включенні людини в дозвілєву діяльність і виявляється в цілеспрямованому розвитку особистісних потенціалів (пізнавального, ціннісно-орієнтаційного, творчого, комунікативного).

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.104).

Завдання 1.9. Проаналізуйте визначення індустрії дозвілля, яке сформулювала В. С. Пацюк (2008:52):

Індустрія дозвілля – це складова туристичної індустрії, куди входять підприємства розважального, культурно-просвітницького, спортивного та оздоровчого типу, основною метою яких є створення умов для повноцінного проведення відпочинку, задоволення духовних потреб людини, відновлення її психічних та фізичних сил.

Що, на вашу думку, необхідно в ньому змінити? Аргументуйте свою позицію.

Дайте власне визначення даного поняття.

Завдання 1.10. Розглянути та проаналізувати схему (рис. 1.1). Пояснити на прикладах, як, на думку автора, співвідносяться дозвілля, рекреація та туризм. При потребі звернутися до першоджерела (І. Смаль, 2014). Висловити своє розуміння співвідношення цих явищ. Зобразити це співвідношення схематично.

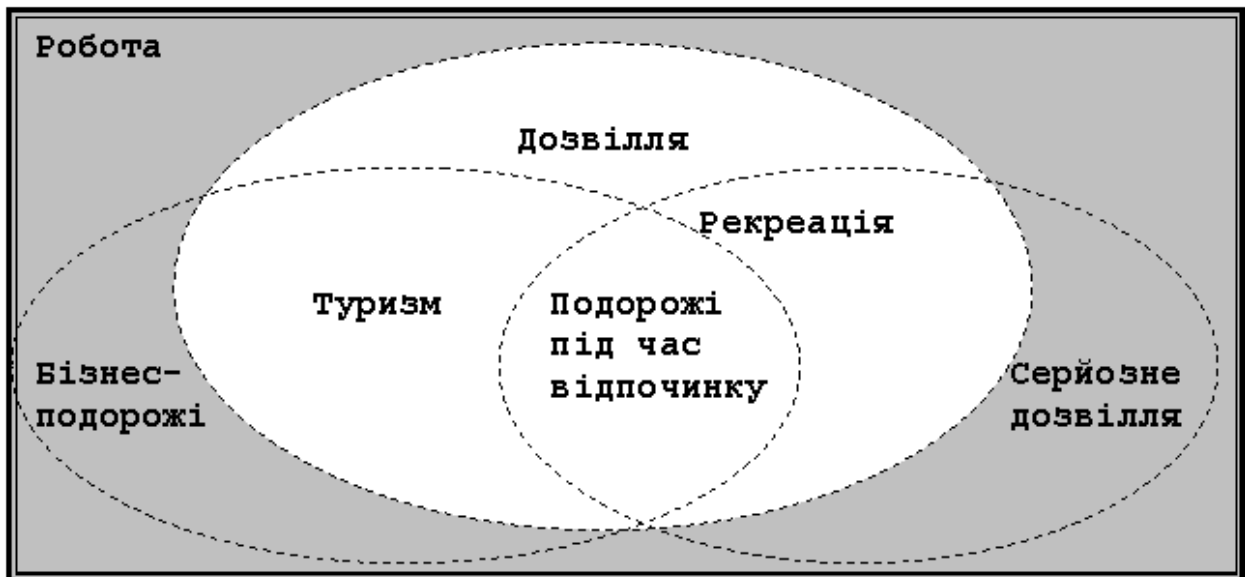

Рис. 1.1. Схема взаємного співвідношення між роботою, дозвіллям і рекреацією

Джерело: Смаль І.В., Смаль В.В., 2004.

Завдання 1.11. Проаналізувати схему (рис. 1.2), визначити позицію авторів щодо співвідношення робочого часу, вільного часу та дозвілля. Яку нову категорію (таку, що не розглядалася в лекції) вводять автори даної концепції? При потребі звернутися до першоджерела (Древаль І.В., Байбак Д.О., 2021).

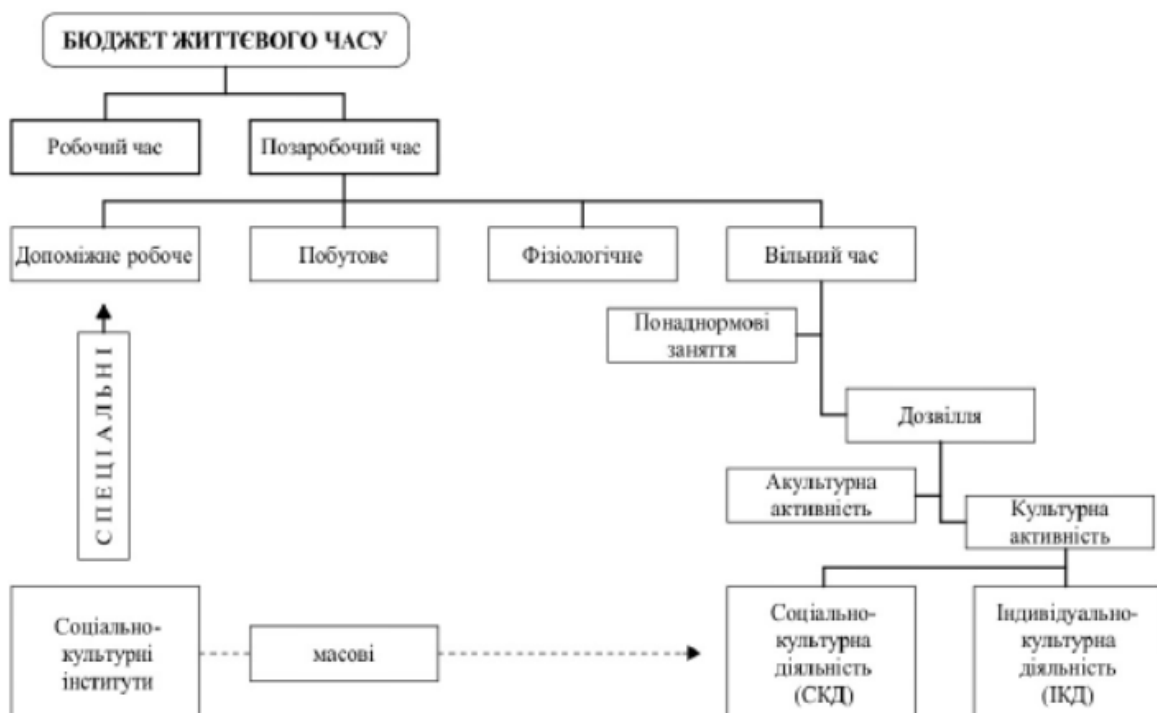

Рис. 1.2. Характеристика дозвілєвої діяльності.

Джерело: Древаль І.В., Байбак Д.О., 2021:73

Завдання 1.12. Зобразити схематично структуру індустрії дозвілля (які підприємства вона об'єднує), скориставшись текстом лекції. Пояснити схему.

Завдання 1.13. Заповнити таблицю 1.5, скориставшись переліком типів засобів дозвілля, який подано нижче.

Таблиця 1.5. Класифікаційні ознаки засобів дозвілля

<i>Ознаки</i>	<i>Типи засобів дозвілля</i>
За віковою ознакою	
За територіальною ознакою	
За функцією	
За доступністю	
За терміном дії	
За формою власності	
За вмістимістю	
За вартістю	
За рівнем сервісу	
За розміщенням по відношенню до інших закладів даної сфери	
За періодом виникнення	

Типи засобів дозвілля:

- визначається відповідно до якості інженерно-технічного оснащення, рівня обслуговування, набору основних і додаткових послуг;
- для молоді, для дорослих, для осіб «третього віку»;
- загальнодоступні, доступні для середнього класу, елітні;
- малі (до 50 чоловік), середні (50–500 чол.), великі (понад 500 чол.);
- міські, приміські;
- одиничні, групові (на невеликій території розміщено декілька закладів), комплексні (декілька закладів розміщено під одним дахом – різноманітні розважальні комплекси);
- платні, безкоштовні;
- постійнодіючі, тимчасоводіючі;
- приватні, державні;
- розважальні, культурно-просвітницькі, спортивні, оздоровчі;
- традиційні, новітні.

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.105).

Завдання 1.14. Заповнити таблицю 1.6, скориставшись переліком, який подано нижче. Навести приклади кожного з типів розважальних об'єктів.

Таблиця 1.6 Класифікація об'єктів індустрії розваг

Критерії	Тип об'єкту	Приклад
Основний напрям діяльності		
Профіль об'єкту		
Розміщення об'єкту		
Тип розважальних послуг, що пропонуються		
Пропускна здатність об'єкту		
Цінова політика		

Типи об'єктів індустрії розваг:

- багатoproфільні розважальні центри, географічні зони розваг
- видовищно-розважальна діяльність;
- висока пропускна здатність
- дитячі розважальні об'єкти;
- діяльність з організації та проведення азартних ігор;
- змішані об'єкти;
- криті об'єкти;
- на відкритому повітрі
- низька пропускна здатність
- об'єкти сімейного відпочинку і розваг;
- об'єкти, орієнтовані на дорослу аудиторію
- організація активного відпочинку і дозвілля
- організація фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- паркова діяльність;
- сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (бізнес клас)
- сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (економклас)
- сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (елітні)
- середня пропускна здатність
- спеціалізовані підприємства;

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.106).

Завдання 1.15. Ознайомтеся з типізацією дозвілля, яку подають у своїй роботі І.В. Древаль та Д.О. Байбак (2021:72–73) та дайте відповідь на запитання: чи вдалося їм охопити всі форми дозвілля? Свою думку обґрунтуйте.

Науковці пропонують за характером діяльності, яку здійснює людина в рамках дозвілля, виділяти три їх типи:

- активний відпочинок – на відміну від пасивного передбачає не відсутність навантажень на організм, а їх перерозподіл між різними системами органів, заснований на зміні видів діяльності. Такий відпочинок відтворює сили людини. До нього відносять фізкультуру, спорт, туризм, ігри, перегляд кінофільмів, відвідування виставок, театрів, музеїв, читання, спілкування. Основні функції активного відпочинку – відновна, розвивальна і функція гармонізації;

- пасивний відпочинок – характеризується станом спокою, яке знімає втому і відновлює працездатність. Основна функція пасивного відпочинку – релаксація. Вона забезпечує зменшення напруги, розслаблення, емоційну розрядку, відновлення. Для релаксації спеціально виділяють і оформляють місця відпочинку (кімнати відпочинку, зони відпочинку і т.п.). Такий відпочинок є спрощеною формою дозвілля, який не передбачає будь-яких розвиваючих занять;

- витрати часу, які збігаються з явищами антикультури: зловживання алкоголем та ін..

Таким чином науковці виділяють культурне (активне та пасивне) та акультурне дозвілля.

Завдання 1.16. Скласти перелік приватних / державних / волонтерських організацій, які функціонують в сфері дозвілля / розваг вашої територіальної громади. Яких підприємств / організацій, на вашу думку, не вистачає?

Завдання 1.17. Проаналізувати сучасний стан індустрії дозвілля / розваг у вашій територіальній громаді та визначити перспективи її розвитку на найближчі 10-15 років з огляду на загальні тенденції розвитку цієї сфери.

Завдання 1.18. Скласти глосарій за темою. Рекомендаційні терміни для укладання глосарія: дозвілля, ознаки дозвілля, принципи дозвілля, вільний час, відпочинок, рекреація, туризм, рекреаційне дозвілля, серйозне дозвілля, чисте дозвілля, культура дозвілля, функції дозвілля, індустрія дозвілля, анімація.

Завдання 1.19. Спростувати або підтвердити висновок науковців приклади організації дозвілля молоді у вашій громаді. Як змінилася ситуація з організацією дозвілля, враховуючи, що цей висновок було зроблено в 2009 р.: *«Уповільнення розвитку матеріальної бази закладів культури і відставання рівня організації їхньої роботи від зрослих потреб молоді, призвело до послаблення впливу державно-просвітницьких закладів і громадських організацій на проведення молоддю дозвілля, що зумовило посилення тенденцій до його «одомашнення», тобто напрацювання у молодих людей такого стереотипу поведінки у вільний час, який характеризується одноманітністю, монотонністю, відходом від активних форм участі в культурному житті, а також розважальною спрямованістю».* (за Г.І. Щерба, Р.В. Яремкевич, 2009).

Завдання 1.20. Спростувати або підтвердити висновок, що структура дозвіллевої активності молоді детермінується двома основними факторами: з одного боку, характером, схильностями, вміннями, звичками самої людини, з іншого – характером навколишнього соціально-культурного середовища.

Завдання 1.21. З використанням методу анкетування провести міні-дослідження «Основні види дозвіллевої діяльності здобувачів освіти ЗУІ ім. Ф.Ракоці II». При складанні анкети можна скористатися Додатком А. Порівняти, як змінилася структура дозвілля студентів за останні 15 років. Представити результати дослідження на практичному занятті.

Завдання 1.22. У науковій літературі останніх років усе частіше наголошується думку про взаємозв'язок ставлення особистості до дозвілля з рівнем її загальної культури: культура дозвілля, його організація є найважливішим показником загального рівня культури людини, її духовності. Сформулюйте свою думку з цього приводу. Обґрунтуйте її.

Завдання 1.23. Встановлено, що на дозвілля припадає приблизно 30–35% вільного часу сучасної людини, але тільки 10–12% людей уміють ужити на користь своє дозвілля завдяки активним заняттям різноманітними формами рекреації (за О.В. Андрєєва, 2014:119).

Проаналізуйте організацію власного дозвілля за останній тиждень / день. Що допомогло / заважало вам провести його з більшою користю?

Завдання 1.24. Проаналізувати конкретні телеканали й окремі програми, розкрити їхнє значення для розвитку сучасних культурно-дозвіллевих процесів.

Завдання 1.25. Розглянути нові форми організації дозвілля (рис. 1.3). Надати коротку характеристику кожної з них. При потребі – звернутися до першоджерела.

Рис. 1.3. Нові форми організації дозвілля в туризмі
 Джерело: Т. Чаркіна та ін., 2022:43

Завдання 1.26. Визначити сучасний стан читання в Україні, охарактеризувати портрет сучасного читача, розкрити значення читання як складника сучасного українського культурно-дозвілєвого процесу.

Для цього спочатку:

- знайдіть вебсайти профільних закладів та установ: бібліотек, книгарень, книжкових виставок і ярмарків тощо, які містять статистичні та фактографічні відомості, де відображено стан читання як вид культурно-дозвілєвої діяльності в сучасній Україні;
- проаналізуйте культурно-дозвілєві заходи виявлених закладів та установ.

Завдання 1.27. Ознайомтеся з вебсайтами провідних українських виставок в індустрії дозвілля та розваг. Охарактеризуйте основні показники їхньої діяльності за останній рік. Результати оформіть у таблиці (Таблиця 1.7).

Таблиця 1.7. Показники діяльності виставки...

Назва заходу	Організатор / місце Проведення	Час Проведення	Тематика	Площа (м ²)	Кількість учасників	Кількість відвідувачів

Завдання 1.28. Охарактеризувати спортивні центри, які діють у вашому місті, проаналізувати його спортивно-оздоровчу функцію; простежити в його діяльності українські спортивні й оздоровчі традиції та звички.

Завдання 1.29. Проаналізувати діяльність громадського парку (ів), які є на території вашого міста, розкрити його значення для розвитку сучасних культурно-дозвілєвих процесів.

Завдання 1.30. Розкрити основні напрями культурно-дозвілєвої діяльності культурних та інформаційних центрів при посольствах іноземних держав в Україні, розкрити їхнє значення для розвитку сучасних українських культурно-дозвілєвих

процесів (за матеріалами вебсайтів культурних та інформаційних центрів при посольствах іноземних держав в Україні).

Завдання 1.31. Визначити культурно-дозвілєвий потенціал закладів ресторанного господарства у вашому місті, розкрити їхнє значення для розвитку сучасних культурно-дозвілєвих процесів.

Завдання 1.32. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: ринок розважальних послуг; інфраструктура ринку розважальних послуг; об'єкт розважальної інфраструктури; індустрія гостинності; індустрія розваг; атракція; атрактивні парки; тематичні парки; аквапарк; етнопарк; кінопарк; леголенд; шоу-музеї; скансен; клуб; клубний відпочинок; контактна скульптура; азартна гра; букмекерська контора; виграшна ставка; діяльність з організації та проведення ігор і парі; ігорний заклад; ігрове обладнання; ігровий автомат; ігровий стіл; зал ігрових автоматів; організатор ігор і парі; персонал організатора ігор/парі; казино; тоталізатор; приміщення для проведення тоталізатора; учасник гри.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Специфіка організації дозвілля людей з особливими потребами?
2. Вплив особистості людини на її читацькі уподобання.
3. Рекреаційний потенціал телесеріалів / комп'ютерних ігор / потенціал настільних ігор «Мафія», «Каркасон», «Манчкін».
4. Відеопрезентація «Моє ідеальне дозвілля».
5. Основні форми організації дозвілля студентів ЗУІ.
6. Дозвілля та сенс життя людини.
7. Хоббі в дозвілєвій діяльності людини. Моє хоббі.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С. 8–23.
2. Петрова І. В. *Дозвілля в зарубіжних країнах* : Підручник. – К. : Кондор, 205. С. 6–41.
3. Пацюк В.С. Індустрія дозвілля як складова туристичної сфери. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Географія*. 2008. Випуск 55. С.51–59.
4. Гілецький Й.Р., Депутат М.М. Порівняльний аналіз просторових співвідношень вихідних понять рекреаційної географії. *Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия «География»*. Том 24 (63). 2011. №2, часть 2. С. 173–177.

Додаткова література:

1. Міхо О.І. Перспективи використання об'єктів індустрії розваг для розвитку туризму. *Праксеологічні проблеми туризму в Україні*: м-ли Х аспірант. читань Київського університету туризму, економіки і права (м. Київ, 28 жовтня 2010 р.). URL: https://tourlib.net/statti_ukr/miho4.htm

2. Смаль І.В., Смаль В.В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. *Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля*: Міжнар. наук.-практ. конф-ція. Київський національний університет культури і мистецтв (м. Київ, 4-6 червня 2004 р.). URL: <https://infotour.in.ua/smal-1.htm>

Тема 2. Історія дозвілля та туристичної анімації

Мета: сформуванати уявлення про генезис дозвілля та туристичної анімації

Ключові слова: дозвілля первісної доби, дозвілля у період Античності, дозвілля у період Середньовіччя, дозвілля періоду Відродження, дозвілля індустріальної доби, дозвіллева діяльність, виникнення туристичної анімації, туристична анімація початку ХХ ст., туристична анімація другої половини ХХ ст., дозвілля на початку ХХ ст., дозвілля в II половині ХХ ст., туристична анімація на сучасному етапі, сучасне дозвілля.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Яким було дозвілля первісної людини?
2. Яким було дозвілля стародавніх єгиптян?
3. Яким було дозвілля шумерців?
4. Яким було дозвілля еллінів?
5. Яким було дозвілля стародавніх римлян?
6. Яким було дозвілля жителів Давнього Китаю?
7. Яким було дозвілля звичайного населення в період Середньовіччя?
8. Яким було дозвілля еліти в часи Середньовіччя?
9. Як змінюються форми дозвілля в епоху Відродження?
10. Які зміни відбуваються у формах організації дозвілля в ХVІІІ – ХІХ ст.?
11. Що характерно для організації дозвілля у першій половині ХХ ст.?
12. Що характерно для дозвілля населення у другій половині ХХ ст.?
13. Які основні тенденції спостерігаються в організації дозвілля на сучасному етапі?

Якщо якийсь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Форми дозвіллевої діяльності взаємопов'язані з:
 - а) соціально-економічними особливостями конкретної епохи;
 - б) культурними традиціями певної країни;
 - в) усталеною дозвіллевою інфраструктурою;
 - г) все вищеперераховане.

2. Традиційними формами проведення дозвілля первісних людей були:
 - а) участь у ритуальних та обрядових діях;
 - б) розписи печер;
 - в) соціальна взаємодія;
 - г) все вищеперераховане.

3. Традиційними формами проведення дозвілля вільних мешканців Стародавньої Греції були:
 - а) відпочинок на берегах Нілу, плавання на човнах, гра з кішкою;
 - б) чайні церемонії; практики медитації та вивчення філософських концепцій, родинні свята;

- в) відвідування вистав, свята на честь богів, Олімпійські ігри, розмови з філософами;
- г) проведення гладіаторських боїв, відвідування цирків, купання в термах.

4. Традиційними формами проведення дозвілля вільних мешканців Стародавнього Риму були:

- а) відпочинок на берегах Нілу, плавання на човнах, гра з кішкою;
- б) чайні церемонії; практики медитації та вивчення філософських концепцій, родинні свята;
- в) відвідування вистав, свята на честь богів, Олімпійські ігри, розмови з філософами;
- г) проведення гладіаторських боїв, відвідування цирків, купання в термах..

5. Традиційними формами проведення дозвілля мешканців Стародавнього Китаю були:

- а) відпочинок на берегах Нілу, плавання на човнах, гра з кішкою;
 - б) чайні церемонії; практики медитації та вивчення філософських концепцій, родинні свята;
 - в) відвідування вистав, свята на честь богів, Олімпійські ігри, розмови з філософами;
 - г) проведення гладіаторських боїв, відвідування цирків, купання в термах..
- Ключі до тестів: 1г, 2г, 3в, 4г, 5б.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Як і чому могло відрізнятись дозвілля первісної людини, яка мешкала біля ріки від тих, хто мешкав у лісі чи у підніжжі гори?
2. Яким чином вірування людини впливали на організацію її дозвілля? Чи зберігся цей вплив зараз?
3. Як це: проводити своє дозвілля екологічно?
4. Які форми організації дозвілля збереглися з давніх часів до сьогодення? Чому?
5. Що визначало відмінність в організації дозвілля бідних людей та еліти, крім їхніх матеріальних можливостей?
6. Що найбільшим чином впливало на зміни форм дозвілля людей?
7. Чому туристична анімація перетворюється на масове явище лише в 70-ті роки ХХ століття?
8. На якому етапі розвитку людства з'являється окрема галузь дозвілля? Чим це пояснюється?
9. В ХІХ та ХХ століттях вважалося, що основна функція дозвілля – компенсувати втому працівника після інтенсивної праці та зняти напругу. Чи змінилася основна функція дозвілля в ХХІ ст.?
10. На яких етапах розвитку людства дозвілля найбільше пов'язується з міфологією та релігією?
11. Які основні функції виконує сфера дозвілля в тоталітарній державі?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 2.1. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: містерія; міф; коттаб; діонісії; цереалії; виналії; консуалії; сатурналії; терміналії; луперкалії; леонідайон; палестри; помпа; тріумф; маріонетка; вертеп; терми; цирк; герольд; архонт; хорег; магістр; трубадур; скоморох; блазень; буфон; мораліте; памфлет; фельетон; буфонада; пантоміма; театр; комедія; трагедія; драма; маскаррад; театралізоване дійство; карнавал; притча; епос; пародія; попури; агітація; агіттеатр; стилізація; театралізована вистава; гумореска; фарс; фантазія; феєрія; раус; раут; церемонія; асамблея; парад; традиції; обряди; культ; фольклор; народна пісня.

Завдання 2.2. Вважається, що анімація (поняття) з'явилося на початку ХХ століття, про туристичну анімацію, як масове явище заговорили вже після Другої світової війни. При цьому ряд науковців доводить, що анімація (в тому числі туристична) в тій чи іншій формі існувала і раніше, проте мала інші назви та способи вираження.

Довести чи спростувати цю думку на фактах.

Завдання 2.3. Вже в країнах Стародавнього світу до організації дозвілля знаті залучалися митці, філософи, ремісники. З'явилися люди, які займалися організацією масових заходів.

Розписати дозвілля багатого єгиптянина / китайця / індуса / грека / римлянина: чим він міг займатися протягом дня.

Завдання 2.4. Проаналізувати анімаційні послуги (не менше 5 вебсайтів туристичних закладів та / чи дестинацій) та визначити, які форми організації дозвілля прийшли до нас зі Стародавнього світу / Середньовіччя / епохи Відродження / індустріального періоду розвитку людства і залишаються популярними.

Визначити причини цієї затребуваності та охарактеризувати їх.

Завдання 2.5. Прочитати уривок про організацію молодіжного дозвілля членів Піфагорійського братства: «День починався із медитативної прогулянки у священній діброві, метою якої було налаштування на навчання, позитивне мислення. Потім молодь збирали у храмі, де відбувалося навчання і виправлення моралі. Згодом – гімнастичні вправи, сніданок і прогулянка з друзями, під час якої повторювали засвоєне. Після обіду молоді люди проводили час за сумісним читанням. Читав наймолодший, коментував найстарший. Наприкінці дня учитель промовляв свої настанови, усі розходилися мовчки» (І.Петрова, 2005 : 275).

Дати відповідь на питання: Яку основну функцію виконувало це дозвілля?

Знайти аналогічну пропозицію в Інтернеті. Хто може бути її споживачем?

Завдання 2.6. Визначити основні функції дозвілля на кожному етапі розвитку людства. Пояснити, як і чому змінювалася сутність цих функцій.

Завдання 2.7. На думку Арістотеля, гідним «заповненням дозвілля» благороднонародженого є зайняття, пов'язані з інтелектуальним та етичним задоволенням: філософія та політика, а також – граматики, гімнастика, музика, іноді – малювання. Молодь повинна навчатися музичному мистецтву, щоб бути спроможною відчувати прекрасне. Але зайняття, що мають на меті отримання прибутку або професійне навчання, участь у музичних змаганнях, віртуозне володіння музичними інструментами – діяльність, гідна для рабів та найманців (І. Петрова, 2008).

Сформулювати сучасну філософію дозвілля.

Завдання 2.8. «Основними способами організації дозвілля молоді в християнських общинах були усні і письмові повчання, спільне читання катехізису, слухання проповідей, створення своєрідного внутрішнього налаштування, емоційного піднесення ритуальними діями (таїнствами), ставлення до учіння Христа як до Богоугодної справи. Метою організації дозвілля молоді стали визначати піднесення, покращення душевних якостей людини. Тому крім проповідей часто практикували добродійні справи, жертвування, милостиню, інші форми допомоги нужденним, важку і безкорисливу працю» (А. Денисенко, 2013).

Встановити основні форми організації дозвілля в сучасних молодіжних християнських / релігійних таборах та спільнотах.

Завдання 2.9. Ознайомитися зі змістом Загальної декларації прав людини (1948 р.). Встановити, яким чином цей документ визначає права та обов'язки людей щодо організації власного дозвілля.

Завдання 2.10. Встановити нормативно-правові акти, які унормовують організацію дозвілля в Україні. Результати подати у вигляді таблиці.

Таблиця 2.1. **Основні документи України, які визначають політику в сфері дозвілля**

Назва документу	Основні положення

Завдання 2.11. Зробити порівняльну характеристику дозвілля індустріального та постіндустріального суспільства (раннього та пізнього Середньовіччя). Результати оформіть у таблицю

Таблиця 2.2. **Порівняння дозвілля індустріального та постіндустріального суспільств**

Критерії порівняння	Індустріальне суспільство	Постіндустріальне суспільство

Завдання 2.12. Охарактеризуйте загальний стан інформаційного забезпечення культурно-дозвілєвої діяльності в Україні на сучасному етапі (на прикладі друкованих видань). Проаналізуйте детально п'ять видань (на вибір здобувача), де наведено відомості про культурно-дозвілєві події та заходи в Україні. Результати оформіть у таблиці.

Таблиця 2.3 **Інформаційне забезпечення культурно-дозвілєвої діяльності в Україні (на прикладі друкованих видань)**

Назва періодичного видання	Рік заснування	Періодичність	Тематика видання	Видавець	Адреса вебсайту

Завдання 2.13. Охарактеризуйте загальний стан інформаційного забезпечення культурно-дозвілєвої діяльності в Україні (на прикладі вебсайтів). Проаналізуйте

детально п'ять вебсайтів (на вибір здобувача), на яких наведено інформацію про культурно-дозвілєві події та заходи в Україні. Результати оформіть у таблиці.

Таблиця 2.4. Інформаційне забезпечення культурно-дозвілєвої діяльності в Україні (на прикладі вебсайтів)

Назва вебсайту	Адреса вебсайту	Розділи, які анонують події та заходи	Регіон охоплення	Періодичність оновлення інформації	Можливість замовлення квитків

Завдання 2.14. Проаналізуйте, як змінювалися форми та види дозвілля протягом різних історичних епох. Результати оформіть у вигляді таблиці.

Таблиця 2.5. Генезис дозвілєвої діяльності

Історичний період	Форми та види дозвілля
Первісний лад	

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Відпочинок, вільний час і дозвілєві заняття в Стародавньому світі / в Середньовіччі / XVIII – початку XX ст./ радянський період / незалежній Україні.
2. Дозвілєві заняття молоді у Спарті та Афінах.
3. Основні форми дозвілля жовтєнат / піонерів / комсомольців.
4. Пласт як організація дозвілля юнацтва.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С. 24–37.
2. Кравець О. М., Байлик С.І. *Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник.* Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 18–22.
3. Бриль К. Г. *Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій.* К., 2014. С. 11–17.
4. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. *Організація анімаційних послуг : навчальний посібник.* Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 11–28.

Додаткова література:

1. Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щоквартальний науковий журнал.* 2009. № 4. С. 39–43. URL : <https://studfile.net/preview/5592387/>
2. Мілютіна К. Л., Пашенко С. Ю. *Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб.* Київ : ГО «МНГ», 2022. С. 8–9
3. Петрова І.В. Соціально-культурна значимість античного дозвілля (на прикладі творів Аристотеля). *Культура і сучасність: альманах.* 2008. №2. С. 55–59. URL: <https://studfile.net/preview/8776148/>

4. Денисенко А. Становлення ідеї організації дозвілля у світовій і вітчизняній педагогічній думці. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2013. Вип. 2. С. 112–122.

Тема 3. Анімація. Туристична анімація

Мета: сформуванати уявлення про сутність, види та функції анімації, загалом, та туристичної анімації, зокрема.

Ключові слова: дозвілля туриста, туристичне дозвілля, анімація, анімація дозвілля, анімаційна діяльність, туристична / готельна / рекреаційна / транспортна / садово-паркова / вулично-площова анімація, анімаційна програма, туристичне дозвілля; функції анімації; види анімації: вербальна, ігрова, музично-пісенна, спортивна, танцювальна, видовищна, культурна творча.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Чому спостерігається така значна увага теоретиків та практиків до організації дозвілля туристів?
2. Як класифікується дозвілля туриста?
3. Що таке туристичне дозвілля?
4. Що таке анімація?
5. В яких значеннях використовується поняття «анімація»?
6. Що таке анімація дозвілля?
7. Що таке анімаційна діяльність?
8. Що є метою анімаційної діяльності?
9. Які функції виконує анімація дозвілля?
10. Що таке туристична анімація?
11. Які напрямки виділяють у туристичній анімації?
12. За якими критеріями класифікується туристична анімація?
13. Що таке анімаційна програма?

Якщо якийсь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Вид дозвіллевої діяльності, спрямованої на відновлення фізичних і духовних сил людини, – це:

- а) туристичне дозвілля;
- б) туристична анімація;
- в) рекреаційна анімація;
- г) готельна анімація.

2. Назва функції туристичної анімації, яка спрямована на відновлення і розвиток фізичних сил людини, ослаблених у повсякденному трудовому житті, – це:

- а) рекреаційна;
- б) рекламна;
- в) холістична;
- г) стабілізуюча.

3. Анімація в туризмі передбачає:

а) взаємодію туроператора з організаторами карнавалів, фестивалів, центрами дозвілля і розваг та включення їх заходів у програми турів;

б) реалізацію комплексного обслуговування туристів на маршруті у відповідності з розробленим сценарієм відпочинку та з врахуванням тематики туру й індивідуального психологічного сприйняття програми;

в) безпосередню роботу аніматорів з туристами в місці їхнього відпочинку;

г) все вищезазначене.

4. За місцем проведення розрізняють наступні види анімації:

а) анімація в русі / через переживання / культурна / творча та ін.;

б) транспортна, готельна, садово-паркова, вулично-площова;

в) екскурсійна, подієва, етнічна, ігрова, історична та ін.;

г) туристична, готельна, транспортна, рекреаційна.

5. Назва функції туристичної анімації, яка забезпечує внесення різноманітності та радості в повсякденне життя людини, створюючи атмосферу свята, – це:

а) рекреаційна;

б) рекламна;

в) холістична;

г) стабілізуюча;

Ключі до тестів: 1в, 2а, 3г, 4б, 5в.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Чому серед науковців відсутня єдність щодо співвідношення понять «дозвілля» та «анімація»?

2. Як співвідносяться між собою туристична, готельна та рекреаційна види анімації? Обґрунтуйте свою точку зору посиланням на авторитетне джерело.

3. На туристичному ринку яких країн поширеними є анімаційні послуги? Назвати не менше 5 країн та не менше 10 найбільш поширених анімаційних послуг.

4. В яких країнах термін «анімація» не вживається? Чому? Чи вживається інша, синонімічна, дефініція?

5. Якщо ми розглядаємо анімацію, як засіб активізації та пожвавлення туристів, чи доцільно говорити про надання анімаційних послуг туристам, які орієнтовані на пасивний відпочинок?

6. Чим готельна анімація відрізняється від туристичної? Чим викликані подібність та різниця в цих явищах?

7. Чи може поняття «анімація» застосовуватися до процесу організації дозвілля місцевого населення? Чому?

8. Яким чином туристична анімація забезпечує формування сприятливого іміджу країни та її регіонів? Наведіть приклади.

9. Чи справді туризм є втечею від повсякденного життя? Прокоментуйте твердження «Оскільки зв'язок між повсякденною діяльністю та туристичною діяльністю було підтверджено, типове припущення мотивації туризму, що люди подорожують, щоб уникнути повсякденності, має бути переглянуто» (Valek N. S., Fotiadis A., 2019).

10. Поміркуйте: «Прийнято вважати, що робота не є джерелом задоволення, прийнято вважати, що сімейне життя не завжди усяєне трояндами, але відсутність задоволення від дозвілля чи подорожі, за словами багатьох, є «викинутими грошима» (Camargo, L. O. de L., 2019). Чи справді це так?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 3.1. І. Козлова, досліджуючи туристичні практики «споживання» міського простору, прийшла до висновку, що на першому місці у туриста самостійні екскурсії містом. На другому місці – посиденьки в кафе / кав'ярнях / ресторанах, на третьому місці за частотою здійснення практик – відвідування музеїв, галерей, виставок, на четвертому – відвідування релігійних об'єктів міста (І.В. Козлова, 2013).

Провести аналогічне дослідження і визначити, як «споживають» простір туристи у вашій громаді.

Зробити перелік об'єктів, які б ви рекомендували відвідати.

Завдання 3.2. Проаналізувати за доступними джерелами (дозволяються електронні) різні підходи до визначення поняття «туристична анімація». Знайти не менше 7 різних тлумачень.

Результати оформити у вигляді таблиці (див. Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 Визначення сутності поняття «Туристична анімація»

Автор	Джерело	Визначення
Гарбера, О.Е. (2014).	Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування. <i>Вісник ОНУ імені І.І.Мечникова</i> . Т. 19. Вип. 3/2, С. 53.	цілісний процес взаємодії аніматора з туристами з використанням спланованих засобів впливу та стимулювання їх активності і натхнення, оздоровлення та відновлення життєвих сил в процесі цієї взаємодії
...		

Завдання 3.3. Проаналізуйте наданий текст. Дайте обґрунтовану відповідь на запитання після тексту.

«Класифікація форм дозвілля у сфері туризму:

1. Специфічні форми сфери туризму (екскурсія, похід, експедиція, подорож, пробіг, рейд, зліт, мандрівка, круїз та ін.).

2. Художньо-масові форми дозвілля як об'єкти туристичних маршрутів (олімпіада, карнавал, фестиваль, огляд, вернісаж, виставка, ярмарка, гуляння, форум).

3. Інформаційні форми культурологічної діяльності (бесіда, конференція, диспут, лекція, семінар, симпозіум, огляд, асамблея, круглий стіл та ін.).

3. Традиційні народні форми дозвілля (свято, обряд, ритуал, фестини, вечорниці, фольклорна програма, рив'єра, турнір та ін.).

4. Художні бізнес-програми (бізнес-клас, презентація, прийом, фуршет, бізнес-тур, аукціон, казино, шоу та ін.).

5. Сучасні форми культурно-розважальної діяльності (салон, концерт, атракціон, видовище, конкурс, вікторина, ігротека, відео-дискотека, бал та ін.)». (О.В. Касинець, Н.С. Кампов, 2018:7)

Запитання:

1. Названі форми дозвілля зустрічаються лише в сфері туризму? Чому?

2. Чи можна їх розглядати як форми туристичної анімації?

Завдання 3.4. В результаті порівняльного аналізу характерних рис анімації (рис. 3.1) та відомих вам з минулої теми ознак дозвілля, встановити спільне та відмінне в цих явищах. Пояснити, чим викликана подібність / різниця.

Рис. 3.1. Характерні риси анімації.
Джерело: Байлик С.І., Кравець О.М., 2008.

Завдання 3.5. У туризмології виділяється кілька видів анімації: рекреаційна, дозвілєва, туристична, готельна та інші. Питання їхнього співвідношення дискутується. Так, мукачівські туризмологи, О.В. Касинець та Н.С. Кампов об'єднуючим поняттям виділяють рекреаційну анімацію, в яку входять «дозвілєва анімація, туристична анімація, готельна анімація, анімаційні туристичні маршрути, додаткові анімаційні послуги в технологічних перервах» (О.В. Касинець, Н.С. Кампов, 2018:7).

Сформулюйте власну точку зору з цього питання: які види анімацій існують та як вони співвідносяться між собою?

Завдання 3.6. Проаналізуйте визначення, які вкладають науковці в поняття «туристична анімація». З'ясуйте, чи змінилося розуміння сутності даного явища, проаналізувавши дослідження останніх років:

- це туристська послуга, при наданні якої турист утягується в активну дію. Заснована на особистих контактах аніматора з туристами, на їхній спільній участі в розвагах, які пропонуються анімаційною програмою туристичного комплексу. Це різновид туристичної діяльності, яка здійснюється в туристичному комплексі, готелі, круїзному теплоході, поїзді, що втягує туристів у різноманітні заходи через участь у спеціально розроблених програмах дозвілля (А. Воловик, В. Воловик, 1999:52);

- це найважливіша частина спільної діяльності на туристському підприємстві, найважливіша частина туристичного продукту. Кінцевою метою туристської анімації є задоволеність туриста відпочинком – його гарний настрій, позитивні враження, відновлення моральних і фізичних сил (О. Лугова, 2002:8).

Завдання 3.7. Розглянути види анімаційної діяльності (рис.3.2). Охарактеризувати їх та навести приклади анімаційних заходів (не менше 5) за кожним видом діяльності.

Рис. 3.2. Види анімаційної діяльності за специфікою організації
Джерело: Н. Барвінок, 2023:80

Завдання 3.8. Проаналізувати витрати туристів (див. Таблиця 3.2), визначити, який відсоток складають витрати на анімаційні послуги і зробити висновок: чи не перебільшено значення анімації в організації туристичної подорожі.

Таблиця 3.2. Динаміка витрат суб'єктів туристичної діяльності на послуги сторонніх організацій, що використовуються при виробництві туристичного продукту, тис. грн.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Структура витрат у 2019 р., %
На розміщення і проживання	15593,4	25488,9	28286,4	24672,7	23342,4	25,71
у т.ч.: у готелях та аналогічних засобах розміщення	4297,3	9268,0	6357,5	7402,7	20551,7	22,63
у приватному секторі	283,1	449,2	581,3	512,0	611,2	0,67
На харчування	1648,1	2647,3	3187,1	2210,2	4879,0	5,37
На медичне обслуговування	11,7	97,6	140,5	274,3	188,9	0,21
На екскурсійне обслуговування (без транспортних послуг)	662,0	969,7	2127,7	1068,2	4978,4	5,48
На візове обслуговування	37,4	44,7	50,2	5,5	44,1	0,05
На транспортне обслуговування	7147,4	10462,5	12058,6	6469,3	24395,9	26,87
На послуги культурно-освітнього, культурно-дозвільного характеру, організаціям культури	304,9	701,4	1264,4	432,4	1116,1	1,23
На інші послуги, що використовуються при виробництві туристичного продукту	1077,1	837,7	2399,1	6158,6	10689,0	11,77

Джерело: С.В. Тимчук, 2021:98

Завдання 3.9. Ряд науковців підкреслюють, що «В процесі анімаційних заходів

відпочиваючі мають змогу компенсувати те, чого вони не отримують у повсякденному житті, а саме:

- змінити середовище;
- змінити середовище спілкування;
- вміння обирати вид діяльності залежно від власних потреб;
- уміння перевести власну психоемоційну сферу з повсякденної рутини на використання для психіки режиму накопичення позитивних емоцій;
- можливість покращувати власний фізичний стан: нормалізувати кровообіг; робота серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату та ін.» (Mozolev O., Dolynska O., Khmara M., Shorobura I., Romanushyna O., Aliksieiev O. and Kravchuk L., 2021)

Чи дійсно туризм – це втеча від повсякденного життя? Чи можна ці потреби задовольнити, організовуючи дозвілля за місцем проживання. Свою точку зору поясніть.

Завдання 3.10. Розглянути запропоновану класифікацію видів анімаційних програм у туризмі (див. рис. 3.3), запропонувати власну класифікацію, систематизувавши вказані види.

Рис. 3.3 Види анімаційних програм у туризмі
Джерело: І. Панова, 2021:174

Завдання 3.11. Заповніть таблицю 3.2, розподіливши види анімації за напрямками:

Таблиця 3.2 Основні напрямки анімації в туризмі

Спортивна анімація	Готельна анімація	Анімація в тематичних парках	Анімаційні програми подієвого туризму	Театралізовані вистави
- бадмінтон; -...	- концерти; -...	- атракціони; -...	- карнавали; -...	- костюмовані бали; -...

Види анімації: аеробіка; аквапланування; альпінізм; бари; бейсбол; боулінг; водні види спорту, дартс, дискотеки; зустрічі з казковими героями; кеглі; конкурси; народні свята; подорожі в минуле і майбутнє; ресторан, лицарські турніри; рольові ігри; сауна; святкові заходи; спектаклі в історичних інтер'єрах; фестивалі; ярмарки.

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.107).

Завдання 3.12. Ознайомитися з критеріями, які використовуються в класифікації туристичної анімації Рис. 3.4).

Привести приклади типів анімації за кожним критерієм. При потребі звернутися до першоджерела.

Рис. 3.4. Класифікація туристичної анімації

Джерело: І. Панова, 2021:172

Завдання 3.13. Проаналізувати зміст туристичного дозвілля, запропонований науковцями. Визначити форми дозвілля, які притаманні лише туристам.

Зміст туристичного дозвілля: «культурне споживання; самоосвіта; задоволення потреб у різних формах неформального спілкування; культурно-творчі заняття; задоволення екологічних потреб (спілкування з флорою і фауною); фізкультурно-оздоровчі заняття; розважальна діяльність. Рекреаційна анімація: дозвіллева анімація, туристична анімація, готельна анімація, анімаційні туристичні маршрути, додаткові анімаційні послуги в технологічних перервах» (О.В. Касинець, Н.С. Кампов, 2018:7)

Завдання 3.14. Знайти відповідність між видами та формами рекреаційної діяльності. Результат подати у вигляді таблиці (див. Таблиця 3.3).

Форми рекреаційної діяльності: аеробіка, азартні ігри, бали, бесіди, вар'єте, великі рекламні акції, вербальні фестивалі, вистави, віртуальні ігри, групові спортивні ігри, дворові ігри, дискотеки, дискусії, диспути, заходи у музичних вітальнях і салонах, ігри з естради, індивідуальні (парні) спортивні ігри,

інтелектуальні ігри, рольові ігри, йога, кабаре, капусники, карнавали, кафешантани, кафконси, командні спортивні ігри, конкурси, конкурсні ігри, концерти, круглі столи, лекції, музичні ігри, музичні конкурси, музично-клубні заходи, музично-пісенні ігри, мюзікли, мюзік-холи, настільні ігри, обговорення, ревію, розповіді, рухливі ігри, свята, спортивні ігри, студії, сценічні алегорії, сценічні шоу, танцювальні вечори, танцювальні ігри, танцювальні ігри, танцювальні фестивалі, творчі зустрічі, технічні шоу, фестивалі, фестивалі, шейпінг, шоу.

Таблиця 3.3 Структура видів і форм рекреаційної анімації

Види	Форми
Вербальна анімація	
Ігрова анімація	
Спортивна анімація	
Шоу-анімація	
Музично-пісенна анімація	
Танцювальна анімація	
Комплексна анімація	

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.107).

Завдання 3.15. Розглянути зміст, цілі та завдання анімаційного процесу (див. рис. 3.5). Визначити його складові та дати обґрунтовану відповідь на запитання, цей процес (відповідно до схеми) є суб'єкт-суб'єктним чи об'єкт-суб'єктним? А яким він повинен бути?

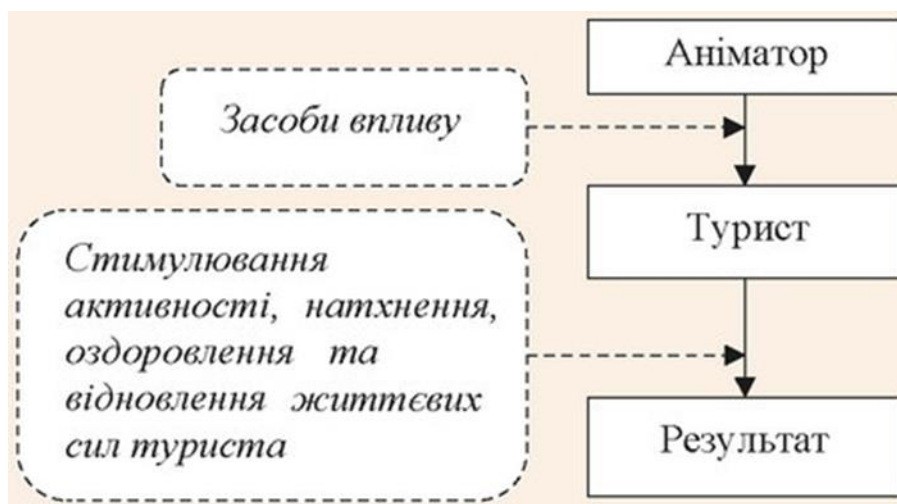

Рис. 3.5. Анімаційний процес

Джерело: О. Гарбера, 2014.

Завдання 3.16. За рахунок правильно організованої анімаційної діяльності можна успішно ознайомити туристів з нематеріальною культурною спадщиною країни / регіону. Встановіть відповідність видів анімаційної діяльності та напрямів і видів культурної спадщини.

Порівняйте отриманий результат з думкою науковців (див. Додаток В Види нематеріальної культурної спадщини у відповідності до видів анімаційної діяльності).

Завдання 3.17. З розвитком науки та практики туризму змінюється сутність анімації, виникають нові види анімаційної діяльності.

Ознайомитися з основними напрямками туристичної анімації, які виділялися науковцями раніше (див. Таблиця 3.4), додати нові види та напрямки анімації в туризмі.

Таблиця 3.4 Основні напрямки анімації в туризмі

Анімаційні програми подієвого туризму	Театралізовані вистави	Анімація в тематичних парках	Спортивна анімація	Готельна анімація
- святкові заходи; - карнавали; - фестивалі; - конкурси; - ярмарки	- народні свята; - рольові ігри; - рицарські турніри; - костюмовані бали; - спектаклі в історичних інтер'єрах	- атракціони; - відвідування; - зустрічі з казковими героями; - подорожі в минуле і майбутнє	- альпінізм; - аквапланування; - бадмінтон; - бейсбол; - кеглі; - боулінг; - водні види спорту та інші	- дискотеки; - концерти; - сауна; - аеробіка; - ресторан, - бари; - дартс

Джерело: В. Ф. Сергійко, 2011:41.

Завдання 3.18. «Додаткові анімаційні послуги в технологічних перервах – це програми, призначені для підтримки основної туристичної послуги і необхідні за обставин, обумовлених переїздами, затримками в дорозі, в разі негоди тощо» (О. Касинець, Н. Кампов, 2018:7).

Подумати: чи можна застосувати це пояснення для визначення такого явища як анімаційні послуги загалом.

Підготуйте 3 анімаційні послуги, які можна надати туристам під час технологічної перерви.

Завдання 3.19. Розглянути та, за потреби, доповнити схему «Значення туристичної анімації» (рис. 3.6).

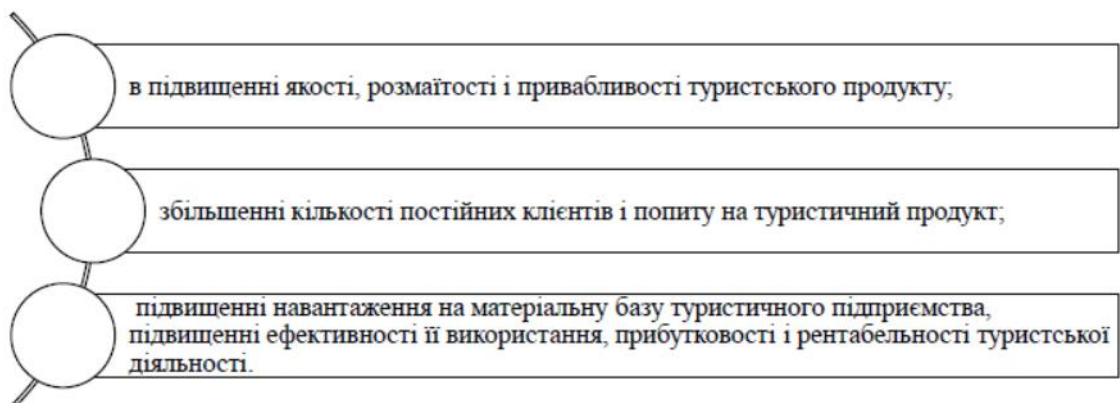

Рис. 3.6. Значення туристичної анімації

Джерело: В. Маховка, О. Кременецька, 2021

Завдання 3.20. Ознайомитися з класифікацією анімації в туризмі, яку розробив Килимистий (див. Таблицю 3.5) та дати відповіді на запитання:

1. Які напрями туристичної анімації виділяє науковець? Дати кожному з них

коротку характеристику.

2. Які з відомих вам видів туризму не увійшли до таблиці? Назвіть не менше 3 видів і визначте прийнятні для них види та форми анімації.

3. Чому фестивальний туризм, який є складовою подієвого туризму, та гастрономічний туризм (складова культурно-пізнавального) пов'язуються науковцем з розважальною анімацією, а не з культурно-пізнавальною? При потребі звернутися до першоджерела.

Таблиця 3.5. Класифікація анімаційної діяльності відносно видів туризму

Напрями анімації в туризмі	Види туризму	Види і форми анімації
Рекреаційна анімація	лікувальний туризм	вечірні спеціальні культурно-видовищні та розважальні програми
	оздоровчий туризм	увесь спектр культурно-розважальних і спортивних програм у межах рекреаційної системи
	екологічний туризм	еколого-виховні, пізнавально-ігрові, комунікативні екопрограми
	сільський туризм	фольклорні музично-пісенні, танцювальні програми, вечорниці, свята в межах села
Культурно-пізнавальна анімація	культурний туризм	анімація туристичних об'єктів, культурно-історичні реконструкції, анімація під час руху
	подієвий туризм	карнавали, свята, фестивалі, конкурси, концерти, великі культурно-історичні реконструкції
	етнічний туризм	анімація в етноцентрах, етномузеях, етнологотелях; етнофестивалі, народні свята
	релігійний туризм	релігійні свята, фестивалі і концерти духовної музики, ритуально-обрядові дійства
Комплексна анімація	ділові подорожі	вечірні індивідуальні або дрібно-групові культурні програми в межах готелю або міста
	конгресовий туризм	вечірні тематичні культурно-пізнавальні та розважальні програми
	виставковий туризм	виставкова анімація експозицій, вечірні культурно-розважальні програми
	інсентив-туризм	повний спектр туристичної анімації з акцентом на корпоративні розваги, елітні анімаційні програми.
Розважальна анімація	розважальний туризм	садово-паркова, ігрова, круїзна, комплексна анімація
	гральний туризм	азартна гра в межах казино та гральних клубів, казино-шоу, інші види гри
	фестивальний туризм	фестивальна, святкова, ярмаркова анімація
	гастрономічний туризм	гастрономічні свята, фестивалі, театралізовані дегустації, ресторанный розважальні заходи
	пригодницький екстремальний, спорт, туризм	заплановані організаторами пригоди, масштабні ігрові дії з елементами екстриму, вболівальницькі активізації

Джерело: С. Килимистий, 2015:81.

Завдання 3.21. Метою організації анімаційних програм сьогодні є формування сприятливого іміджу країни і її регіонів, залучення туристів, особливо в низький сезон, в регіони зі слабо вираженим або, взагалі, відсутнім туристичним потенціалом, наприклад на основі використання фактичних історичних подій.

Навести приклади, за рахунок яких анімаційних програм можна досягти цієї мети, розвиваючи Берегове як туристичну дестинацію?

Завдання 3.22. Знайдіть фільм, де в основі сюжету є організація чи надання анімаційних послуг. Проаналізуйте використані методи активізації туристів.

Завдання 3.23. Зобразити схематично найбільш повну типологію анімаційної діяльності. Простежити зв'язки між її видами.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Попит на анімаційні послуги серед туристів м. Берегове.
2. Фестиваль гентешів з позиції організації дозвілля вегетаріанців чи захисників тварин.
3. Анімаційні вподобання покоління Y / Z.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С. 38–50.
2. Байлик С.І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 23–32.
3. Килимистий С. М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2015. Вип.ІІ (5). С.77-83. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kylymystyj.htm.
4. Маховка, В. М., Кременецька, О. Є. (2021). Сутність та значення анімації в сучасній туристичній діяльності. Теоретичні та практичні наукові здобутки : дослідження та результати їх впровадження: матеріали міжнар. наук.-теор. конференції. (Піза, Італія, Лютий 12. 2021), 51-55. URL: <http://surl.li/pijhb>

Тема 4. Анімація в місцях тривалого перебування туристів

Мета: сформувати уявлення про особливості даний вид анімації та її матеріально-технічне забезпечення

Ключові слова: анімація в місцях тривалого перебування туристів, готельна анімація, матеріально-технічне забезпечення анімації, якість анімаційного сервісу, типові анімаційні послуги в готелях, матеріально-технічна база анімації, рівні матеріально-технічного забезпечення в анімації.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Що таке готельна анімація?
2. Які головні задачі покладаються на анімаційну службу в закладах розміщення туристів?
3. Чим відрізняється анімація (як вид реклами) від інших видів реклами?
4. Що необхідно для ефективної реалізації анімаційної діяльності в готелі?
5. Які ознаки виокремлюють анімацію в місцях тривалого відпочинку від інших видів туристичної анімації?
6. Які анімаційні послуги надаються на борту кораблів? Від чого це залежить?
7. Що може включати матеріально-технічна база для анімаційних програм?
8. Від чого залежить функціональне наповнення матеріально-технічної бази для анімаційних програм?
9. Чим відрізняється анімаційні бази готелів 1-го, 2-го та 3-го рівнів забезпеченості?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Що із нижчепереліченого не входить до матеріально-технічної бази спортивно-ігрової анімації:
 - а) приміщення та інвентар для станцій і пунктів прокату човнів, водних велосипедів, лиж і пр.
 - б) спортивно-ігрові майданчики;
 - в) відео-, аудіо- та проекційна апаратура;
 - г) тренажерні зали, басейни, водні аттракціони.
2. Які елементи матеріально-технічної бази необхідні для організації видовищно-розважальної анімації?
 - а) приміщення чи майданчик зі сценою, декорації, костюми, відео-, аудіо-апаратура;
 - б) обладнання для рухливих ігор і тренажерних залів;
 - в) приміщення та інвентар для станцій і пунктів прокату;
 - г) обладнання та приміщення для більярду, боулінгу, казино.
3. Специфічні риси, які виокремлюють анімацію в місцях тривалого відпочинку від інших видів туристичної анімації:
 - а) передбачає щоденний контакт із гостем;

- б) комплексна та різноманітна;
- в) має особистісний, індивідуальний характер;
- г) вірно все вищеперераховане.

4. Специфічні риси, які виокремлюють анімацію в місцях тривалого відпочинку від інших видів туристичної анімації:

- а) створюється в рамках місця перебування туристів;
- б) орієнтується на наявну матеріально-технічну базу;
- в) розрахована лише на туристів;
- г) вірно все вищеперераховане.

5. Анімаційні послуги в місцях тривалого відпочинку (готельна анімація):

- а) оплачуються додатково і в повному розмірі;
- б) розробляється у відповідності до спеціалізації та категорії закладу;
- в) надаються у відповідності до угод, підписаних із підприємствами сфери дозвілля;
- г) вірно все вищеперераховане.

Ключі до тестів: 1в, 2а, 3г, 4г, 5б.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. На думку фахівців у галузі готельної анімації наявність анімаційної служби в готелі говорить про його високий статус. Підтвердіть чи спростуйте цю думку.

2. Чому такі статусні готельні мережі як Hilton, Radisson, Hyatt, Sheraton та Marriott не пропонують своїм гостям анімаційні послуги?

3. Утримувати анімаційні служби можуть собі дозволити готелі вищих категорій (4 та 5 зірок). Які анімаційні послуги можуть пропонувати міні-готелі та гостьові будинки, які не володіють значними фінансовими можливостями?

4. Які переваги має анімаційна діяльність як форма реклами готелю, порівняно з традиційними видами реклами?

5. Чому готелі, в яких функціонують мережеві дитячі клуби туроператора, створюють ще додаткові, власні мініклуби?

6. Яке обладнання необхідно для організації інноваційних анімаційних програм (віртуальних екскурсій / турів тощо)?

7. Як можна організувати якісне дозвілля туристів не витрачаючись на матеріально-технічне обладнання?

8. Яке обладнання та устаткування можна використовувати для організації дозвілля туристів усіх вікових категорій?

9. Які заклади тимчасового розміщення не переймаються питаннями надання анімаційних послуг?

10. Назвіть найпопулярніші види послуг (комплексні, оздоровчі, рекреаційні), які використовуються у приморських готелях.

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 4.1. У місті Сан-Франциско на території розважального парку «Діснейленду» побудовано 27 готельних закладів різних категорій (від найдорожчого до класу budget). Проживаючим у цих засобах розміщення пропонуються різного роду пільги щодо входу у розважальний парк, користування атракціонами тощо. Чи можна

цей вид діяльності класифікувати як вид туристичної (а саме – готельної) анімації?

Завдання 4.2. Проаналізувати результати порівнянь готельної анімації в курортних готелях України, Греції та Єгипту (див. Таблиця 4.1). Вказати спільні проблеми та індивідуальні переваги готельної анімації кожної з країн.

Таблиця 4.1. Порівняльна характеристика якостей готельної анімації в курортних готелях України, Греції та Єгипту

Назва країни	Основні переваги анімації	Основні недоліки анімації
Україна	- ініціативність аніматорів (зокрема, дитячих); - залучення професіоналів шоу-анімації для проведення вечірніх заходів; - створення тематичних днів, заходів, зон відпочинку (стилізованих); - спортивно-оздоровча та навчальна спрямованість заходів.	- мало місця для анімаційних заходів (що стосується інфраструктури); - анімація (в тому числі дитяча) заважає відпочинку незалучених у неї; - іноді відсутність спеціальної (або базової) освіти у аніматорів; - копіювання анімаційних заходів закордонних готелів без урахування особливостей менталітету; - мала кількість готелів з анімаційними програмами, що внесені в основний пакет послуг.
Грецька Республіка	- ненав'язливий анімаційний сервіс; - нетривалі анімаційні заходи для дорослих; - акцент на традиційну культуру регіону - уроки грецьких танців, грецький розмовник; - «Олімпійські ігри», у вечірніх шоу - жива грецька музика, пісні («грецькі вечори»); - галасливі вечірні заходи виносяться на пляжі; - анімація може здійснюватися на різних мовах (сегментування за групами).	- слабо розвинені послуги дитячої анімації; - відсутність спеціальної (або базової) педагогічної освіти у аніматорів; - недостатній рівень професіоналізму аніматорів оцінюється як самодіяльність. - на окремих островах (Родосі та ін.) анімація здійснюється тільки німецькою та італійською мовами.
Єгипет	- активні команди аніматорів; - анімація створює атмосферу веселоців (святково-гумористичний акцент в анімаційному обслуговуванні); - анімація російською мовою.	- великий спектр анімаційних послуг за додаткову плату - специфіка «національного сервісу»; - галасливі спортивні ігри, що заважають відпочинку біля басейну; - слабо розвинені послуги дитячої анімації.

Джерело: Самойленко А.О., Павленко А.А., 2021.

Завдання 4.3. Проаналізувати результати порівнянь готельної анімації в курортних готелях України, Греції та Єгипту (див. Таблиця 4.1). Розробити шляхи вдосконалення готельної анімації в готелях України.

Завдання 4.4. В готелі «Карпатські полонини» (с. Орів Львівської області) пропонують навчити їздити на конях, стати гончарем або ковалем; зловити рибу в місцевому озері (на території готелю) або назбирати та законсервують гриби. Чи можна ці пропозиції класифікувати як анімаційні послуги?

Завдання 4.5. «На прикладі палацу графа Шенборна (Мукачівський район

Закарпатської обл.), який приймає рекреантів та переобладнаний під санаторій, можемо спостерігати негативний досвід замково-готельного бізнесу, адже після його переобладнання будівля втратила свою автентичність. А для туриста, що проживає в історичній будівлі, анімацією повинно бути «перенесення» в історичну епоху і відчуття себе у гостях у власника замку чи палацу» (Т. Ільтьо, 2015).

Дослідити це питання та визначити можливість та доцільність запровадження вказаної анімаційної програми в палаці графа Шенборна.

Завдання 4.6. На думку науковців, програма дозвілля повинна відповідати загальній стратегії розвитку готельного комплексу: «Створена при готельному комплексі анімаційна служба повинна функціонувати відповідно до стратегії розвитку всієї організації і тісно співпрацювати з іншими підрозділами: фінансовим, юридичним, кадровим, технічним, службою безпеки. Працівники такої служби повинні не лише розробляти програму роботи з клієнтами, а й брати участь у формуванні цінової політики закладу, у вирішенні кадрових питань, експлуатаційних, транспортних, туристично-екскурсійних та інших проблем» (М. Мальська, Н. Антонюк, Н. Ганич, 2008).

Подумати, чи залишається наразі це твердження актуальним. Обґрунтувати свою думку прикладами з діяльності місцевого готельного комплексу.

Завдання 4.7. Проаналізувати рис. 4.1, визначити, які послуги є стандартними, додатковими та ексклюзивними.

Проаналізувати на прикладі курортних готелів Греції / Єгипту / Туреччини (не менше 10) або круїзних лайнерів (не менше 7), які для них анімаційні послуги є стандартними, додатковими та ексклюзивними.

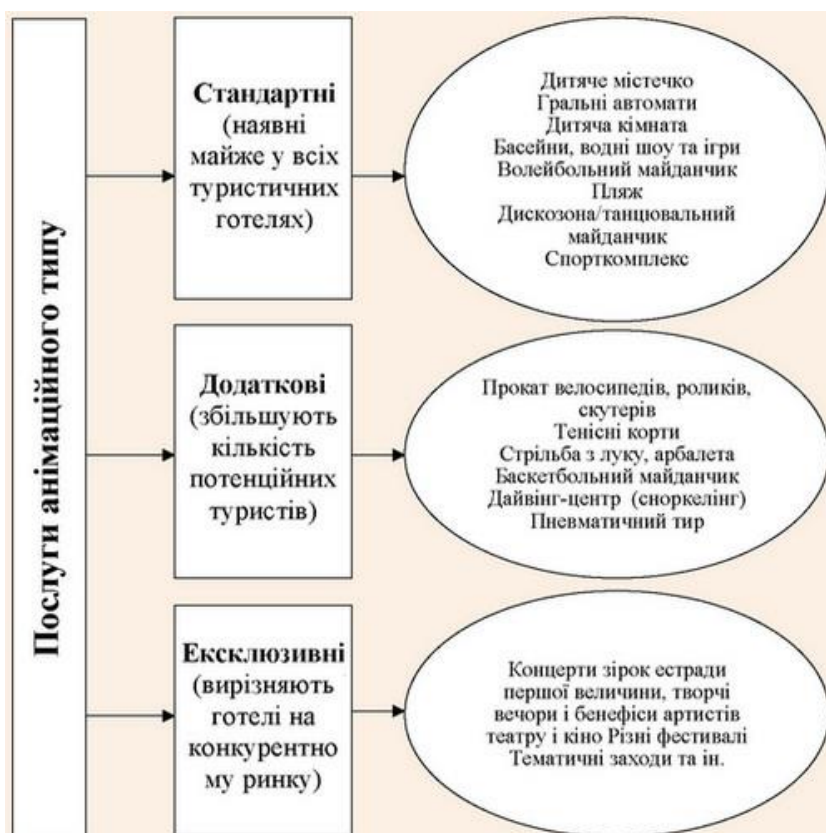

Рис. 4.1. Види анімаційних послуг у готелі
Джерело: Т. Ільтьо, 2015.

Завдання 4.8. Проаналізувати найбільш традиційні анімаційні послуги у курортних готелях. Визначити:

- які види дозвілєвої діяльності не є традиційними для гостей курортних готелів?
- які інноваційні анімаційні послуги доцільно ввести в цей перелік?

Скласти перелік обладнання та устаткування, які необхідні для забезпечення даної анімаційної програми.

Таблиця 4.1 **Типові анімаційні послуги у провідних готелях Туреччини та України**

Напрямок анімації	Назва анімаційних заходів	Набір готельних анімаційних послуг
Культурно-розважальна програма	- жива музика; - курси вивчення турецької мови; - караоке; концерти; - шоу-програми; - конкурси, змагання; вікторини; - лотереї з цінними призами тощо	- жива музика; - екскурсії; - караоке; - конкурси, змагання; - концерти
Спортивно-оздоровчі заходи (Sport activities)	- ранкова гімнастика; - футбол; слизький футбол; - волейбол; баскетбол; - міні-гольф; - великий теніс; настільний теніс; - йога; зумба-фітнес; пілатес; - аквааеробіка; водне поло; боча; - дартс; стрільба з луку або з рушниці	- гімнастика для жайворонків; - футбол; - волейбол; - баскетбол; - настільний теніс; - аквааеробіка тощо
Спортивні конкурси	- рухливі ігри в басейні / біля басейну; - Спортландія; - квести; - конкурси: на кращого плавця / бігуна / танцівника; кращий стрибок у басейн / на реакцію, увагу і т.д.	- естафети; - конкурси
Дитяча анімація – міні-клуб	дозовані заходи з урахуванням особливостей дитячого організму (фізичні вправи, ігри, прикладні розвиваючі заняття) із професійними дитячими педагогами й тренерами	-цікаві й повчальні ігри, -розвиваючі фізичні вправи
Підліткова анімація (Teen animation)	анімаційна програма, розроблена з урахуванням інтересів і характерів підлітків, подібна до дорослої	- футбол; волейбол; - водне поло; - курс із хіп-хопу
Вечірні програми (Nightactivities)	танець готелю; танцювальні, театральні, комедійні постановки, що виконуються на сцені з участю анімаційної команди; шоу професійних танцювальних, фольклорних і сучасних напрямів; гостьові шоу (гест-шоу); цирк, акробатичні шоу; дискотека, вечірки на пляжі / території готелю – саду, біля басейну (Гала-вечір, «Турецька ніч» і т.д.)	- перегляд кінофільмів; - дискотека

Джерело: Федотова Ю.В., Кравець О.М., 2016 : 533.

Завдання 4.9. Окремі анімаційні послуги в готелях виглядають досить ексклюзивно. Наприклад, у Колумбії влаштовують томатні бої, в Італії – апельсинові, в Таїланді та Індонезії – бананові. Чи доцільно такий досвід запозичити українським готелям?

Завдання 4.10. У зарубіжних готелях вже на стадії проектування передбачаються спеціальні і відповідно оснащені приміщення та майданчики для роботи анімаційних команд.

Підготувати відповідні рекомендації для внесення в проект будівництва оздоровчого термального комплексу в м. Берегове.

Завдання 4.11. Науковці відзначають, що «організація дозвілля дітей у закладах готельного господарства може:

1. не здійснюватись;
2. обмежуватись наявністю певного ігрового інвентарю та спеціальної інфраструктури (дитячих ігрових кімнат, майданчиків, куточків) із супроводом працівника або ні.
3. пропонуватись у певні дні/години або у формі окремих заходів; передбачати повноцінне анімаційне обслуговування з мініклубами та відповідними програмами» (Б. Носа, 2021).

Пояснити, чому готелі проводять різну політику щодо надання анімаційних послуг дітям. Навести приклади закладів кожної з чотирьох названих категорій.

Завдання 4.12. Наразі на туристичному ринку склалася ситуація, за якої найбільш розвинутою дитяча анімація є в курортних готелях, де клієнти з дітьми розміщуються для тривалого відпочинку (7–14 днів). Переважно, це готелі 4–5*, рідше – 3*. Показовими вважаються курорти Єгипту і Туреччини, де анімація вже давно стала невід’ємною частиною готельного обслуговування. На європейських курортах анімація для дорослих, на відміну від дитячої, поширена значно менше.

Назвати та пояснити причини, які створили цю ситуацію.

Завдання 4.13. Розглянути складники анімаційної діяльності (рис. 4.2). Подумати: чи всі фактори враховані. Свою думку обґрунтувати.

Рис. 4.2. Складники анімаційної діяльності в місцях тривалого проживання туристів

Джерело: Ю. Миронов, 2020:117

Завдання 4.14. Міжнародні туристичні холдинги в готелях своєї мережі запроваджують мережеві дитячі клуби: туроператор «TUI» – «Toucan Kids Club»; «Mouzenidis Travel» – «Grekoletto», в яких:

- реалізується єдиний підход, назва, логотип;
- обслуговування здійснюється за стандартизованими, але адаптованими під конкретні готелі програмами;
- враховуються мовні особливості відпочиваючих (окрім англійської, для туристів із пострадянського простору типово звучить і російська мова);
- туроператори здійснюють підбір та навчання аніматорів, координують їхню роботу.

Дати відповідь на запитання: Навіщо туроператори витрачаються на організацію роботи мережевих дитячих клубів при готелях?

Завдання 4.15. Визначте необхідне матеріально-технічне забезпечення для реалізації типової анімаційної програми (див. Табл. 4.2).

Яким видам дозвіллевої діяльності віддається перевага в даному готелі?

Таблиця 4.2. Щоденна анімаційна програма курортного готелю

Час проведення анімаційних заходів	Зміст анімаційних заходів
9:30	Початок роботи міні-клубу, фітнес-центру
10:00	Аеробіка
10:30	Початок роботи секцій: футбол, волейбол, баскетбол, теніс
11:00	Водна гімнастика
11:30	Водне поло
13:00-15:00	Перерва
15:00-17:00	Турніри: теніс, футбол, волейбол, баскетбол, настільний теніс, шахмати, нарди, боче, водне поло, петанк, дартс
15:00	Стрільба із лука
15:30	Степ-аеробіка
16:00	Волейбол, боче
17:00	Футбол
18:00	Уроки із гри в теніс
19:00-21:30	Перерва
21:30	Вечірнє розважальне шоу

Джерело: Б. Носа, 2017 : 17–18.

Завдання 4.16. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: анімаційний туроперейтинг; анімаційний процес; матеріально-технічна база анімації; сімейне дозвілля; гест-контакт; міні-клуб; грим; аквагрим; боді-арт; анімаційна програма; типи анімаційних програм; проект анімаційної програми; об'єкт діяльності анімаційної програми; суб'єкт діяльності анімаційної програми.

Завдання 4.17. Проаналізувати перелік анімаційних послуг та розподілити їх на три категорії: стандарт (присутні у всіх курортних готелях), додаткові (присутні у більшості готелів), ексклюзив (присутні в поодиноких готелях). Результат подати у вигляді таблиці (див. Таблиця 4.3).

Таблиця 4.3. **Схема анімаційних послуг у закордонних курортних готелях**

Стандарт	Додатково	Ексклюзив
Дитяча кімната	...	...

Перелік послуг: автодром; армрестлінг-клуб; басейн; баскетбольний майданчик; батут; волейбольний майданчик; гральні автомати; дайвінг-центр; дитяча кімната; дитяче містечко; клубна пісня-гімн; комп'ютерний клуб; міні-аквапарк; парк; пейнтбол-клуб; пляж; пневмотир; прокат велосипедів, роликів, скутерів; ролердром, скалодром; спорклінг; спорткомплекс; стрільба з лука та арбалета; танець готелю; танцпол; тенісні корти.

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.108).

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Анімаційна програма в готелі моєї мрії.
2. Аналіз пропозиції анімаційних послуг у готелях м. Берегове / санаторно-курортних комплексах Закарпаття.
3. Найкраща реклама – анімація.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.51 – 61.
2. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. DOI : 10.32782/2524-0072/2021-29-51
3. Бала Р.С. Готельна анімація: суть, завдання та види. *Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2021 р.). Львів: Растр-7, 2021. 280 с. С.207-209.
4. Самойленко А.О., Павленко А.А. Міжнародний досвід готельної анімації та перспективи її розвитку в Україні. *Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні*: Матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 23 квітня 2021 р.). Херсон: ХДАЕУ, 2021. С.146–149.
5. Ільтьо Т.І. Розвиток та впровадження анімаційної діяльності в готельному господарстві на українському і світовому ринках. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип.6. С.174-178.
6. Мальська М. П. *Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник* / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. К.: Знання, 2008. 661 с.
7. Федотова Ю.В., Кравець О.М. Анімаційна діяльність: сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 530-534.

Тема 5. Ігрова та спортивна анімація

Мета: сформувати здатність до організації ігрової та спортивної анімації туристів та рекреантів.

Ключові слова: гра, сутність гри, ігрова анімація, азартні ігри, рухливі ігри, конкурсні ігри, хороводні ігри, спортивна анімація, спортивно-оздоровча анімація, спортивно-розважальна анімація, інновації в анімаційній діяльності.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:
 1. Назвіть особливості та функції гри.
 2. Які форми ігрової діяльності в туристичній анімації Ви знаєте?
 3. На які основні групи розподіляються всі ігри?
 4. За якими показниками класифікують ігри? Яка з класифікацій використовується аніматорами в практичній діяльності?
 5. Що таке азартні ігри?
 6. Що таке рухливі ігри?
 7. В чому полягає специфіка спортивної анімації?
 8. Яка різниця між спортивно-оздоровчими програмами та спортивно-розважальними?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Що треба враховувати в процесі організації ігрової анімації?
 - а) мотивацію гравців, зміст та правила гри;
 - б) наявність музичного супроводу та відповідної матеріально-технічної бази;
 - в) наявність і якість необхідних технічних засобів, реквізиту та сценарію;
 - г) рівень спортивної підготовки аніматорів.

2. Назвіть чотири основні групи ігор:
 - а) спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні;
 - б) конкурсні, рольові, хороводні, активізації;
 - в) хороводи, дартс, футбол, баскетбол;
 - г) дидактичні, пізнавальні, музичні, танцювальні.

3. За кількістю учасників ігри розподіляються на:
 - а) масові, групові, індивідуальні, командні;
 - б) дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
 - в) з фіксованими правилами, з прихованими правилами;
 - г) спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

4. За віком учасників ігри розподіляються на:
 - а) масові, групові, індивідуальні, командні;
 - б) дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
 - в) з фіксованими правилами, з прихованими правилами;

г) спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

5. Типи ігор щодо дотримання правил учасниками:

- а) масові, групові, індивідуальні, командні;
- б) дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
- в) з фіксованими правилами, з прихованими правилами;
- г) спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

Ключі до тестів: 1а, 2б, 3а, 4б, 5в.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Ігри розподіляються за віковою ознакою: є ігри для молодшого шкільного віку, і є для молоді та дорослих. Чи є розподіл ігор за статевою ознакою: для чоловіків та жінок? Чи можливий і доцільний такий розподіл у програмах ігрової анімації з туристами та рекреантами?
2. Яка мотивація для участі у рухливих іграх може бути у пасивного туриста / рекреанта?
3. Чи належать ігри в карти чи шахи до розряду азартних ігор? Чому?
4. Яким чином у конкурсних іграх можна уникнути розчарування переможених?
5. Для якої вікової категорії можуть бути цікавими хороводи?
6. Чи можуть в туристичній анімації використовуватися військово-спортивні ігри? Чому?
7. Як за цільовою аудиторією відрізняється спортивно-оздоровча анімація від спортивно-розважальної? Чому?
8. Чи можна стверджувати, що спортивна анімація на відкритому повітрі має більший оздоровчий ефект, ніж у закритому приміщенні?
9. Яке обладнання для ігрової та спортивної анімації повинно бути навіть у самому бідному курортному готелі? Чому саме це?
10. Чи можливе проведення ігрової анімації без обладнання?
11. Чи можливе проведення спортивної анімації без обладнання?
12. Вважається, що при низькому рівні задоволення першочергових потреб громадян їхній інтерес до фізкультури та спорту мінімальний. Якою має бути програма спортивної анімації для такого споживача?
13. Чому гру вважають складним соціокультурним явищем?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

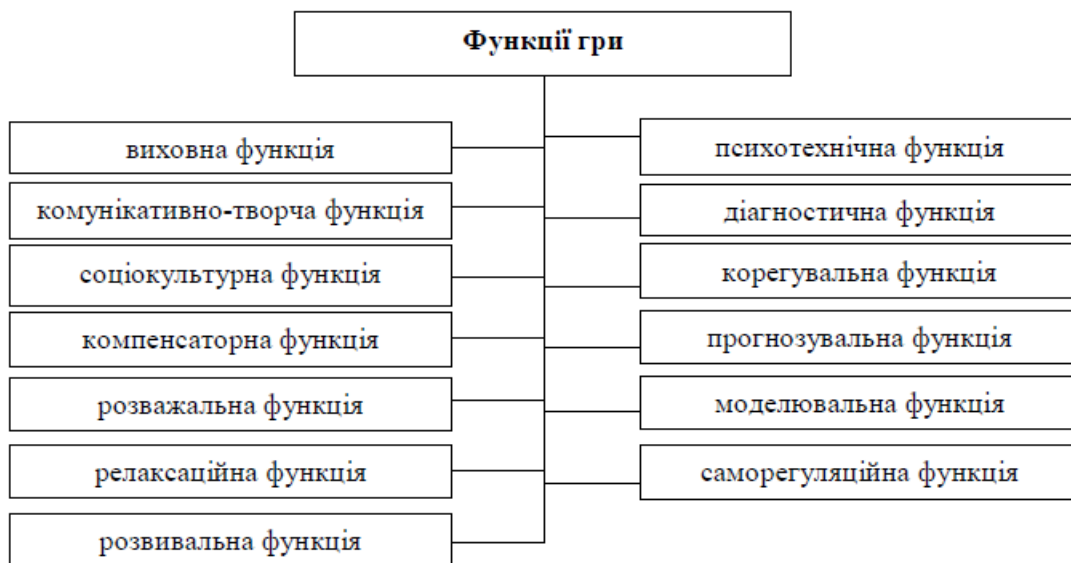
Завдання 5.1. На думку вчених, гра для дорослих – це засіб заповнення дозвілля, а для дітей – можливість освоєння і пізнання світу (Кравець О. М., Байлик С.І., 2017 : 126).

Що таке гра для туриста? Розглянути варіанти для туристів різних вікових категорій, сформулювати свою точку зору та довести її.

Завдання 5.2. Такі ігри як «Мисливці на качок», «Боротьба за м'яч», «Карасі та щуки» належать до категорії ігор на виховання швидкості.

Розказати, в чому полягає сутність ігор цієї категорії. Провести вказані ігри або підібрати 3 інших аналогічних ігри та провести їх для своїх друзів на практичному занятті.

Завдання 5.3. Розглянути, які функції виконує гра (рис. 5.1). Які з цих функцій є актуальними для ігрової анімації? Навести приклади.

Мал. 5.1. Функції гри
Джерело: Кравець О. М., Байлик С.І. 2017 : 126

Завдання 5.4. Такі ігри як «Переправа на гімнастичних ослонах», «Біг командами», «Захист укріплення», «Передав – сідай», «Естафета з повзанням» належать до категорії ігор на виховання спритності.

Розказати, в чому полягає сутність ігор цієї категорії. Провести вказані ігри або підібрати 3 інших аналогічних ігри та провести їх для своїх друзів на практичному занятті.

Завдання 5.5. Такі ігри як «Вмій наздоганяти», «Колесо», «Передай по колу м'яч», «Не давай м'яч ведучому» належать до категорії ігор на розвиток витривалості.

Розказати, в чому полягає сутність ігор цієї категорії. Провести вказані ігри або підібрати 3 інших аналогічних ігри та провести їх для своїх друзів на практичному занятті.

Завдання 5.6. Розглянути приклад рухливих ігор, які можна проводити з дітьми різного віку / молоддю / дорослими на спортивних майданчиках (Кравець О. М., Байлик С.І. 2017 : 134–151; Віндюк А.В., Захаріна А.Г., 2014 : 49 – 87).

Вибрати та провести не менше 3 ігор на практичному занятті.

Завдання 5.7. Розглянути приклад рухливих ігор, які можна проводити в басейні (Кравець О. М., Байлик С.І. 2017 : 152–155). Які з них можна провести в басейнах ОК «Жайворонок», УСБ «Закарпаття», ОК «Косино» чи на озері в с. Дийда?

Пояснити свою точку зору.

Завдання 5.8. Фітнес – «це не просто фізичне навантаження (постійне або періодичне), це система, яка включає фізичну активність, збалансоване харчування, відмову від шкідливих звичок, здоровий спосіб життя, дбайливе і продумане ставлення до свого здоров'я, емоційного стану та зовнішності повсякденно (на роботі, вдома, на відпочинку тощо), це життя «в стилі фітнес» (К. Мілютіна, С. Пашенко, 2022 : 152).

Яким у такому випадку повинен бути фітнес-тур чи фітнес-готель?

Пояснити, що ви вкладаєте в поняття «фітнес», «життя в стилі фітнес»?

Завдання 5.9. Розглянути рис. 5.2, дати відповіді на питання:

1. Які види ігор дорослих можна додати до цієї схеми?
2. Яким чином комп'ютерні ігри сприяють розвитку уваги, забезпечують рекреацію та дозвілля та тренують толерантність до невизначеності?

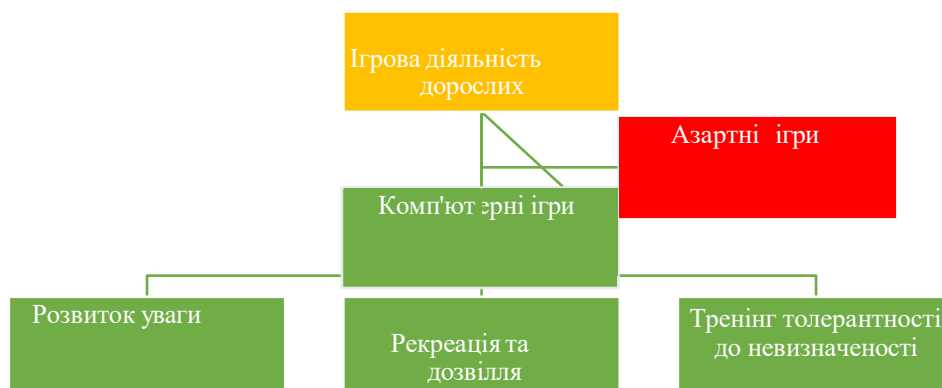

Рис. 5.2. Ігрова діяльність дорослих

Джерело: К. Мілютіна, С. Пащенко, 2022 : 90

Завдання 5.10. Враховуючи, що фітнес-тур – це нішевий вид туризму, який передбачає подорож зі спортивно-оздоровчими цілями у супроводі спортивних інструкторів, проаналізуйте дані Таблиці 5.1 та дайте відповідь на запитання:

1. Чи можна такий тур поєднати з традиційним відпочинком на пляжному курорті?
2. В які країни можуть бути організовані танцювальні фітнес-тури?

Таблиця 5.1. Види Фітнес-турів

Вид фітнес-туру	Характерні риси фітнес-туру	Споживачі фітнес-туру
SPA–фітнес-тур	Щоденні тренування на свіжому повітрі, курси таласотерапії, лекції з визначеного рівня фізичної оздоровчого харчування.	Спрямовані на різні соціальні, вікові, релігійні групи, не вимагають визначеного рівня фізичної підготовленості.
Аква–фітнес-тур	Заняття у водному середовищі. Вправи виконуються в аеробному режимі, з музичним супроводом, в умовах природніх водойм та штучних басейнах.	Призначені для людей різного віку та фізичної підготовленості.
Танцювальні фітнес-тури	Подорож до країни походження танцю. Знайомство з історією виникнення танцю, традиційними нарядами, первинними традиціями виконання. Заняття обраним видом танця з професійними хореографами.	Любителі танців, прихильники різних культур.

Джерело: А. Віндюк, 2020 : 17.

Завдання 5.11. Розглянути приклади вправ у фітбол-аеробіці (Віндюк А.В., Захаріна А.Г., 2014 : 103 – 118).

Вибрати та провести не менше 3 ігор на практичному занятті.

Завдання 5.12. Скласти самостійно п'ять вправ (на 32 рахунки), використовуючи різновиди кроків та стрибків, і розучити разом з групою, використовуючи метод лінійної прогресії / від «голови» до «хвоста» / «зіг-заг» / «складання» / «блок-метод».

При потребі звернутися до літератури (Віндюк А.В., Захаріна А.Г., 2014).

Завдання 5.13. Скласти самостійно п'ять вправ (на 32 рахунки), використовуючи різновиди степ-кроків, і розучити разом з групою.

При потребі звернутися до літератури (Віндюк А.В., Захаріна А.Г., 2014).

Завдання 5.14. Підібрати п'ять ігор у закритому приміщенні для молоді. Провести для групи на практичному занятті.

Завдання 5.15. Підготувате власну ігroteку на основі відомих вам класифікацій ігор.

Завдання 5.16. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: гра; анімаційна гра; сюжет гри; зміст гри; мотив гри; ігрова програма; індивідуальний стиль життя людини; якість життя; спортивна анімація; суб'єкт спортивної анімації; об'єкт спортивної анімації; предмет спортивної анімації; лікувально-анімаційна програма; SPA-індустрія; ароматерапія; бальнеологія; велнес; зоотерапія; дельфінотерапія; каністерапія; фелінотерапія; іпотерапія; мануальна терапія; масаж; теренкур; спелеологічні тури; аеробіка; аква-аеробіка; степ-аеробіка; аквабайк; байдарка; банджи-джампінг; бейс-джампінг; бодісерфінг; боча; вейкбордінг; віндсерфінг; дайвінг; дартс; джип-сафарі (джипінг); джогінг; зорбінг; зумба; йога; кайтинг; кайтсерфінг; калланетика; каное; катамаран; ліфтинг; люж; мунвокінг; параплан; пейнтбол; рафтинг; серфінг; скайсерфінг; скейтбордінг; скудинг; слизький футбол; сноубордінг; стретчінг; пінг-понг; ентранс; таласотерапія; трекінг; трицикл; фітнес; флоуборд; фрістайл; фріфлай; цигун; шейпінг; ял; яхтинг; буриме; черлідінг; тимбілдінг.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Аеробіка та її різновиди.
2. Ігри мого дитинства.
3. Ігри дитинства моєї бабусі / мого дідуся.
4. Ігри дитинства моєї мами / мого тата.
5. Відомі казино світу.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.62 –73.
2. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 54 – 60.
3. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. / К. Л. Мілютіна, С. Ю. Пащенко. Електрон. дан. Київ : ГО «МНГ», 2022. 304 с. С. 75 – 90

4. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг у туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 125 – 189
5. Віндюк А.В., Захаріна А.Г., Захаріна Є.А. Організація спортивної анімації : навчальний посібник. Запоріжжя, КПУ. 2014. 176 с.
6. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг · Навчальний посібник. Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 117 – 130.
7. Древаль І.В., Байбак Д.О. Уточнення змісту поняття «спортивно-дозвіллевий комплекс» в контексті дослідження розвитку урбанізованого простору. *Комунальне господарство міст*. 2021. № 1(161). С. 69–76. DOI 10.33042/2522-1809-2021-1-161-69-76
8. Віндюк, А. В. Спортивно-оздоровча анімація: види, функції, особливості організації. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 190. 15-19. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-190-15-19>

Тема 6. Музично-пісенна та танцювальна анімація

Мета: ознайомити студентів з особливостями організації музичної та танцювальної анімації

Ключові слова: музична анімація; функції музики; ритм; стиль музики; музикотерапія; триєдина хорея; танцювальний вечір (дискотека); тематичний вечір; концерт; фестиваль; музичний конкурс; караоке; салон; творчий звіт; фан-клуб, танцювальна анімація; бал; акустика.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:
 1. Що таке музика?
 2. В чому полягають особливості емоційного впливу музики?
 3. Які форми музичної анімації існують в туризмі?
 4. Як класифікуються музичні фестивалі?
 5. Які фактори впливають на сприйняття музики людиною?
 6. Які є типи сприйняття людиною музики?
 7. Які існують прийоми активізації публіки?
 8. Чим відрізняються салонні музичні заходи від заходів у вітальнях?
 9. Які етапи становлення танцю виділяються?
 10. Які форми танцювальної анімації використовуються в туризмі?

Якщо якась питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Що таке музика:

- a) вид мистецтва, що відображає дійсність у звукових художніх образах;
- b) одна з демократичних форм активізації відпочинку туриста;
- c) це складний та багатогранний феномен людської культури, який можна зрозуміти лише в єдності біологічного, психологічного, соціокультурного, соціально-психологічного та філософського аспектів;
- d) все вищеперераховане.

2. Що таке танець:

- a) вид мистецтва, що відображає дійсність у звукових художніх образах;
- b) одна з демократичних форм активізації відпочинку туриста;
- c) це складний та багатогранний феномен людської культури, який можна зрозуміти лише в єдності біологічного, психологічного, соціокультурного, соціально-психологічного та філософського аспектів.
- d) все вищеперераховане.

3. Музичні фестивалі класифікуються за наступними критеріями:

- a) на масові, групові, індивідуальні, командні;
- b) на дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
- c) за віковим цензом, за жанром музики; за рівнем професійності виконавців;
- d) на спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

4. Музичні фестивалі за жанром музики розподіляються:

- a) на масові, групові, індивідуальні, командні;
- b) на дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
- c) на симфонічні, камерні, джазові, народні, авторські;
- d) на спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

5. Концерти класифікуються за наступними критеріями:

- a) на масові, групові, індивідуальні, командні;
- b) на дитячі, юнацькі, молодіжні, універсальні, сімейні;
- c) за віковим цензом, за жанром музики; за рівнем професійності виконавців;
- d) на спортивні, рухливі, інтелектуальні, азартні.

Ключі до тестів: 1а, 2с, 3с, 4с, 5с.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Існують чотири типи сприйняття музики. Які фактори впливають на формування типу сприйняття музики конкретною людиною?
2. Яким чином можна урізноманітнити музичні програми?
3. Чому в програми музичних фестивалів включають конкурси красунь / перегони на раритетних автомобілях / міні-фестивалі повітряних куль тощо?
4. Що таке авторська пісня? Чому вони здебільшого пов'язані з туристичними походами?
5. У яких випадках замість музичного фестивалю доцільно проводити фестиваль караоке?
6. Чим відрізняються аматорські концерти від концертів професіоналів? Як це змінює функції аніматора?
7. На яку цільову аудиторію розраховані заходи у музичних вітальнях?
8. Хто такі троїсті музики? Який музичний жанр вони представляють?
9. Які танці найбільш популярні серед туристів та рекреантів?
10. Спортивні танці в туристичних комплексах є елементом спортивної чи танцювальної анімації?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 6.1. Відомо, що до форм музично-пісенної анімації відносимо музичні фестивалі, конкурси, концерти, заходи в музичних салонах і вітальнях, а також музичних клубів. Танцювальна анімація представлена в рекреаційних закладах танцювальними фестивалями, конкурсами, концертами, балами, танцями «під живу музику», дискотеками (С. Килимистий, 2016 : 112).

Підберіть форми танцювальної анімації, які будуть доречними в молодіжних дозвіллевих закладах.

Завдання 6.2. Музика є одним із найсильніших психотерапевтичних засобів і використовується практично в усіх лікувально-оздоровчих закладах в якості психотропного засобу. Вивчивши тип мислення рекреанта (образне чи логічне) та визначивши його психологічні проблеми (стрес, депресія, невроз, безсоння тощо), психотерапевт розробляє адресні звукотерапевтичні програми (С. Килимистий, 2016 : 112).

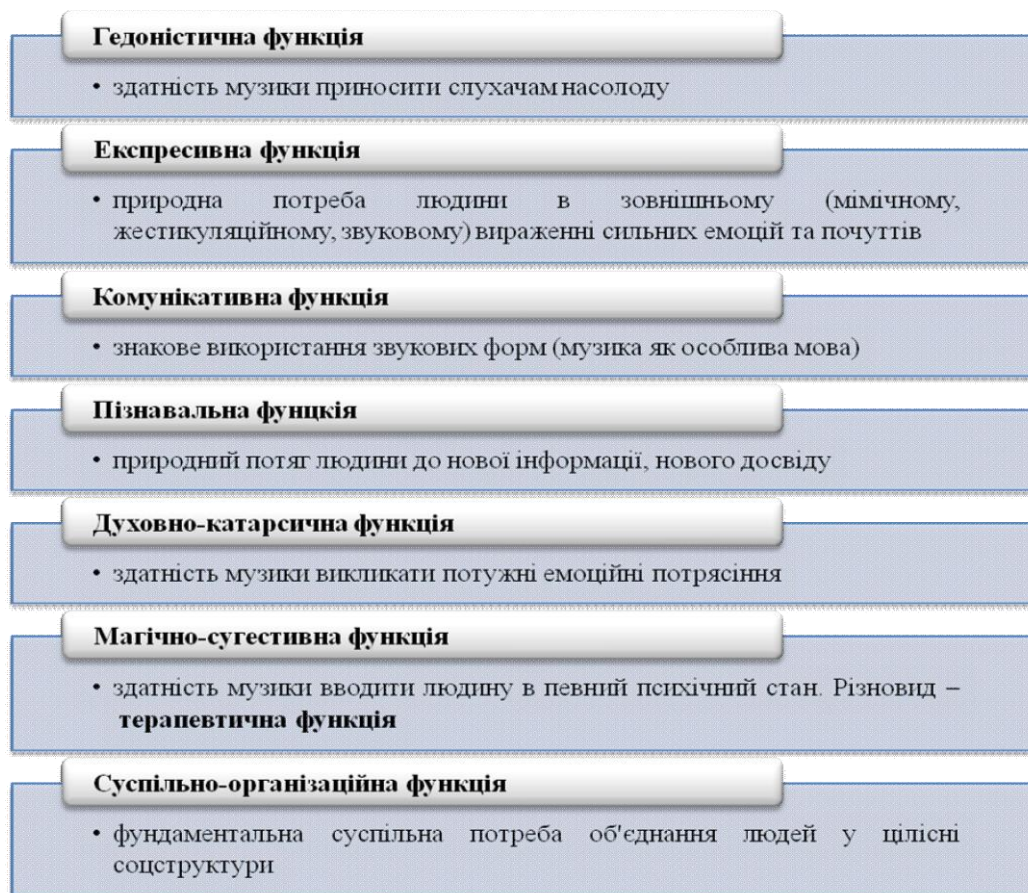
Чи є обмеження на музичну анімацію в туризмі, враховуючи, що музика – це

психотропний засіб?

Підібрати музику, яка, на вашу думку, діє як психотропний засіб. Пояснити, в чому полягає цей вплив.

Завдання 6.3. Розглянути, які функції виконує музика (мал. 6.1.). Визначити, які з перелічених функцій характерні для кожного з жанрів музики.

Результат оформити у вигляді таблиці (див. Таблиця 6.1.).

Мал. 6.1. Функції музики.

Джерело: Кравець О. М., Байлик С.І., 2017 : 201.

Таблиця 6.1 Функції, які забезпечують різні жанри музики

Жанр музики	Функція даного жанру музики
Джаз	Експресивна
...	...

Завдання 6.4. Розглянути дію на організм людини різних стилів музики. Заповнити таблицю 6.2, скориставшись підказками.

Стилі музики:

- Класика (бароко);
- Романтизм;
- Музика імпресіоністів;
- Джаз, реггі, блюз;
- Поп-музика;
- Рок;

- Панк, реп і хіп-хоп;
- Етнічна музика (фолк).

Дія на організм:

- надання імпульсу до творчості і нових ідей;
- надання енергії руху і створення відчуття внутрішнього благополуччя;
- активізація роботи і дій; створення відчуття безпеки і стабільності; профілактика низки соматичних захворювань; засіб полегшення страждань, реабілітації після перенесених захворювань або травм;
- омолодження організму і нормалізація всіх процесів;
- покращення настрою; створення відчуття легкості і безтурботності; сприяння розвитку почуття гумору і набуття навичок комунікабельності;
- різний вплив на людей: від джерела натхнення і способу зняти нервову напругу і стрес до роздратування та агресії;
- сприяє залученню у життя любові, покращенню настрою, створенню позитивних легких емоцій;
- створення збудливої дії і спонукання до активності, антистресова дія, джерело відновлення енергії.

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.108).

Таблиця 6.2 Вплив стилю музики на організм людини

Стиль музики	Дія на організм
Класика (бароко)	

Завдання 6.5. Розглянути механізм фізіологічного впливу музики на людину (рис. 6.2). Деталізувати цей процес на прикладах.

Рис. 6.2. Механізм фізіологічного впливу музики на людину

Джерело: Кравець О. М., Байлик С.І., 2017 : 200

Завдання 6.6. Вважається, що соціальні парні танці (Social couple dance) - категорія танцювальних стилів різних народів світу, при виконанні яких основний акцент робиться не на змаганні, а на стильовій імпровізації і рольовій взаємодії, повинні стати основою танцювальної анімації (К. Мілютіна, С. Пащенко, 2022 : 160).

Пояснити цю думку та підібрати приклади трьох соціальних танців.

Завдання 6.7. Заповнити таблицю 6.3. Етапи становлення танцювальної культури.

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.109).

Таблиця 6.3 Етапи становлення танцювальної культури

№ з/п	Назва етапу	Стисла характеристика
1	Первісний танець	
2	Формування багатожанрової танцювальної культури	
3	Становлення вуличного танцю (на площі)	
4	Формування світського, куртуазного танцю	
5	Становлення бального елітного танцю нового часу	
6	Професіоналізація танцювального мистецтва	
7	Посилення впливу науково-технічного прогресу на формування складових танцювальної культури	

Завдання 6.8. Розглянути уважно місце танцювальної анімації в рекреації (рис. 6.3). Пояснити, як ви розумієте цю схему. Привести приклади до кожного елемента представленої структури.

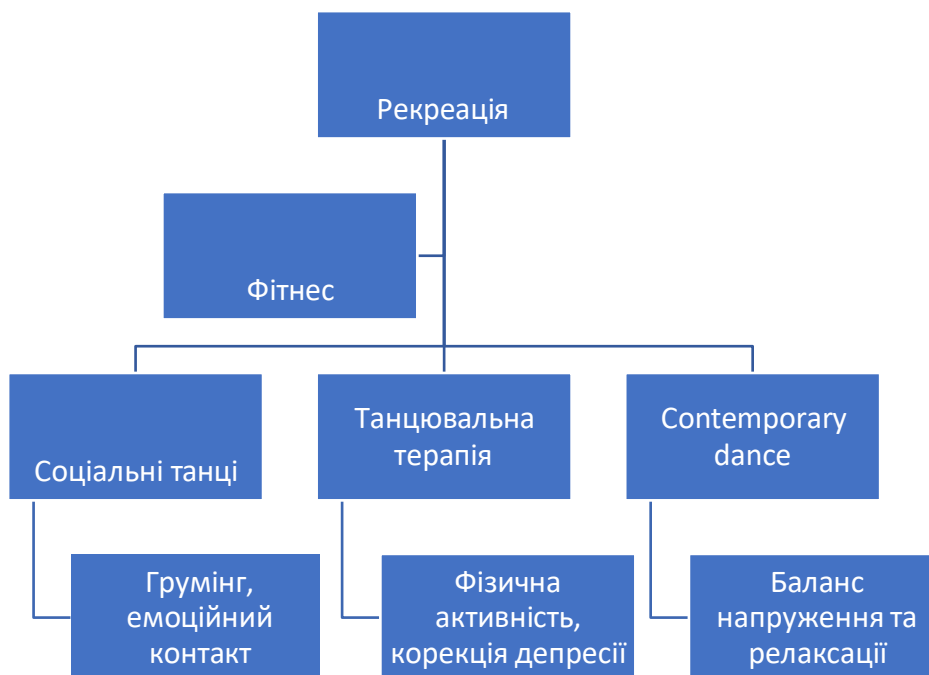

Рис. 6.3. Танцювальна анімація в структурі рекреації.

Джерело: К. Мілютіна, С. Пащенко, 2022 : 172

Завдання 6.9. Підібрати музику для молодіжної / дитячої дискотеки тривалістю 1 год. 30 хв. або танцювального вечора для людей середнього / похилого / старечого віку.

Завдання 6.10. Підібрати музику для караоке з розрахунку на аудиторію дітей / молоді / людей середнього / похилого / старечого віку (тривалістю 2 год.).

Завдання 6.11. Підібрати народні танці, які можна вивчити за один танцювальний вечір.

Вивчити такий танець з групою.

Завдання 6.12. Підібрати музику для балу-маскараду з розрахунку на аудиторію дітей / молоді / людей середнього / похилого / старечого віку.

Завдання 6.13. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: музична анімація; мелодійний рисунок; функції музики; ритм; стиль музики; музикотерапія; триєдина хорея; аудіобрендинг; танцювальний вечір (дискотека); тематичний вечір; концерт; фестиваль; музичний конкурс; караоке; салон; творчий звіт; фан-клуб, танцювальна анімація; бал; акустика: жорстка, м'яка, оптимальна.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Музика в моєму житті: коли душа співає
2. Вплив музики на стан організму людини.
3. Музика вічна (твори, які завжди залишаються на піку популярності)

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С. 74 – 86.
2. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 60 – 74.
3. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг у туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 199 – 213.
4. Килимистий С. М. Рекреаційні аспекти анімації у туризмі. Культура і сучасність. 2016. №2. С. 110-114.
5. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. / К. Л. Мілютіна, С. Ю. Пащенко. Київ : ГО «МНГ», 2022. С. 152 – 172
6. Довженко І., Слітюк О., Хиневич Р., Нікуліна А. Музична візуалізація та анімація як засіб втілення режисерського задуму. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2022 року. В 2-х т. Т. 1. Київ : КНУТД, 2022. С. 242-245.

Тема 7. Вербальна анімація

Мета: ознайомити студентів з особливостями організації вербальної анімації

Ключові слова: спілкування; вербальне спілкування; невербальне спілкування; зміст спілкування; структура спілкування; функції спілкування; стилі спілкування; комунікація; комунікаційна мережа; централізована комунікаційна мережа; нецентралізована комунікаційна мережа; міжособистісні комунікації; переконання; вербальна анімація; форми вербальної анімації: діалог, монолог, полілог, бесіда, дискусія, лекція, лекція-дегустація, розповіді, обговорення, дебати, диспут, круглий стіл, творчі зустрічі; жести; міміка; інтонація.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Що таке вербальна анімація?
2. В чому значення інтонації живої мови?
3. Що таке кінетичний код?
4. Які особливості усної мови Ви знаєте?
5. В чому сутність прямої комунікації?
6. В чому полягає адресність спілкування аніматора з туристами?
7. Якими здібностями повинен володіти фахівець з вербальної анімації?
8. Які форми вербальної анімації Ви можете назвати?
9. Як проводиться лекція-дегустація?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Комплекс активізуючих, комунікативних заходів, основним засобом виразності яких є слово, це:

- a) ігрова анімація;
- b) вербальна анімація;
- c) танцювальна анімація;
- d) музична анімація.

2. Сила усної мови:

- a) в її емоційній напруженості;
- b) у сутності, змісті сказаного;
- c) у музичному супроводі;
- d) жестах та міміці аніматора.

3. Кінетичний код – це:

- a) сукупність міміки, жестів, рухів аніматора;
- b) костюм аніматора;
- c) мова та інтонація аніматора;
- d) пряма комунікація між аніматором та аудиторією.

4. Диференційований (груповий, дрібногруповий, індивідуальний) підхід до потенційної аудиторії – це сутність:

- a) адресного спілкування аніматора з туристами;
- b) кінетичний код аніматора;
- c) результат імпровізації.
- d) особистого впливу аніматора на аудиторію.

5. Форми вербальної анімації:

- a) хоровод, дартс, футбол, баскетбол;
- b) дискусії, диспути, круглі столи, творчі зустрічі, лекції, розповіді;
- c) конкурс, фестиваль, шоу, карнавал.

Ключі до тестів: 1а, 2а, 3а, 4а, 5b.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. У чому проявляються особливості співвідношення темпераменту й ефективності професійної діяльності аніматора?
2. Як поводяться домінантні співрозмовники?
3. У чому полягає відмінність ригідних співрозмовників від мобільних?
4. Відмінність екстравертивних співрозмовників від інтравертивних.
5. Наскільки популярною наразі є вербальна анімація? Приведіть приклади.
6. Яким чином повинні поєднуватися вербальна та невербальна анімація в процесі монологічного виступу аніматора?
7. Чи можна розраховувати на успішність організації та проведення циклу лекцій у відпочинковому комплексі? Що для цього потрібно?
8. На які теми доцільно організовувати дебати, диспути чи дискусії серед туристів? І чи взагалі це доцільно робити?
9. Що таке круглий стіл? Чи доцільно планувати цю форму вербальної анімації в програмі готелю?
10. Яка з форм вербальної анімації користується найбільшою популярністю? Чому?
11. Чи може аніматор підготуватися заздалегідь до імпровізації та експромту?
12. Чи є екскурсія формою вербальної анімації?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 7.1. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: спілкування; вербальне спілкування; невербальне спілкування; зміст спілкування; структура спілкування; функції спілкування; стилі спілкування; комунікація; комунікаційна мережа; централізована комунікаційна мережа; нецентралізована комунікаційна мережа; міжособистісні комунікації; переконання; вербальна анімація; форми вербальної анімації: діалог, монолог, полілог, бесіда, дискусія, лекція, лекція-дегустація, розповіді, обговорення, дебати, диспут, круглий стіл, творчі зустрічі; жести; міміка; інтонація; екстралінгвістика; такесика; проксеміка; кінесика; слухання; нереклексивне слухання; рефлексивне слухання; переговори

Завдання 7.2. Подивитися 2-3 виступи стендап-коміків. Визначити характерні риси стендапу, що надали йому такої популярності.

Завдання 7.3. Підібрати 2-3 теми для бесід з рекреантами різного віку

(молодшими школярами / підлітками / молоддю / дорослими людьми з дітьми різного віку / дорослими людьми без дітей / людьми старшого віку).

Підготуватися до розмови: розгорнутий текст із запитаннями, які можна обговорити.

Завдання 7.4. Підготувати лекцію-дегустацію про закарпатську / угорську / русинську / гуцульську / бойківську кухню; виноробів та сироварів краю.

Провести її на практичному занятті.

Завдання 7.5. Підготувати майстер-клас про приготування традиційної закарпатської страви.

Провести його на практичному занятті.

Завдання 7.6. Приготувати лекцію-презентацію про Закарпаття / Берегівщину для споживачів різних вікових груп (молодших школярів / підлітків / молоді / дорослих людей).

Представити її на практичному занятті.

Завдання 7.7. Одним з цікавих заходів є створення книжкових клубів та обговорення улюблених творів. Про існування таких клубів є навіть художні фільми (до речі, які?).

Необхідно підібрати один з популярних творів (з огляду на цільову аудиторію), підготувати та провести такий міні-захід.

*провести вечірку в стилі Гетсбі / Тіфані, використовуючи музику та моду тих часів.

Завдання 7.8. З метою розвитку монологічного спілкування провести Date-моб.

Date-моб (англ. Date – побачення) – ФМ-акція, спрямована на знайомства моберів особливим, незвичайним шляхом. Проводиться з розрахунку – одна акція на одну пару. Учасники не повинні бути знайомі один з одним до акції і не повинні знати заздалегідь, хто буде на ній. Наприклад, сценарій «Blind». Хлопцю на вказаному заздалегідь місці зав'язують щільно очі хусткою і наказують чекати. Дівчину підводять через декілька хвилин. Її завдання провести хлопця з пункту А в пункт Б. Прогулянка займає не більше години. Під час прогулянки вона повинна тримати його за руку й описувати все, що відбувається навколо. Від моделі машини, що проїжджає поряд, до кольору листя на дереві. Кожен із них може, за бажанням, не називати свого імені. Дійшовши до пункту Б, дівчина залишає хлопця і йде, а хлопцю через хвилину знімають пов'язку (с. 65

Завдання 7.9. Підібрати кілька вдалих виступів конферансьє. Визначити, які способи взаємодії з публікою вони використовують.

Що з цього є добре підготовленою імпровізацією?

Завдання 7.10. Провести гру «Казкар» у групі.

Умови гри: Обирається відома народна казка, усім нагадується її сюжет і пропонується скласти і розповісти нову її версію – в жанрі детективу, любовного роману, трагедії і т. д.

Завдання 7.11. Підготувати і провести диспут.

Заздалегідь визначити тему, продумати проблемні питання, які будуть дискутуватися, повідомити аудиторію.

Завдання 7.12. Підготувати і провести гру на розвиток мовлення «Телефоніст».

Дві групи – 10–12 чоловік розсаджуються двома паралельними рядами. Аніматор підбирає важку скоромовку і повідомляє її (по секрету) першим у кожній команді. На сигнал аніматора перші в ряду починають передавати її на вухо другому, другий – третьому і так до останнього. Останній, отримавши “телефонограму”, повинен встати й голосно та виразно вимовити скоромовку. Виграє та команда, яка швидше передасть скоромовку по ланцюгу і представник якої точніше і краще за неї вимовить.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Майбутнє вербальної анімації в світі гаджетів.
2. Способи посилення слабких сторін вербальної анімації.
3. Він говорив, а я слухала...

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.87 – 95.
2. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 84 – 87.
3. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг у туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 107 – 124

Тема 8. Анімаційні шоу, свята, карнавали

Мета: сформувати уявлення про сутність святкової анімації, анімаційних шоу та карнавалів.

Ключові слова: анімаційні шоу, шоу; сценічне шоу; технічні шоу; ток-шоу; реаліті-шоу; фольклорні шоу; готельні театралізовані анімаційні шоу; стендап шоу; свято; масові свята; національні свята; державні свята; сімейні свята; професійні свята; календарні свята; карнавал.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Що таке анімаційне шоу?
2. Чим відрізняється театралізоване шоу від сценічного?
3. Назвіть форми анімаційних театралізованих шоу.
4. Яка необхідна матеріально-технічна база для проведення шоу-анімації?
5. Охарактеризуйте свято як базовий компонент комплексної анімації.
6. Назвіть функції святкової анімації.
7. Які класифікації свят Ви знаєте?
8. Які найбільш поширені форми свят в Україні?
9. Що таке карнавал?
10. За якими показниками класифікують карнавали?
11. Які карнавали, що проходять на території України знаєте?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Свято Дня туризму зараховують до

- а) офіційних;
- б) професійних;
- в) побутових;
- г) державних.

2. Поняття «свято»:

- а) характеризує певний емоційний стан;
- б) означає певний період вільного часу людини;
- в) розглядається як розрядка від дій повсякденного характеру;
- г) вірно все вищевикладене.

3. Свято виконує наступні функції:

- а) навчальна, розвиваюча, оздоровча і т.д.;
- б) естетична, релаксаційна, розважальна і т.д.;
- в) комунікативна, просвітницька, контролююча та ін.;
- г) управляюча, розвиваюча, виховна та ін.

4. Карнавал – це:

- а) день або дні, коли урочисто відзначають видатні події, знаменні дати;

б) святкове дійство, спрямоване на отримання насолоди від неформального спілкування в умовах гри, театралізації, більшої, ніж у повсякденному житті, свободи дій;

в) масовий марш як публічне вираження соціально-політичного настрою;

г) твір театрального мистецтва, обмежений часовим терміном з використанням режисерського задуму, акторської гри, драматургічного твору (літературного джерела), музики, театральних декорацій та механізмів тощо.

5. Види свят:

а) рухливі, азартні, спортивні, дворові;

б) дискусії, диспути, круглі столи, творчі зустрічі, лекції, розповіді та ін.;

в) конкурс, фестиваль, шоу, карнавал;

г) державні, сімейно-побутові, професійні, релігійні та ін.

Ключі до тестів: 1б, 2г, 3б, 4б, 5г.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обгрунтовані відповіді на питання:

1. Які свята українці запозичили з інших країн світу?
2. Які свята з'явилися у наших предків з прийняттям християнства?
3. Чому у сучасному просторі культури утвердилась тенденція до розмивання меж безпосередньо свята у стихії повсякденної святковості, тобто до втрати ролі справжнього свята?
4. В чому полягає відмінність між карнавалом та маскарадом?
5. Чому російським можновладцям не вдавалося карнавальне щеплення? Чому європейські карнавали не прижилися в цій країні?
6. Чи можна стверджувати, що в наш час кожна культурна подія несе в собі (в тій чи іншій мірі) риси свята?
7. Якими сутнісними ознаками вирізняється карнавал серед інших форм і видів масових свят?
8. Який соціально-економічний і культурний ефект від фестивалів і карнавалів?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 8.1. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: шоу; сценічне шоу; технічні шоу; ток-шоу; реаліті-шоу; анімаційні шоу; шоу-програма; фольклорні шоу; готельні театралізовані анімаційні шоу; плейбек шоу; скетч шоу; міксап шоу; стендап шоу; театральний простір; сцена-арена; просторова сцена; сцена-коробка; авансцена; кільцева сцена; симультанна сцена; сцена-подіум; сцена-шашка; кафешантан; кафконс; кафе-концерт; мюзик-хол; мюзикл; кабаре; вар'єте; водевіль; ревію; рімейк; історична реконструкція, свято; святкове середовище; масові свята; національні свята; державні свята; сімейні свята; професійні свята; календарні свята; театралізовані анімаційні свята; івент; подієвий туризм; святкова театралізована програма; ярмарок; карнавал.

Завдання 8.2. На думку окремих учених: «У цілому для сучасної соціокультурної ситуації характерною рисою є карнавалізація всіх сфер людського життя (шоу-бізнесу, спорту, релігії, політики тощо), що являє собою карнавалізацію життя – «втрату відмінностей між реальністю і видовищем» (С. Куцак, 2019: 55).

Згадати, що таке карнавал. І дати відповіді на питання:

- Чому науковці вважають, що однією з рис карнавалу є втрата межі між реальністю та видовищем?

- Який зміст вкладається в поняття «карнавалізація»?

- Чи підпадає сучасний карнавал під ознаки «карнавальності», чи є він досі настільки «карнавалізованим», що його типові риси можуть виступати критерієм «культурного занепаду»?

При потребі звернутися до першоджерела.

Завдання 8.3. Порівняти три види карнавалів (автентичні європейські, привнесені та наслідувані). Результати порівняння оформити у вигляді таблиці (див. Табл. 8.1.).

Таблиця 8.1. Порівняння різних типів сучасних карнавалів

Критерії порівняння	Автентичні європейські карнавали	Карнавали, привнесені з Європи в інші країни світу	Наслідувальні карнавали
Місце проведення			
...			

Завдання 8.4. Л. Бабушка вказує на «існування безлічі різноманітних типів і видів свят, частина з яких дійшли до нас з глибини язичницьких часів, інші пов'язані з релігією, не виключенням є політичні, ідеологічні, що дісталися в спадок від попередніх суспільних періодів, ще інші утримують історичну пам'ять, зрештою, з'являється безліч новостворених свят» (Л. Бабушка, 2020 : 14).

Проаналізувати, які свята відзначаються у вашому регіоні та дібрати приклади до кожного типу свят.

Завдання 8.5. Значна частка масових свят українцями запозичена з інших країн світу. Такими є День святого Валентина (в традиційній українській культурі – День Петра і Февронії), Halloween (святами-аналогами запозиченого свята в українців є Велесова ніч, Навій день, Макоші).

Підготувати презентацію про святкування Дня Петра і Февронії / Велесової ночі.

Завдання 8.6. З поширенням християнства існуючі раніше обряди не зникли, а продовжили, тепер вже нелегітимно, співіснували з християнською обрядовістю. Так, стародавній звичай зустрічати весну, водити з цієї нагоди веснянки (гаївки) календарно «збігся» з великодніми християнськими святами (Великоднем), а пісні та хороводи, офіційно переслідувані духовенством, подекуди обирали для себе місце коло церкви; русальні свята «співпали» з християнською Трійцею, Купало – з днем Івана Хрестителя, коляди – з Різдвом, Щедрий вечір – з Йорданськими святками.

Підготувати інформацію про одне з цих свят на вибір, відстежуючи в ньому риси християнства та язичництва.

Завдання 8.7. Середньовічний карнавал «був часом особливо інтенсивної сексуальної активності. ... агресії, нищення, осквернення. Насильство, як і секс, було сублімоване в ритуал. Маскам вільно було ображати конкретних осіб і критикувати владу. ... Нехай на короткий час, але карнавал руйнував бар'єри між верствами, ігнорував правила пристойності і допускав публічне осміяння. Карнавал був своєрідною інсценізацією «світу догори дном» (В. Романчишин, 2018 : 234).

Проаналізувати за інформацією в Інтернет один із карнавалів, який має давню історію, і дати відповідь на запитання: що залишилося незмінним і що з'явилося нового

в організації дійства за цей час?

Завдання 8.8. Ознайомитися з фрагментом опису Свята Дурнів: «Це свято влаштовувалося молодшим духівництвом. Прості люди брали в ньому участь так само, як у літургії – як колективна аудиторія. Для Свята Дурнів вибирався «єпископ» чи «аббат дурнів», у церквах та на вулицях танцювали, влаштовували процесії та пародійні служби, під час яких духівництво одягало маски й рядилося у жіночий одяг, або одягало рясни задом наперед, тримали молитовник догори ногами, грали в карти, співали непристойних пісеньок та ляляли парафіян, замість того, щоб благословляти їх» (В. Романчишин, 2018 : 234).

Підготувати ілюстровану доповідь про святкування Дня Дурнів у сучасному світі.

Завдання 8.9. На думку науковців офіційна культура пропагує цінності певної спільноти чи суспільної групи, санкціоновані владними структурами, тоді як карнавал виступав антитезою офіційного способу життя (Л. Бабушка, 2019: 117).

Чи дозволяє ця думка пояснити неможливість «зверху» зробити карнавальне щеплення, тобто запровадити карнавал на підвласній території?

Завдання 8.10. Скласти класифікацію свят, знайти відповідну характеристику до кожного з типів. Відповідь подати у вигляді таблиці (див. Таблиця 8.2).

Таблиця 8.2 Класифікація свят

Тип свята	Характеристика
Свято-традиція	
Свято-подяка	
Свято-подарунок	
Свято-розрядка	
Свято-інновація	
Свято-мотивація	
Свято-об'єднання	
Свято-тренінг	

Характеристики типів свят:

- Дань укоріненої традиції проведення свят, підтвердження стабільності компанії і незмінності її принципів ставлення до людства
 - Засіб вираження своєї уваги і турботи
 - Зняття міжособистісних конфліктів, що накопичилися в процесі роботи, поліпшення психологічного клімату в колективі
 - Розвиток горизонтальних і вертикальних неформальних зв'язків, навиків командної роботи (team-building)
 - Своєрідна премія або «замінник» премії за професійні досягнення
 - Створення і зміцнення необхідних стереотипів і алгоритмів поведінки, установок на сумісне досягнення результатів, атмосфери взаєморозуміння і взаємної довіри (team-training)
 - Стимуляція інтересу до роботи, формування бажаного колективного настрою (team-spirit)
 - Хороший спосіб прищепити думку про нововведення компанії, обґрунтувати необхідність змін, змінити ставлення до структур і робочих процедур
- Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.110).

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Свята угорської / румунської / чеської / польської / ... культури в Україні в ХХІ ст.
2. Маска, я тебе знаю...
3. Неформальні (народні) свята на території Закарпаття: минуле та сучасне.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.96 – 112.
2. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 88 – 90; 93 – 103.
3. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг у туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 214 – 253.
4. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг : навчальний посібник. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 32–69, 84 86, 130–132.

Додаткова література:

1. Куцак С. А. Карнавал як явище святкової культури в сучасному світі. *Мистецтвознавчі записки*. 2019. Вип. 35. С. 54 – 60.
2. Лущик М., Гуцало Д. Реалії розвитку карнавалю туризму в Україні. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2022. №1 (5). С. 52 – 59. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(5\).2022.10](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(5).2022.10)
3. Бабушка Л. *Фестивація як комунікативний апропріатор глобалізаційних інтересів у культуротворчому просторі* : монографія. Київ : Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 272 с.
4. Романчишин В. Г. Карнавал як форма святкової культури: до проблеми особливостей режисури. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. Вип. XXXX. С. 220-227.
5. Романчишин В. Г. Свято як соціально-художнє явище: досвід опрацювання проблеми. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. №2. С. 270 – 274.
6. Бабушка Л. Д. Фестивація та карнавалізація: проблема дискурсивності в сучасній культурі. *Часопис Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського*. 2019. №1 (42). С. 113–122. DOI: [https://doi.org/10.31318/2414-052x.1\(42\).2019.160747](https://doi.org/10.31318/2414-052x.1(42).2019.160747)

Тема 9. Професійна компетентність аніматора

Мета: сформулювати уявлення про вимоги, які існують до фахівців з туристичної анімації

Ключові слова: аніматор; анімаційна команда; анімаційна служба; модель фахівця з анімації; анімаційний менеджмент; функції анімаційного менеджменту; управління анімаційною діяльністю; ефективність анімаційного менеджменту.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Хто такий аніматор у сфері туризму?
2. Що розуміють під професійною культурою аніматора?
3. Які основні особистісні риси має розвивати в собі майбутній фахівець з анімації?
4. Що таке «soft skills» і навіщо вони аніматорам?
5. В чому полягає майстерність фахівця-аніматора?
6. Чи можна побудувати кар'єру, працюючи в анімації?
7. Що таке анімаційний менеджмент?
8. В чому специфіка анімаційного менеджменту?
9. Від чого залежить ефективність анімаційного менеджменту?
10. Які функції виконує анімаційний менеджмент?
11. Які завдання менеджменту анімації?
12. Які фактори визначають якість туристичної анімації?
13. Які види ціноутворення використовуються в туристичній анімації?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Для студентів студентів робота на посаді аніматора – це:
 - а) спосіб заробити гроші;
 - б) можливість весело провести канікули, «подивитися світ»;
 - в) вдосконалити знання іноземної мови;
 - г) все вищеперераховане.
2. Спортивно-туристична діяльність аніматора передбачає вміння:
 - а) розробляти туристично-дозвільні програми та маршрути;
 - б) розробляти індивідуальні та групові оздоровчі програми для населення;
 - в) розробляти та реалізовувати видовищно-розважальні програми;
 - г) складати програми туристичної екскурсійної діяльності.
3. Спортивно-оздоровча діяльність аніматора передбачає вміння:
 - а) розробляти туристично-дозвільні програми та маршрути;
 - б) розробляти індивідуальні та групові оздоровчі програми для населення;
 - в) розробляти та реалізовувати видовищно-розважальні програми;
 - г) складати програми туристичної екскурсійної діяльності.
4. Видовищно-розважальна діяльність аніматора передбачає вміння:

- а) розробляти туристично-дозвільні програми та маршрути;
- б) розробляти індивідуальні та групові оздоровчі програми для населення;
- в) розробляти та реалізовувати видовищно-розважальні програми;
- г) складати програми туристичної екскурсійної діяльності.

5. Пізнавально-екскурсійна діяльність аніматора передбачає вміння:

- а) розробляти туристично-дозвільні програми та маршрути;
- б) розробляти індивідуальні та групові оздоровчі програми для населення;
- в) розробляти та реалізовувати видовищно-розважальні програми;
- г) складати програми туристичної екскурсійної діяльності.

Ключі до тестів: 1г, 2а, 3б, 4в, 5г.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Яким характеристикам, особистісним чи професійним, віддають перевагу під час відбору потенційних аніматорів?
2. Чим викликана така надзвичайна увага до необхідності формування «soft skills» у майбутніх аніматорів?
3. В якому віці закінчується кар'єра аніматора?
4. Чи можна скласти кваліфікаційні вимоги до аніматора готелю, не звертаючи увагу на місце розташування та специфіку закладу? Чому?
5. Як може видозмінюватися діяльність туристичного аніматора з огляду на тенденції світового туристичного ринку?
6. Які складові має формула реалізації анімаційного проєкту? Чому саме ці?
7. Як відрізняються функції анімаційного менеджменту від загальних функцій менеджменту?
8. Як корелюється рівень потенційних можливостей окремого аніматора та ефективність анімаційного менеджменту?
9. Які визначається для споживача ціна на анімаційні послуги в готелі?
10. Як визначається рівень ефективності анімаційної програми?
11. Чому вважається що модель туристичного аніматора повинна мати багаторолевий професійний профіль?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 9.1. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: аніматор; анімаційна команда; анімаційна служба; професія; кваліфікаційні вимоги; кваліфікаційний профіль; професійна компетенція; професійно-посадові вимоги; модель фахівця з анімації; професійна готовність до ефективного виконання посадових обов'язків; анімаційний менеджмент; функції анімаційного менеджменту; інформаційно-аналітична функція; контрольно-оцінювальна функція; коригувальна функція управління; функція організаційно-методичного забезпечення діяльності підлеглих; пошуково-прогностична функція; принципи анімаційного менеджменту; управління анімаційною діяльністю; потреби туриста; задоволеність туриста середовищем гостинності; функціональна структура анімаційного менеджменту; керівна підсистема (суб'єкт управління) в анімаційному менеджменті; керована підсистема (об'єкт управління) в анімаційному менеджменті; ефективність анімаційного менеджменту.

Завдання 9.2 Розробити модель фахівця туранімації, використовуючи підказки. Результат оформити у вигляді таблиці (Табл. 9.1). При потребі звернутися до першоджерела (Кравець О., Байлик С., 2017: 35–36).

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.111).

Таблиця 9.1 **Модель фахівця туранімації**

Види професійної діяльності	Особистісні якості тураніматора	Кваліфікаційні вимоги (спеціальні знання й уміння для цього виду діяльності)

Види професійної діяльності:

- видовищно-розважальна;
- пізнавально-екскурсійна;
- спортивно-туристська;
- фізкультурно-оздоровча.

Особистісні якості тураніматора:

- артистизм,
- емоційність,
- естетичний смак,
- інтелект,
- комунікабельність,
- пам'ять,
- спостережливість,
- спритність,
- фізична тренуваність,
- якості природженого лідера.

Кваліфікаційні вимоги (спеціальні знання для цього виду діяльності):

- знання вітчизняного й закордонного досвіду спортивного туризму / масової оздоровчої роботи,
- знання екскурсоведення, релігієзнавства й краєзнавства,
- знання історії світової й художньої культури,
- знання методів і засобів проведення методичної роботи в галузі спортивного туризму / організації фізкультурно-оздоровчої діяльності.
- знання організаційної структури й змісту професійної екскурсійної й музейної діяльності.
- знання організаційної структури професійної діяльності у сфері спортивного туризму,
- знання основ театрального мистецтва, режисури й інших спеціальних дисциплін,
- знання туранімації,

Кваліфікаційні вимоги (спеціальні вміння для цього виду діяльності):

- вміння організувати фізкультурно-оздоровчу діяльність з позицій сучасних досягнень психолого-педагогічної науки й передової практики;
- уміння визначати загальні й конкретні цілі й завдання екскурсійної діяльності як складової частини гармонічного розвитку особистості,
- уміння застосовувати на практиці знання з рекреології, валеології, туранімації,
- уміння конструювати цикли музейно-екскурсійного обслуговування,
- уміння організувати видовищно-розважальні заходи,
- уміння організувати спортивно-туристську діяльність з урахуванням новітніх

досягнень, сучасних засобів і устаткування;

- уміння проводити агентсько-операторську й методико-екскурсійну роботу,
- уміння проводити маркетингові дослідження,
- уміння програмувати туристсько-екскурсійну діяльність.
- уміння розробляти індивідуальні й групові дозвілліві програми для населення;
- уміння розробляти й реалізовувати видовищно-розважальні програми для населення;
- уміння розробляти туристські дозвілліві програми й маршрути;

Завдання 9.3. Пояснити, як ви розумієте рекомендацію науковців « при визначенні потенційних можливостей індивіда як потенційного аніматора, необхідно враховувати ... його особистісні можливості, пов'язані з родинними й дружніми зв'язками, знайомствами з необхідними людьми, використання їх з корпоративною метою тощо» (Байлик, с. 53).

Завдання 9.4. Скласти та обґрунтувати вимоги до претендента на посаду аніматора в туристичний комплекс «Жайворонок» / «Косино».

Завдання 9.5. Серед основних вимог до потенційних аніматорів називають:

- вік – від 18 років;
- елементарні артистичні, танцювальні або спортивні навички;
- знання європейської мови на розмовному рівні (англійської, німецької, італійської, французької);
- наявність закордонного паспорта;
- бажання навчитися новому й уміння працювати в команді (Н. Прилепа, 2018 : 289).

Як ви вважаєте, чи достатньо цього переліку? Що можна до нього додати чи що можна з нього прибрати?

Завдання 9.6. Проаналізуйте встановлені в готелях правила. Що б ви рекомендували додати до цього переліку чи прибрати з нього?

Будь-який аніматор повинен дотримуватися певних правил, а саме:

- не розмовляти з гостями про секс, релігію, політику;
- не носити сонцезахисні окуляри;
- не палити в присутності гостей;
- не лаятися матом;
- не ділити відпочиваючих за національною ознакою, не симпатизувати комусь;
- не обговорювати з гостями особисті проблеми або проблеми готелю;
- не ставиться до відпочиваючих фамільярно;
- не вступати в інтимні відносини з туристами або персоналом готелю;
- не вживати алкоголь і наркотики;
- не приділяти одному гостеві увагу більше 10 хвилин;
- не розповідати про зарплату.

Порушення цих правил караються штрафами, одна провина обійдеться від 5 до 10 доларів (Н. Прилепа, 2018 : 288).

Завдання 9.7. Ю. Федотова та О. Кравець, проаналізувавши існуючі вимоги до аніматорів, стверджують, що в Туреччині очікують від команди аніматорів:

- володіння трьома і більше іноземними мовами, що спрощує і покращує контакт і взаєморозуміння між аніматором і гостем;
- креативність, особливо від методистів і хореографів, у створенні заходів з урахуванням індивідуальних потреб гостей готелю;

- наявність у складі команди професійних спортсменів та танцюристів;
- дружню атмосферу в колективі протягом усього робочого часу за рахунок грамотного керівництва професійного анімаційного менеджера (зустрічі поза роботою для команди).

Натомість аніматорам готелів України необхідні:

- наявність гарної фізичної форми;
- володіння українською, російською, англійською мовами;
- наявність відповідних особистісних якостей (комунікабельності, доброзичливості, гостинності, дисциплінованості, стресостійкості тощо);
- спілкування з гостями виключно в робочий час (Ю. Федотова, О. Кравець, 2016).

Пояснити, чим викликана така різниця у вимогах, і які наслідки може вона мати.

Завдання 9.8. Заповнити трудову граму професії туристичного аніматора (Таблиця 9.2). Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.112).

Таблиця 9.2 Трудова грама професії тур аніматора

Складові трудові грами	Опис праці тураніматора
Призначення професії, її роль у суспільстві	
Поширеність професії (установи, характерні для даної професії)	
Предмет праці	
Засоби праці	
Умови праці	
Організація праці	
Продукт (результат) праці	
Можливі рівні професіоналізму	
Права	
Обов'язки	
Позитивний вплив професії	

Завдання 9.9. Підготувати та провести дискусію «Чи варто готелям та туркомплексам розробляти спеціальні етичні кодекси поведінки аніматорів?».

Для проведення дискусії аудиторія ділиться на групи тих, хто «за» та «проти», і заздалегідь готує аргументи на захист своєї позиції.

і

Завдання 9.10. У готельному комплексі «Дар» працює анімаційна служба, що складається із 8 осіб. Очолює службу менеджер.

Графік роботи працівників служби: позмінний (2 дні робочі / 1 день вихідний); тривалість робочого дня: з 9:00 по 24:00, обідня перерва: 13:00-14:30.

Оплата праці: фіксована ставка (400 грн. / зміна).

Працівники працюють на постійній основі (цілорічно), відпустка передбачає 24 календарні дні.

Подумайте, які заходи стимулювання варто застосувати анімаційному менеджеру? Обґрунтуйте свою думку.

Завдання 9.11. Розробити характеристику професійної компетентності аніматора у розрізі спеціалізацій. Результати подати у вигляді таблиці (Таблиця 9.3.).

Для виконання завдання групу можна розділити на 4 команди, кожна з яких працює над моделлю фахівця однієї зі спеціалізацій. Потім кожна група презентує свої результати, які обговорюються і доповнюються.

Таблиця 9.3. Характеристика професійної компетентності аніматора

Вид анімаційного обслуговування	Особистісні якості	Необхідні знання	Необхідні вміння	Освіта (рівень, спеціальність)
Спортивно-оздоровча анімація				
Культурно-пізнавальна анімація				
Видовищно-розважальна анімація				
Дитяча анімація				

Завдання 9.12. Проаналізувати загальні правила роботи та правила поведінки аніматорів у готелях Туреччини. Дати відповіді на наступні запитання:

1. Чим керувалися менеджери, коли встановлювали дані правила?
2. Які з цих правил обмежують права аніматорів чи є принизливими?
3. Які з цих правил доцільно поширити на курортні готелі в інших країнах світу?
4. Чи хотіли б ви скоротити / доповнити цей перелік?

Загальні правила роботи та правила поведінки аніматорів на території готелю (на прикладі мережі готелів «Alba Hotel» («Alba Queen Hotel», «Alba Royal Hotel», «Alba Resort Hotel»), Сіде, Анталія, Туреччина):

1. Заборонено розмовляти з гостями про секс, релігію та політику.
2. Заборонено палити в присутності гостей (виняток – якщо палить гість і палить аніматор, який сидить із ним за одним столом у місці, передбаченому для куріння).
3. Заборонено використовувати ненормативну лексику в присутності гостей.
4. Заборонено з'являтися в громадських місцях (як у готелі, так і за його межами) у вигляді, що ганьбить імідж компанії та готелю.
5. Заборонено розмовляти в грубій формі з гостями за будь-яких обставин.
6. Заборонено залишати без узгодження з шефом анімації територію готелю в робочий час.
7. Заборонено обговорювати із гостями особисті проблеми або проблеми готелю (також подробиці приватного життя своїх колег, сімейний стан тощо).
8. Заборонено вживання наркотиків та надмірної кількості алкоголю.
9. Заборонені інтимні стосунки з гостями на території готелю.
10. Аніматор зобов'язаний завжди носити передбачений готелем бейдж і фірмову уніформу.
11. Аніматор ніколи не повинен змушувати гостя чекати, має приходити на активіті за 5 хв до його початку.
12. Завжди надавати допомогу гостям.
13. Завжди бути дружелюбним з гостями, дотримуючись разом із тим дистанції.
14. Головне завдання аніматорів – створити атмосферу свята для всіх гостей готелю.
15. Дбайливо ставитися до власності й інвентарю готелю.
16. Шанобливо ставитися до всього персоналу готелю.
17. Не використовувати мобільний телефон в особистих цілях під час роботи.

18. Не обговорювати з персоналом готелю та гостями заробітну плату та інші умови роботи в готелі.
19. Правила поведінки аніматорів у вихідні дні на території готелю:
- має право перебувати на території готелю;
 - перебуваючи на території готелю аніматори не повинні носити уніформу готелю;
 - має право на харчування, обумовлене в контракті;
 - заборонено вільне переміщення аніматорів, користування послугами готелю без узгодження з шефом анімації, який обумовлює такі дії з директором готелю.
20. Аніматор має поважати гостей, завжди їм привітно посміхатися.
21. Поважати свою роботу й роботу тих, хто працює поряд (Кравець О., Байлик С., 2017:39-40).

Завдання 9.13. Вважається, що анімаційну діяльність слід організовувати на основі вивчення попиту шляхом опитування, анкетування гостей (туристів). Завдання – скласти відповідну анкету.

Завдання 9.14. Робота аніматора нині розуміється багатьма як «гарний старт» і «можливість заробити» для студентів та молоді, при цьому часто ігнорується доцільність відповідної освіти.

Обговорити в групі: Чи достатньо для кар'єрного росту наявності лише таких особистісних якостей, як доброзичливість, уміння спілкуватися, артистизм, почуття гумору, креативність тощо? Що може бути ще важливими?

Завдання 9.15. Проаналізувати досвід Швейцарії, висловити свої думки з приводу можливості його запозичення для підготовки аніматорів в Україні.

«У Швейцарії поняття аніматора ототожнюють до поняття соціального педагога. Підготовка кадрів з анімаційної діяльності здійснюється на рівні коледжу. Студентами цих шкіл стають люди більш старшого віку. Так, за результатами аналізу вікової категорії студентів у німецькомовній частині Швейцарії показало, що близько 60% всіх студентів старше 30 років, близько 17% – старше 40 років. Лише 10% серед них мають вік від 21 до 25 років. Це пояснюється тим, що організація дозвілля населення вимагає «особистої зрілості» фахівця, яка пов'язана з віком і життєвим досвідом» (Сидорук А., 2015:570).

Завдання 9.16. Проаналізувати досвід Франції. Порівняти підходи до діяльності аніматора у Франції та Україні. Чим вони відрізняються? Що з досвіду Франції можна запозичити для підготовки аніматорів в Україні?

«У Франції дефініція «аніматор» має різноманітні напрямлення. Він розглядається:

- як професійний працівник соціально-виховної анімації, функції якого полягають у розвитку виховного, культурного та спортивного потенціалу людини;
- як фахівець соціальної області, мета якого полягає в задоволення потреб, бажань і запитів соціальних верств населення;
- як агент культурної та громадської діяльності, покликаний підвищувати суспільну свідомість, покращувати життя громади, розвивати культурну демократію.

У кінці минулого століття соціокультурні аніматори займалися такими видами діяльності, як художня творчість (84%), фізичний розвиток і спорт (51%), економічні проекти (51%), суспільна й політична робота (51%), психолого-педагогічна діяльність

(46%), культурно-освітня робота (43%), туристика (36%), наукова діяльність (28%)» (Сидорук А., 2015:568).

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Якби я був аніматором.
2. Дитячий / спортивний / танцювальний аніматор – це круто!
3. Професіограма аніматора – викреслюємо зайве.

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.113 – 125.
2. Брилль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 21 – 23, 27 – 29.
3. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг : навчальний посібник. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 164 – 172.
4. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг у туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 32 – 60.
5. Кондес Т. Використання форм туристської анімації в системі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму. *Вчені записки Університету «Крок»*. 2023. №1 (69). С. 152–161. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-69-152-161
6. Прилепа Н. В. Сутність анімаційної діяльності в туристичній індустрії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018, № 4. С. 287–290. DOI: 10.31891/2307-5740-2018-260-4-287-290
7. Гарбера О. Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т.19. Вип.3/2. С.50-53. URL : https://tourlib.net/statti_ukr/garbera3.htm
8. Федотова Ю. В., Кравець О. М. Анімаційна діяльність : сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 530–534. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/111.pdf>
9. Сидорук А. В. Організація підготовки майбутніх фахівців анімаційної діяльності у вищих навчальних закладах зарубіжних країн. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. Вип. 43. С. 567-572.

Тема 10. Особливості роботи з різними категоріями споживачів

Мета: сформувати уявлення про особливості роботи аніматора з різними категоріями споживачів

Ключові слова: анімаційні послуги, анімаційні послуги дітям, анімаційні послуги молоді, анімаційні послуги для дорослих, анімаційні послуги особам з обмеженими можливостями.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. За якими ознаками класифікують споживачів анімаційних послуг?
2. Які особливості надання анімаційних послуг дітям дошкільного та молодшого шкільного віку?
3. Як організувати дозвілля підлітків?
4. Яким видам анімаційної діяльності віддає перевагу молодь?
5. Як відрізняються в організації дозвілля представники різних національностей?
6. Чи будуть відрізнятися анімаційні програми для сімейних пар з дітьми різного віку?
7. Чи варто при складанні програми дозвілля враховувати мету туристичної подорожі?
8. Чи варто при складанні анімаційної програми розділяти за віковою ознакою дорослих (людей віком від 25 років і старше)? Чому?
9. Які види анімаційної діяльності доцільно запропонувати «бембі-бумерам»?
10. Які види анімаційної діяльності доцільно запропонувати «поколінню Х»?
11. Які види анімаційної діяльності доцільно запропонувати міленіалам?
12. Які види анімаційної діяльності доцільно запропонувати «Поколінню Z»?
13. Що необхідно враховувати при організації дозвілля людей з обмеженими можливостями?

Якщо якесь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. За віком споживачі анімаційних послуг можуть поділятися на такі групи:
 - а) діти (інфанти, дошкільнята, школярі), молодь, дорослі (середній, похилий, старечий вік та довгожителі);
 - б) жінки та чоловіки;
 - в) любителі спокійного / активного / спортивного відпочинку, любителі задоволень / пригод, відпочиваючі з метою пізнання;
 - г) ініціативні / пасивні / «на все готові» / «вузькоспеціалізовані» туристи.
2. За статевою ознакою споживачі анімаційних послуг можуть поділятися на такі групи:
 - а) діти (інфанти, дошкільнята, школярі), молодь, дорослі (середній, похилий, старечий вік та довгожителі);
 - б) жінки та чоловіки;

- в) любителі спокійного / активного / спортивного відпочинку, любителі задоволень / пригод, відпочиваючі з метою пізнання;
- г) ініціативні / пасивні / «на все готові» / «вузькоспеціалізовані» туристи.

3. За ставленням до проведення дозвілля споживачі анімаційних послуг можуть поділятися на такі групи:

- а) діти (інфанти, дошкільнята, школярі), молодь, дорослі (середній, похилий, старечий вік та довгожителі);
- б) жінки та чоловіки;
- в) любителі спокійного / активного / спортивного відпочинку, любителі задоволень / пригод, відпочиваючі з метою пізнання;
- г) ініціативні / пасивні / «на все готові» / «вузькоспеціалізовані» туристи.

4. За участю в організації власного дозвілля споживачі анімаційних послуг можуть поділятися на такі групи:

- а) діти (інфанти, дошкільнята, школярі), молодь, дорослі (середній, похилий, старечий вік та довгожителі);
- б) жінки та чоловіки;
- в) любителі спокійного / активного / спортивного відпочинку, любителі задоволень / пригод, відпочиваючі з метою пізнання;
- г) ініціативні / пасивні / «на все готові» / «вузькоспеціалізовані» туристи та непоправні скептики.

5. За наявністю та віком дітей споживачі анімаційних послуг можуть поділятися на такі групи:

- а) діти (інфанти, дошкільнята, школярі), молодь, дорослі (середній, похилий, старечий вік та довгожителі);
- б) подружжя з інфантом / з дитиною шкільного віку, подружжя без дітей;
- в) любителі спокійного / активного / спортивного відпочинку, любителі задоволень / пригод, відпочиваючі з метою пізнання;
- г) ініціативні / пасивні / «на все готові» / «вузькоспеціалізовані» туристи та непоправні скептики.

Ключі до тестів: 1а, 2б, 3в, 4г, 5б.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Яка із запропонованих класифікацій може бути застосована в діяльності аніматора без суттєвих обмежень з огляду на індивідуальні особливості споживача?
2. Як при формуванні анімаційної програми задовольнити інтереси максимальної кількості споживачів?
3. Чому в останні роки спостерігається така значна увага до організації дозвілля літніх людей? Які особливості його організації?
4. Чому в останні роки спостерігається така значна увага до організації дозвілля людей з особливими потребами? Які особливості його організації?
5. Чи будуть відрізнятися потреби міленіалів, якщо це будуть люди різних національностей?
6. На яку з класифікацій потрібно орієнтуватися, формуючи анімаційні програми?

7. Наскільки науковою можна вважати Теорію поколінь Neil Howe та William Strauss, 1991 р.?
8. Чому у більшості мініклубах курортних готелів відмовляються надавати програмні анімаційні послуги дітям до 4 років?
9. Назвіть основні групи туристських мотивів. Які фактори впливають на туристську мотивацію? Простежте вплив туристської мотивації на вибір анімаційного обслуговування.
10. Вивчення яких особливостей клієнтів передбачає моделювання аудиторії анімаційного обслуговування? Які механізми збору інформації аніматором Ви знаєте?
11. Як впливають соціально-демографічні особливості клієнтів на специфіку анімаційного обслуговування?
12. Які класи обслуговування клієнтів Ви знаєте? Як вони впливають на анімаційне обслуговування?
13. Які види психотипів клієнтів Ви знаєте? Чи може впливати вміння аніматора визначати психотип клієнтів на анімаційне обслуговування? Наскільки точними можуть бути такі знання та вміння?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 10.1. Проаналізувати інформацію з Таблиці 10.1: встановити, як раніше враховували статеві ознаки туристів при складанні анімаційної програми. Розробити власний варіант класифікації туристів за цією ознакою, надати характеристику виділеним групам та запропонувати для кожної з них анімаційні програми.

Таблиця 10.1. Анімаційні програми з урахуванням класифікації туристів за статтю

Класифікаційна ознака	Вік	Характеристика групи споживачів	Рекомендовані анімаційні програми
За статтю	Жінки	Знаходяться під значним впливом фактору особистої мотивації. Як правило, подорожі здійснюють у зв'язку зі змінами в їхньому особистому житті або з діловими цілями	Заняття гімнастикою та іншими видами спорту, прогулянки та екскурсії, концерти, вечори відпочинку, шоу-програми
	Чоловіки	Мають на меті насолодитися відпочинком і завести нові знайомства	Спортивні (футбол, волейбол, настільний теніс) або інтелектуальні (шахи) змагання. Прогулянки, екстремальні екскурсії, вечори відпочинку

Джерело: О. Засимович, І. Волобуєва, 2010.

Завдання 10.2. Проаналізувати інформацію з Таблиці 10.2: встановити, як раніше класифікувалися в анімації туристи за віковим цензом. Розробити власний розподіл туристів за віком, надати характеристику виділеним групам та запропонувати для кожної з них анімаційні програми.

Таблиця 10.2. Анімаційні програми з урахуванням класифікації туристів за віком

Класифікаційна ознака	Вік	Характеристика групи споживачів	Рекомендовані анімаційні програми
За віком	0–2 роки – інфанти	Відрізняються розсіяною увагою, реагують на яскраві кольори та звукові сигнали. Знаходяться під наглядом батьків або няні.	Ігри у спеціально обладнаних ігрових кімнатах та на дитячих майданчиках у супроводі батьків чи няні.
	3–8 років – діти-дошкільнята	Активні, емоційні, цікавляться всім, що відбувається навколо. Для привернення уваги необхідний яскравий акцент.	Ігротеки, святкові заходи (свято осені, Нептуна тощо), конкурси малюнків, прогулянки.
	9–17 років – підлітки-школярі	Досить висока активність, вимогливість, прискіпливість. Коло інтересів широке.	Ігри, конкурси, вікторини, спортивні змагання, екскурсії, дискотеки.
	18–25 років – молодь, студенти	Енергійні, емоційні, оригінальні, креативні. Коло інтересів широке	Конкурси, КВК, вікторини, спортивні змагання, походи, екскурсії, дискотеки, шоу-програми, фестивалі
	26–64 роки – дорослі люди	Активність у поєднанні зі спогляданням, пошук нового і незвіданого, прагнення і бажання насолодитися відпочинком.	Прогулянки та екскурсії, творчі та літературні вечори, конкурси, концерти, театральні вистави
	65 років і старше – люди похилого віку, пенсіонери	Невисока активність, спокійне проведення часу, посилена увага до здоров'я.	Вечори відпочинку, чаювання, посиденьки, неспішні прогулянки

Джерело: О. Засимович, І. Волобуєва, 2010.

Завдання 10.3. За класифікацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, до категорії людей похилого віку належать особи віком старше 60 років. Однак слід зазначити, що в останні десятиріччя зарубіжні країни значно знизили пенсійний вік. Так, середній пенсійний вік в Австрії, Бельгії, Великобританії, Греції, Іспанії, Канаді, Португалії, Швеції, Швейцарії становить для чоловіків 65 років і для жінок 55–57 років, у Франції – 60 років, у США – 70 років.

Розробити пропозицію анімаційних послуг для людей передпенсійного віку.

Завдання 10.4. На основі статистичних даних визначити кількість споживачів туристичних послуг різної вікової категорії (діти / молодь / середній вік / ...) та встановити перелік анімаційних послуг (не менше 10), які надаються їм у вашому регіоні.

Завдання 10.5. Проаналізувати інформацію з Таблиці 10.3: встановити, як раніше класифікували туристів по їхньому відношенню до проведення дозвілля та які рекомендації надавали. Розробити власний варіант класифікації туристів за цим критерієм, надати характеристику виділеним групам та запропонувати для кожної з них анімаційні програми.

Таблиця 10.3. Анімаційні програми з урахуванням класифікації туристів за їхнім відношенням до проведення дозвілля

Класифікаційна ознака	Вік	Характеристика групи споживачів	Рекомендовані анімаційні програми
По відношенню туристів до проведення дозвілля	Активні	Енергійні, бадьорі, які прагнуть все і скрізь встигнути	Конкурси, змагання, екскурсії, походи, фестивалі
	Пасивні	Не виявляють бажання брати участь у запропонованих заходах, люблять спокійний розмірений відпочинок	Вечори відпочинку, бесіди, відеотека, ігри на пляжі
	Ділові	Відпочинок поєднаний з робочою діяльністю, або спокійний відпочинок, який дає їм можливість розслабитися	Диспути, ділові ігри, вечори-дискусії, шахи, риболовля, полювання, виїзд на природу, прогулянки
	Вузькоспеціалізовані	Захоплені улюбленим родом діяльності, готові присвячувати цьому свій вільний час	Конкурси, змагання, гуртки за інтересами, клубний відпочинок, творчі вечори

Джерело: О. Засимович, І. Волобуєва, 2010.

Завдання 10.6. Населення старшого віку – це неоднорідна група. У геріатрії та геронтології виправданою є думка про те, що фізіологічні та психологічні риси осіб старшого віку суттєво змінюються протягом кожних п'яти років. Так, люди у віці від 60 до 65 років мають інші потреби, ніж особи від 65 до 70 років; бажання осіб 70–75-літнього віку відрізняються від бажань людей 75–78 років (І. Петрова, 2005).

Уточнити: які саме зміни відбуваються. Визначити форми анімаційної діяльності для кожної підгрупи людей похилого віку.

Завдання 10.7. Доведено, що припинення трудової діяльності у зв'язку з пенсійним віком спричиняє погіршення фізичного й психічного стану особистості на 55 % у чоловіків і 60 % у жінок. Цей стан погіршується з відчуттям контрасту між власною пасивністю та активним життям суспільства.

Розробити пропозиції з організації дозвілля для цієї категорії споживачів.

Завдання 10.8. Проаналізувати інформацію з Таблиці 10.4: встановити, як раніше класифікували туристів за етнічною приналежністю та які рекомендації надавали. Розробити власний варіант класифікації туристів за цим критерієм (запропонувати ті національності, які вам знайомі), надати характеристику виділеним групам та запропонувати для кожної з них анімаційні програми.

При потребі звернутися до навчального посібника Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В.

Дозвіллезнавство (7.2. Дозвілля народів світу).

Таблиця 10.4. Анімаційні програми з урахуванням класифікації туристів за їхнім відношенням до проведення дозвілля

Класифікаційна ознака	Вік	Характеристика групи споживачів	Рекомендовані анімаційні програми
Етнічна приналежність	Американці	Бадьорі, здорові, благополучні	Конкурси, змагання, екскурсії, походи, фестивалі
	Англієці	Врівноважені, інтелігентні, консервативні	Прогулянки, екскурсії, клубний відпочинок, концерти
	Французи	Завзяті, з почуттям гумору, легко йдуть на контакт	Конкурси, екскурсії, дискотеки, шоу-програми, фестивалі
	Німці	Педантичні, врівноважені, люблять свою родину	Прогулянки, екскурсії, вечори відпочинку, бесіди, відеотека, ігри на пляжі
	Італійці	Енергійні, активні, бадьорі, емоційні	Спортивні змагання, ігри на пляжі, шоу-програми, фестивалі, екскурсії

Джерело: О. Засимович, І. Волобуєва, 2010.

Завдання 10.9. Донедавна дозвіллева діяльність у зарубіжних країнах організовувалась з урахуванням специфіки людей певних вікових груп (дітей, підлітків, молоді, середнього віку). Сьогодні ж простежується тенденція до об'єднання різних вікових категорій на ґрунті спільних потреб, інтересів і вподобань.

Наскільки цей досвід може бути актуальним для України. Обґрунтувати власну позицію на прикладах.

Завдання 10.10. Познайомитися з портретом споживачки, яка належить до покоління «бемі-бумера». Розробити для неї пропозицію послуг з організації дозвілля. Згадати своїх знайомих, які належать до цього покоління, подумати, наскільки цей портрет правдивий, чи зацікавилися б вони запропонованими послугами.

Збірний образ: Умовна «бабуся» вміє шити й прекрасно готує. Вона має також досить гарне здоров'я. Щороку копає картоплю й дітей змушує копати. Не копати не можна – «що скажуть люди». Щоранку вона поспішає на ринок. Як передає Marketing Media Review, бабуся їде туди зранку, щоб... спілкуватись! Ринок та громадський транспорт є для неї аналогами сучасної соціальної мережі. Ринок їй потрібен ще й тому, що на іншому кінці міста морква дешевше. Вона ніколи не викине їжу, вміє збирати та економити «а раптом війна». Вона пишається своєю комсомольською молодістю і шукає нагоду про неї розповісти. У бабусі троє дітей і скоро святкування «золотого» весілля (Н. Миронова, 2020).

Завдання 10.11. Познайомитися з портретом споживачки, яка належить до покоління «Х». Розробити для неї пропозицію послуг з організації дозвілля. Згадати своїх знайомих, які належать до цього покоління, подумати, наскільки цей портрет правдивий, чи зацікавилися б вони запропонованими послугами.

Збірний образ: Умовна «мама» працює все життя в одній компанії. Вона пробивна і дуже відповідальна. Звикла розраховувати тільки на себе. Рано з'їхала від своїх батьків і розпочала самостійне життя. Вона не буде зберігати шлюб заради

шлюбу. І швидше за все за плечима у неї розлучення. Вона виховує сина-телепня і не змушує його рано працювати, як колись довелося їй. Часто по дому все робить самотужки (Н. Миронова, 2020).

Завдання 10.12 Познайомитися з портретом споживача, який належить до покоління «Y» (міленіал). Розробити для нього пропозицію послуг з організації дозвілля. Згадати своїх знайомих, які належать до цього покоління, подумати, наскільки цей портрет правдивий, чи зацікавилися б вони запропонованими послугами.

Збірний образ: Умовний «син» нещодавно звільнився через те, що їхати в офіс було далеко. Для нього важливо отримувати задоволення від роботи та високу зарплату, бажано миттєво. Він не готовий все життя горбатитися за копійки. Так він бореться з вигоранням і нудьгою. Син не поспішає одружуватися і залишати батьківське гніздо. Він дивиться на їхнє розлучення і не хоче так само помилитися у виборі партнерки. Він вміє одночасно серфити в інтернеті, говорити по телефону, голитися і стежити за гречкою на плиті. Знає де можна замовити їжу, а не готувати її годинами, коли приходять гості. Мати називає його телепнем, її спроби продовжити синові дитинство, яке вона рано втратила, зіграли злий жарт. Хоча вчитися новому син любить – він вже пройшов десятки освітніх курсів різних напрямків. Йому цікаво знати все про все. Іноді бере iPad у молодшого брата, тому що це модно і він боїться пропустити черговий тренд. Багато фотографує і фотографується. Любить подорожувати (Н. Миронова, 2020).

Завдання 10.13 Познайомитися з портретом споживача, який належить до покоління «Z». Розробити для нього пропозицію послуг з організації дозвілля. Згадати своїх знайомих, які належать до цього покоління, подумати, наскільки цей портрет правдивий, чи зацікавилися б вони запропонованими послугами.

Збірний образ: Умовний молодший брат іноді позичає старшому свій iPad, на який заробив сам. Поки старший використовує сайти для покупок онлайн, Z дивиться на нього як на динозавра. Молодший брат вже знає сотні додатків для онлайн замовлень, в яких можна вибрати будь-які деталі товару, аж до розміру дірок перламутрових гудзиків. Він звик аналізувати величезну кількість інформації одночасно, тому шкільні уроки для нього нудні через повільний темп. У виборі шкільних предметів фокусується на тому, що цікаво, а решту ігнорує без докорів сумління. Точно знає в який ВНЗ вступатиме і ким планує працювати. Цікавиться питаннями екології та гендерної рівності. (Н. Миронова, 2020).

Завдання 10.14. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: воля; гендер; емоції; емоційно-вольова сфера особистості; емоційна сфера особистості; емоційне переживання; мета; мотив; мотиваційна сфера особистості; мотиваційно-цільова спрямованість; мотивування; ментальний простір; ментальна репрезентація; світогляд; ідеали; інтелект; цінності; ціннісні орієнтації; увага; уявлення; установки; настрої; афект; пізнавальна сфера туриста; потреба; самооцінка; самосвідомість; самоповага; сприйняття; пристрасть; стрес; почуття; пошукова поведінка; психологічний комплекс; темперамент; характер; акцентуація характеру; інтроверсія; інтернальний тип характеру; екстраверсія; екстернальний тип характеру; форми психологічного захисту: придушення, витіснення, відчуження, раціоналізація, проєкція, заміщення, катарсис, сублімація; національні почуття; національний темперамент; національні традиції; національний характер; етноцентризм; трансетнізм; поліетнізм.

Завдання 10.15 Розглянути анімаційні заходи для дітей (див. Таблиця 10.5) та визначити вікову категорію дітей, на які вони розраховані. Знайти заходи, які

одночасно спрямовані і на фізичну активність, і на творчий розвиток дитини.

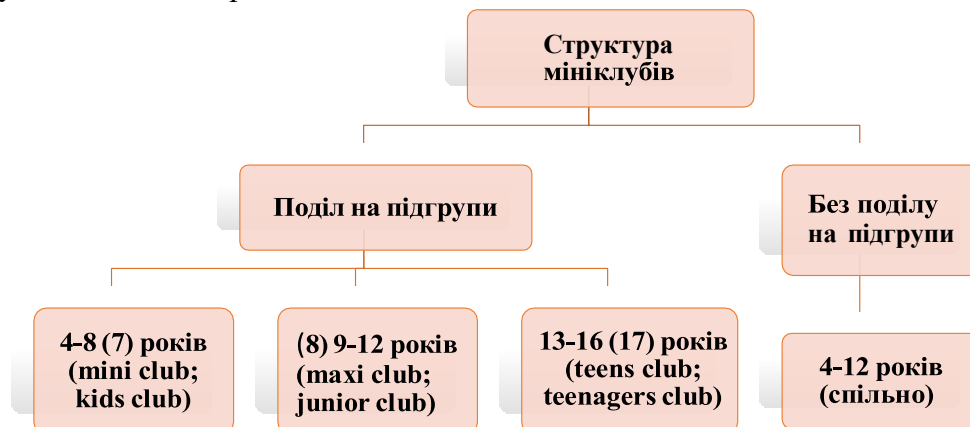
На основі таблиці розробити пропозицію анімаційних послуг для дітей різного віку.

Таблиця 10.5. Приклади анімаційних заходів для дітей на закордонних курортах

Група заходів	Приклади анімаційних заходів
Спортивно-оздоровчі	ранкова зарядка, гімнастика, йога, аква- та степ-аеробіка, плавання, танці, зумба тощо.
Розважальні	– рухливі ігри (футбол, баскетбол, теніс, стрільба, дартс, мінігольф, ігри у воді); – спортивні турніри, конкурси, змагання, олімпіади; – походи (для підлітків); – настільні ігри; – сюжетно-рольові ігри (тематичні, костюмовані); – розважальні заходи (тематичні квести та вечірки, караоке, мнідискотеки, шоу, святкування днів народження); – перегляд фільмів, мультфільмів тощо
Навчальні (розвиваючі, творчі)	– розвиваючі ігри та заняття (конструювання, ліпка, малювання); майстер-класи (кулінарні, фото- та кінзйомки, вивчення місцевої мови, садівництва, рукоділля); – аква- і театральний грим, футпрінт тощо

Джерело: Б. Носа, 2021.

Завдання 10.16 Розглянути типові варіанти роботи мініклубів (див. мал. 10.1). Пояснити, чому саме на такі підгрупи вони поділяються? Чи означає це, що в невеликих готелях, де функціонує один мініклуб, відсутня диференціація форм дозвілля відповідно до вікової зацікавленості дитини? Подумати, як у таких готелях вирішується питання організації дозвілля підлітків.

Джерело: Б. Носа, 2021

Завдання 10.17 Ознайомитися з характеристикою різних типів дозвілля, яку розробили та Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y (Додаток Б). Скласти портрет цільового споживача до кожної з категорій:

- А: фізіологічне та прагматичне дозвілля;
- Б: фізіологічне та гедонічне дозвілля;
- С: психолого-гедонічне дозвілля;
- Д: психолого-гедонічне дозвілля.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Анімаційні послуги для моєї бабусі / дідуся / мами / татка / молодшого / старшого брата / сестри? (порівняння моїх уявлень та їхніх відповідей)
2. Анімаційні послуги для покоління альфа – майбутнє індустрії дозвілля.
Увага! Ессе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.126 – 138.
2. Бріль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 31–36.
3. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг : навчальний посібник. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 152–163.
4. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. DOI : 10.32782/2524-0072/2021-29-51

Додаткова література:

1. Про основні засади молодіжної політики / *Закон України №1414 IX* в редакції від 31.03.2023. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
2. Марценюк Л., Груздев О., Кандел Б. Напрями розвитку інноваційних технологій з урахуванням уподобань міленіалів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. №4, 367-371. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-367-371
3. Миронова Н. Бумери, міленіали, покоління Z – хто це? Розбираємось у теорії. *УП. Життя*. 9 лютого 2020 р. <https://life.pravda.com.ua/society/2020/02/9/239843/>
14. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвілля народів світу / Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. *Дозвіллезнавство. Навчальний посібник*. К.: Центр навчальної літератури, 2006. https://tourlib.net/books_ukr/bocheluk72.htm

Тема 11. Методика організації анімаційних заходів та програм

Мета: сформулювати уявлення про методику організації анімаційних заходів та програм

Ключові слова: анімаційний захід, анімаційна програма, анімаційна команда; діяльність аніматорів, ефективність анімаційної програми.

Рекомендації щодо роботи з інформаційним матеріалом:

- осмислено прочитати текст лекції, зосередившись на суті та головній думці;
- визначити ключові поняття та ідеї теми;
- дати відповіді на питання:

1. Що таке анімаційний захід?
2. Що таке анімаційна програма?
3. Які етапи виділяються в роботі над анімаційною програмою?
4. Які кроки включає розробка анімаційної програми?
5. Які особливості реклами анімаційних програм?
6. На які аспекти необхідно звертати увагу в процесі реалізації анімаційної програми?
7. Навіщо після проведення анімаційного заходу аналізувати його успішність?
8. Як визначити рівень ефективності анімаційної програми?
9. Чим проведення івенту на території дестинації відрізняється від проведення готельної анімаційної програми?
10. Які фактори визначають ефективність анімаційного заходу / програми?

Якщо якийсь питання викликає ускладнення варто повернутися до тексту лекції, якщо і після цього залишилося щось незрозумілим – звернутися до рекомендованої літератури чи викладача.

Рівень засвоєння матеріалу також можна перевірити за допомогою тестів:

Тести для самоперевірки:

1. Об'єднаний загальною метою або задумом план проведення анімаційних заходів (розважальних, спортивних, творчих та інших активностей), які організовано для задоволення дозвілєвих потреб туристів та рекреантів, - це:

- а) анімаційний захід;
- б) анімаційна програма;
- в) програма обслуговування;
- г) все вище перераховане.

2. Які етапи роботи при підготовці та реалізації анімаційних програм існують?

- а) покупка квитків;
- б) розробка проєкту анімаційної програми;
- в) планування відпустки;
- г) консультація з топ-менеджером готелю.

3. Який аспект важливий при організації анімаційних програм?

- а) генетичні дослідження потенційних споживачів;
- б) підготовка автентичних страв даної місцевості;
- в) фінансовий прорахунок вартості анімаційної програми;
- г) медичне обстеження аніматорів.

4. Що враховують при оцінці вартості анімаційних заходів та програм?

- а) швидкість інтернет-з'єднання;

- б) вартість обладнання та устаткування;
- в) погодні умови на місці проведення;
- г) наявність конкурентів на даному ринку послуг.

5. Які з наведених кроків реалізуються під час проектування анімаційної програми?

- а) вибір місця і часу проведення програми;
- б) забезпечення ексклюзивності програми;
- в) підбір творчих колективів;
- г) все вищеперераховане

Ключі до тестів: 1б, 2б, 3в, 4б, 5г.

Після того, як матеріал засвоєно на репродуктивному рівні, перейти до більш складних питань; розв'язання ситуаційних та практичних завдань. Результати роботи оформити в довільній формі в робочий зошит (текстовий або електронний) та надати на перевірку.

Дати обґрунтовані відповіді на питання:

1. Чим анімаційний захід у готелі відрізняється від івенту, який організовується туристичною дестинацією?
2. Що означає термін «анімаційна програма» в широкому та вузькому розумінні? Яка між ними різниця?
3. Як визначити потреби цільової аудиторії споживачів до початку туристичного сезону, щоб скласти відповідну анімаційну програму?
4. Яким чином забезпечити максимальне задоволення потреб різних груп гостей готелю в організації дозвілля?
5. Якою повинна бути оптимальна кількість аніматорів у команді?
6. Які основні ризики реалізації анімаційної програми?
7. Чи варто пропонувати гостям віртуальні тури в складі анімаційної програми для ознайомлення з історико-культурними пам'ятками регіону, де знаходиться готель?
8. Якими можуть бути в майбутньому анімаційні програми з огляду на розвиток цифрових технологій?
9. Чи можуть гарно організовані івенти на території туристичної дестинації замінити анімаційну програму готелів, які знаходяться на території цієї ж дестинації?
10. Як визначити ефективність івенту на території дестинації?
11. Чи варто частину анімаційних послуг зробити платними, щоб зрозуміти, наскільки вони ефективні?
12. На які фактори не можуть вплинути аніматори, щоб підвищити ефективність анімаційного заходу?
13. Які основні характеристики повинна мати анімаційна програма, щоб бути успішною?

Розв'язати ситуаційні та практичні завдання:

Завдання 11.1. Скласти глосарій за темою.

Рекомендовані терміни для укладання глосарія: режисура культурно-дозвілєвої програми; режисерський акцент; режисерська група; режисерський прийом; організаційна підсистема створення анімаційної програми; інструкторсько-методична підсистема створення анімаційної програми; режисерський сценарій; режисерська підсистема створення анімаційної програми; технічна підсистема створення анімаційної програми; художній монтаж; ілюстрування; театралізація; ігровий метод; метод компіляції; технологія створення анімаційних програм; сценарій; монтажний

лист; драматургія; сюжет; дійство словесне; дійство сценічне; композиція; елементи композиції: експозиція, зав'язка, основне дійство, кульмінація, фінал; партитура; звукова партитура; фонограма; каламбур; колаж; лейтмотив; мізансцена; реприза; сценографія; сценарно-режисерський хід; тема; сюжетний хід; наскрізна дія; репетиція; ракурс; образ художній; художня ідея; жанр; метафора; колізія; асоціація; архітектоніка; фабула; реквізит; декорації; мініатюра; тавтограма.

Завдання 11.2 За висновком В. Сергійка: «анімаційний сервіс базується на декількох ключових компонентах. Формула реалізації анімаційного проекту виглядає наступним чином:

Кадри (Хто?) + Матеріально-технічна база (За допомогою чого?) + Місце (Де?) + Технологія (Як?) = Задоволення туриста відпочинком» (В. Сергійко, 2011:44)

Подумати: чи потрібно додати до ключових компонентів самого споживача послуги? Свою думку обґрунтувати.

Завдання 11.3. Науковцями визначено типові ризики, які виникають в процесі організації анімаційних програм. Проаналізувати ці ризики, визначити причини виникнення, можливі наслідки та запропонувати антикризові заходи. Результат подати у вигляді таблиці (таблиця 11.1).

Перевірте отримані результати (Ключі до завдань, с.113).

Таблиця 11.1. **Основні ризики реалізації анімаційної програми: аналіз і заходи для їхньої мінімізації**

Найменування ризику	Причини виникнення	Можливі наслідки	Антиризикові заходи
Недостатній відсоток завантаженості готелю для повноцінного проведення анімаційних заходів			
Недостатня активність гостей готелю – пасивна позиція щодо участі в анімаційних заходах			
Низький рівень розвитку професійних якостей у аніматорів (не варіюються заходи залежно від настрою й ступеня активності учасників, немає адаптивності до побажань клієнтів)			
Недостатній відсоток відповідності пропонованих програмних заходів дійсним потребам і перевагам гостей			
Калькування змісту анімаційної програми готелю готельними підприємствами-конкурентами			

Завдання 11.4. При розробці анімаційних програм у закладах розміщення, використовується критерій «Попередня організованість учасників» (див. рис. 11.1).

Охарактеризувати кожен із видів анімаційних заходів, які визначаються за цим критерієм. Привести приклади.

Рис. 11.1 Заходи туристичної анімації відповідно до критерію «попередня організованість учасників»

Джерело: І. Панова, 2021:172

Завдання 11.5. Традиційно вважалося, що зі збільшенням участі відпочиваючих у дозвіллі, зростає рівень їхньої задоволеності. Саме на цьому будується вся туристична анімація.

Але дослідження останніх років (Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y., 2021) демонструють інші висновки: вечірки, спільні обіди можуть спричинити емоційне навантаження або незадоволення, якщо кількість учасників занадто велика або занадто мала.

Як визначити оптимальну кількість учасників?

Якщо ці результати будуть взяті до уваги менеджерами з анімації, як зміниться туристична / готельна анімація?

Завдання 11.6. Традиційно вважалося, що правильно організовані анімаційні заходи забезпечують рекреацію (відновлення духовних та фізичних сил) споживача. Наприклад, участь у грі зменшує втому.

Але дослідження останніх років (Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y., 2021) демонструють інші висновки: участь у дозвіллі забезпечує його переваги лише до певної міри, надмірна або недостатня участь може зашкодити споживачу отримати позитивні враження. Наприклад, якщо гра надто серйозна, може бути зворотній ефект. Надмірні заняття спортом і активним відпочинком викликають емоційне та / чи фізичне виснаження.

Якщо ці результати будуть взяті до уваги менеджерами з анімації, як зміниться туристична / готельна анімація?

Завдання 11.7. Н. Барвінок стверджує, що «Найкращим варіантом створення анімаційних програм в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності є прив'язка до народного календаря, тобто, створення всіх заходів відповідно до календаря свят, а також святкування родинно-побутових свят (сватання, весілля, родини, хрестини) в українських традиціях і організація розваг для молоді» (Н. Барвінок, 2023:82).

Скласти план проведення анімаційних програм у відповідності до традицій угорців / українців / ... / православного календаря / католицького календаря / ін..

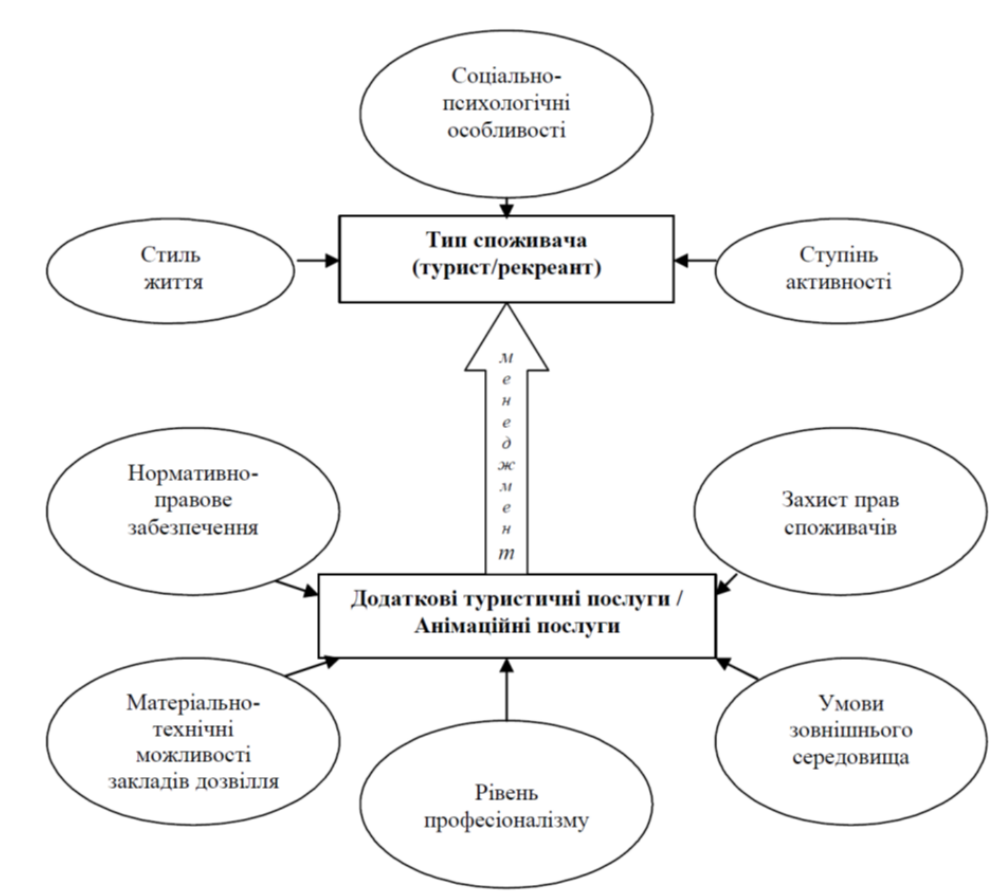
Завдання 11.8. Проаналізувати анімаційну програму «Перед Різдвом» (Додаток В). Дати обґрунтовані відповіді на запитання:

1. Яким видам анімаційної діяльності віддається перевага?
2. На який сегмент споживачів вона розрахована?

Завдання 11.9 Розробити та представити проект анімаційної програми із різноманітними анімаційними заходами за структурою:

1. концепція програми (загальний опис програми; мета та завдання; вид та спрямування анімаційного обслуговування; сегмент споживачів; вимоги до клієнтів (якщо таке необхідне) тощо);
2. програма анімаційного обслуговування (детальний опис кожного анімаційного заходу);
3. необхідне матеріально-технічного забезпечення для реалізації програми з економічним обґрунтуванням;
4. кількісна та якісна характеристику кадрового забезпечення реалізації анімаційної програми.

Завдання 11.10 Проаналізувати модель анімаційних послуг (див. рис. 11.2). Розробити власну.

Мал. 11.2 Модель додаткових туристичних/анімаційних послуг

Джерело: Т. Божук, 2008:408

Завдання 11.11. Проаналізувати анімаційну програму «Перед Різдвом» (Додаток В). Скласти перелік відповідного матеріально-технічного забезпечення.

Завдання 11.12. Проаналізувати анімаційну програму «Перед Різдвом» (Додаток В). Визначити кількість задіяних аніматорів; скласти перелік їхніх компетенцій

(наприклад, вміння плести дідуха, співати колядки, готувати вареники).

Вказати, кого необхідно залучити до проведення цього дійства зі сторони (аматорські колективи, кухарів, гумористів, тощо)

Завдання 11.13. Ознайомитися з анімаційною програмою «Перед Різдвом» (Додаток В) та запропонувати свій варіант програми у відповідності до традицій власного регіону.

Якщо тема викликала інтерес, можна поглибити свої знання – опрацювати додаткову літературу і підготувати наукове дослідження / есе / реферат / презентацію на одну із запропонованих тем.

Тематика самостійних наукових досліджень / рефератів / есе / презентацій:

1. Ідеальна Анімаційна програма для організації мого дозвілля / дозвілля моєї подруги / друга / мами / бабці
3. Анімаційна програма справжнього патріота
4. Анімаційна програма для військовослужбовців, які проходять реабілітацію
5. «Цифра» в анімаційній програмі

Увага! Есе (реферат) є формою індивідуального завдання і в процесі вивчення дисципліни «Організація анімаційної діяльності» виконується один раз.

Література для самостійної роботи над темою:

1. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. С.139 – 149.
2. Бріль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 29–31; 37–47; 74–84.
3. Радіонова О. М., Александрова С. А., Писарева І. В. Організація дозвілля в сфері туризму та готельного господарства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-4>
4. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 88–105.

Додаткова література:

1. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг : навчальний посібник. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 171–260.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Освітній процес за заочною формою навчання орієнтований на самостійне здобуття студентами знань за методичними вказівками викладача. Тому 6 години лекційних занять, які мають студенти з цієї дисципліни відповідно до навчального плану, мають постановочний (визначення змісту дисципліни, її місця в структурі підготовки майбутнього фахівця, ознайомлення з вимогами до атестації) та оглядовий (основи проектування анімаційних заходів) характер.

Самостійна робота студентів заочної форми навчання по причині незначної кількості аудиторних годин і повної відсутності практичних занять, що унеможливорює організацію поточного контролю, є найменш керованим компонентом навчального процесу. Її ефективність залежить від самодисципліни студента та рівня сформованості його самоосвітньої компетентності, комплексного підходу до організації самостійної роботи та педагогічного супроводу.

З метою забезпечення педагогічного супроводу вивчення навчальної дисципліни, створено Classroom, де розміщено всі інформаційні матеріали: тексти лекцій, презентації до кожної теми, методичні рекомендації щодо прийомів роботи над інформаційним матеріалом; питання різного рівня складності, ситуаційні та практичні завдання, глосарій, список рекомендованої літератури тощо.

Для допомоги студентам, які мають проблеми з самоорганізацією, встановлено м'який та жорсткий делайни. М'який делайн вимагає, щоб студент щотижня опановував нову тему. За це студенти отримують бонуси – 10 балів та зворотній зв'язок від викладача щодо якості виконаного завдання. Як показує практика, цей підхід себе виправдовує, з одного боку, спонукає студентів працювати протягом семестру, з іншого, забезпечує вищий рівень засвоєння навчального матеріалу за рахунок залучення довгострокової пам'яті. Жорсткий делайн – всі теми мають бути опрацьовані до початку екзаменаційної сесії. Бонусом у даному випадку є лише можливість використовувати свої записи під час заліку. Цей підхід виправданий з огляду на доступність інформації і необхідність сформувати у майбутніх фахівців навички її пошуку, відбору, аналізу, систематизації, представлення і т.д.

Вимоги до ведення робочого зошита відсутні. Записи можуть бути короткі або розгорнуті залежно від рівня знань студента, навичок самостійної роботи з книгою. Звичайно, краще коли вони носять тезисний характер і є логічно послідовними. Рекомендовано для зручності користування записами залишати поля для заміток і вільні рядки для доповнень; виділяти важливі місця, ключові слова різним кольором шрифтів, підкреслюванням тощо.

Рівень досягнення програмних результатів навчання перевіряється методами самоконтролю та підсумкового контролю.

Самоконтроль здійснюється студентом за власним бажанням, його мета – визначити якісний рівень навчання, окреслити теми чи окремі позиції, які вимагають доопрацювання. Встановити власний рівень знань та сформованих навичок дозволяють питання для самоперевірки та тести, котрі пропонуються для кожної із запропонованих тем.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Під час екзамену студент повинен дати відповідь на два теоретичні та одне практичне питання. Підготовка есе / реферату та успішний його захист звільняє від 1 теоретичного питання, виконання контрольної роботи за даним посібником – в залежності від змісту та складності роботи – від одного чи обох питань, практичного завдання; розробка та проведення анімаційного заходу звільняє студента від складання екзамену.

ПОРЯДОК ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання освітніх досягнень студентів здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою. Ці бали студенти можуть отримати під час екзамену, який проводиться в усній формі, відповідно до розкладу екзаменаційної сесії. Студенту пропонується дати відповідь на 2 теоретичні питання та виконати 1 практичне завдання.

Підготовка есе / реферату та успішний його захист звільняє від 1 теоретичного питання, виконання контрольної роботи за даним посібником – в залежності від змісту та складності роботи – від одного чи обох питань, практичного завдання; розробка та проведення анімаційного заходу звільняє студента від складання екзамену.

Розподіл балів, які отримують студенти

Теорет. питання	Практичне завдання	Підготовка есе / реферату	Написання контрольної роботи	Розробка та захист проекту	Бонусні бали	Сума
30	30	30	30 – 90	100	10	100

Критерії оцінювання студента:

- рівень опрацювання і засвоєння теоретичного матеріалу;
- логічність, обґрунтованість, лаконічність, змістовність відповіді на практичні завдання;
- своєчасність виконання (відповідно до встановленого м'якого дедлайну – 10 бонусних балів).

При оцінюванні письмових робіт звертається увага на охайність роботи та відповідність її встановленим вимогам.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за наступною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка за дисципліну рахується як сума балів за самостійну індивідуальну роботу та/ чи екзамен. Виставляється в залікову книжку та екзаменаційну відомість.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ,
ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН
З ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

1. Значення дозвілля. Співвідношення понять «вільний час», «відпочинок», «дозвілля», «рекреація», «туризм».
2. Класифікація видів та типів дозвілля. Анімація.
3. Фактори вибору дозвілля.
4. Функції дозвілля.
5. Індустрія дозвілля, її структура та функції.
6. Тенденції розвитку індустрії дозвілля.
7. Історія дозвілля первісного періоду;
8. Дозвілля у стародавні часи;
9. Дозвілля населення Західної Європи до XVII ст.;
10. Розвиток сфери дозвілля за індустріальної доби.
11. Дозвілля та анімація першої половини XX ст.;
12. Дозвіллева та анімаційна діяльність другої половини XX ст.;
13. Дозвілля та анімація кінця XX – початку XIX ст.
14. Історія дозвіллевої діяльності українців.
15. Туристичне дозвілля / дозвілля туриста – зміст та наповнення.
16. Анімація, анімація як організоване дозвілля.
17. Туристична анімація: сутність, функції, значення, види.
18. Інновації в туристичній анімації.
19. Специфіка надання анімаційних послуг туристам у місцях тривалого відпочинку.
20. Матеріально-технічна база анімації.
21. Гра та її сутність.
22. Форми ігрової діяльності в туристичній анімації.
23. Спортивна анімація
24. Аудиторія музичних анімаційних заходів.
25. Історія зародження та форми музичної анімації.
26. Танцювальна анімація.
27. Сутність та характерні риси вербальної анімації.
28. Вимоги до професійної компетентності аніматора.
29. Форми вербальної анімації
30. Невербальні засоби спілкування в анімації
31. Анімаційні шоу: сутність, форми та види.
32. Матеріально-технічна база анімаційних шоу
33. Свято: поняття, сутність, історія виникнення, класифікація
34. Особливості карнавальної анімації
35. Модель фахівця туристичної анімації
36. Анімаційний менеджмент: поняття, сутність, завдання
37. Функції анімаційного менеджменту
38. Фактори ефективності анімаційного менеджменту
39. Класифікація споживачів анімаційних послуг.
40. Особливості організації анімаційної діяльності з дітьми.
41. Особливості організації анімаційної діяльності з молоддю.
42. Особливості організації анімаційної діяльності дорослих.
43. Особливості організації дозвілля представників різних поколінь (Теорія поколінь Neil Howe та William Strauss, 1991 р.)

44. Специфіка надання анімаційних послуг особам з обмеженими можливостями.
45. Поняття про анімаційний захід та анімаційну програму
46. Методика організації анімаційних програм у містах тривалого перебування туристів
47. Методика організації анімаційного заходу (івенту)
48. Композиційна побудова анімаційної програми
49. Особливості розробки сценарію ігрової програми
50. Основні етапи створення анімаційних програм
51. Сценарна розробка анімаційних програм
52. Побудова програм рухливих ігор
53. Технологія створення ігрової програми
54. Оздоровча аеробіка
55. Найбільші та найцікавіші карнавали народів світу

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017.
2. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. Організація анімаційних послуг : навчальний посібник. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022.
3. Маховка, В. М., Кременецька, О. Є. Сутність та значення анімації в сучасній туристичній діяльності. *Теоретичні та практичні наукові здобутки : дослідження та результати їх впровадження*: матеріали міжнар. наук.-теор. конференції. (Піза, Італія, Лютий 12. 2021). 2021. С. 51–55. URL: <http://surl.li/pijhb>
4. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : Підручник. – К. : Кондор, 205.
5. Радіонова О. М., Александрова С. А., Писарева І. В. Організація дозвілля в сфері туризму та готельного господарства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-4>
6. Щука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. 156 с.

Додаткова література

1. Бала Р.С. Готельна анімація: суть, завдання та види. *Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2021 р.). Львів: Растр-7, 2021. 280 с. С.207-209.
2. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 11–17.
3. Віндюк А.В., Захаріна А.Г., Захаріна Є.А. Організація спортивної анімації : навчальний посібник. Запоріжжя, КПУ. 2014. 176 с.
4. Гарбера О. Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т.19. Вип.3/2. С.50-53. URL : https://tourlib.net/statti_ukr/garbera3.htm
5. Килимистий С. М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2015. Вип.ІІ (5). С.77-83. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kylymystyj.htm.
6. Килимистий С. М. Рекреаційні аспекти анімації у туризмі. *Культура і сучасність*. 2016. №2. С. 110-114.
7. Кондес Т. Використання форм туристської анімації в системі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму. *Вчені записки Університету «Крок»*. 2023. №1 (69). С. 152–161. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-69-152-161
8. Мілютіна К. Л., Пашенко С. Ю. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. Київ : ГО «МНГ», 2022. С. 8–9
9. Міхо О.І. Анімація в рекреації та туризмі: Словник-довідник. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 224 с.
10. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. DOI : 10.32782/2524-0072/2021-29-51
11. Прилепа Н. В. Сутність анімаційної діяльності в туристичній індустрії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018, № 4. С. 287–290. DOI: 10.31891/2307-5740-2018-260-4-287-290
12. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. / К. Л. Мілютіна, С. Ю. Пашенко. Київ : ГО «МНГ», 2022. С. 152 – 172
13. Самойленко А.О., Павленко А.А. Міжнародний досвід готельної анімації та перспективи її розвитку в Україні. *Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії*

гостинності в Україні: Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 23 квітня 2021 р.). Херсон: ХДАЕУ, 2021. С.146–149.

14. Смаль І.В., Смаль В.В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. *Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля*: Міжнар. наук.-практ. конф-ція. Київський національний університет культури і мистецтв (м. Київ, 4-6 червня 2004 р.). URL: <https://infotour.in.ua/smal-1.htm> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)

15. Федотова Ю. В., Кравець О. М. Анімаційна діяльність : сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 530–534. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/111.pdf>

КЛЮЧІ ДО ЗАВДАНЬ

Задання 1.4. Заповнити таблицю 1.2 «Класифікація видів дозвілля», скориставшись переліком видів дозвілля, який подано нижче.

Таблиця 1.1 Класифікація видів дозвілля

<i>Класифікаційні ознаки</i>	<i>Види дозвілля</i>
За видом активності	пасивне та активне дозвілля
За періодичністю	щоденне, щотижневе, відпускне, святкове, епізодичне
За тривалістю	короткочасне, середньо-, довготривале
За напрямками діяльності	творче, рекреаційне, культурне, спортивне, декоративно-прикладне, туристичне
За сезонністю	сезонне, цілорічне
За кількістю учасників	індивідуальне, сімейне, групове
За віковою ознакою	дитяче, молодіжне, доросле, «третього віку»
За територіальною ознакою	міське, приміське, сільське
За ціною доступністю	загальнодоступне, доступне для середнього класу, елітне
За умовами організації	природне середовище, штучно створене середовище
За гостротою отримуваних відчуттів	спокійне, екстремальне
За наявністю організатора	самоорганізоване, є організатор (педагог, аніматор і т.д.)
За орієнтацією інтересів	професійно орієнтоване, конфесійно орієнтоване, вільно орієнтоване
За цільовою аудиторією	туристи / екскурсанти, місцеве населення, змішане

Джерело: складено автором

Завдання 1.8. Заповнити таблицю 1.4, встановивши відповідність між функціями дозвілля та їхньою характеристикою.

Таблиця 1.4 Функції дозвілля

Соціальна функція	сприяє тому, щоб кожна особистість мала власну гідність, могла знайти зміст свого існування, сприяє інтеграції людини в суспільство, задовольняє можливість самоідентифікації, дозволяє відчувати свою приналежність до певної спільноти.
Рекреаційна функція	спрямована на зняття виробничої (навчальної) перевтоми, психологічної перенапруги, відтворення фізичних, інтелектуальних, емоційних сил людини; на зміцнення здоров'я шляхом участі в ігрових, оздоровчих, розважальних, спортивних, туристично-екскурсійних програмах, проведення вечорів відпочинку, видовищних заходів, театралізованих вистав, масових свят.
Виховна функція	створення умов для вияву й розвитку творчого потенціалу особистості за межами професійно-трудової та сімейно-побутової діяльності шляхом участі особистості у виставках, творчих вечорах, в різноманітних гуртках, хобі-групах, у роботі майстерень, літературних, музичних, народознавчих віталень, художніх салонів.
Творча функція	має специфічні особливості, які полягають у добровільному включенні людини в дозвілєву діяльність і виявляється в цілеспрямованому розвитку особистісних потенціалів (пізнавального, ціннісно-орієнтаційного, творчого, комунікативного).

Завдання 1.13. Заповнити таблицю 1.5, скориставшись переліком типів засобів дозвілля, який подано нижче.

Таблиця 1 **Класифікаційні ознаки засобів дозвілля**

<i>Ознаки</i>	<i>Типи засобів дозвілля</i>
За віковою ознакою	для молоді, для дорослих, для осіб «третього віку»
За територіальною ознакою	міські, приміські
За функцією	розважальні, культурно-просвітницькі, спортивні, оздоровчі
За доступністю	загальнодоступні, доступні для середнього класу, елітні
За терміном дії	постійнодіючі, тимчасоводіючі
За формою власності	приватні, державні
За вмістимістю	малі (до 50 чоловік), середні (50–500 чол.), великі (понад 500 чол.)
За вартістю	платні, безкоштовні
За рівнем сервісу	визначається відповідно до якості інженерно-технічного оснащення, рівня обслуговування, набору основних і додаткових послуг
За розміщенням по відношенню до інших закладів даної сфери	одиночне, групове (на невеликій території розміщено декілька закладів), комплексне (декілька закладів розміщено під одним дахом – різноманітні розважальні комплекси)
За періодом виникнення	традиційні, новітні

Джерело: Пацюк В., 2008:54

Завдання 1.14. Заповнити таблицю 1.6, скориставшись переліком, який подано нижче. Навести приклади кожного з типів розважальних об'єктів.

Таблиця 1.6 **Класифікація об'єктів індустрії розваг**

Критерії	Тип об'єкту	Приклад
Основний діяльності напрямок	видовищно-розважальна діяльність;	...
	діяльність з організації та проведення азартних ігор;	
	організація фізкультурно-оздоровчої діяльності;	...
	паркова діяльність;	...
	організація активного відпочинку і дозвілля	...
Профіль об'єкту	об'єкти сімейного відпочинку і розваг;	...
	дитячі розважальні об'єкти;	...
	об'єкти, орієнтовані на дорослу аудиторію	...
Розміщення об'єкту	криті об'єкти;	...
	на відкритому повітрі	...
Тип розважальних послуг, що пропонуються	спеціалізовані підприємства;	...
	змішані об'єкти;	...
	багатопрофільні розважальні центри, географічні зони розваг	...
Пропускна здатність об'єкту	низька пропускна здатність	...
	середня пропускна здатність	...
	висока пропускна здатність	...
Цінова політика	сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (бізнес клас)	...
	сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (економклас)	...
	сегмент споживачів, на який розраховано об'єкт (елітні)	...

Джерело: складено автором за О. Міхо, 2010

Завдання 3.11 Зробити порівняльну характеристику дозвілля індустріального та постіндустріального суспільства (раннього та пізнього Середньовіччя). Результати оформіть у таблицю.

Таблиця 2.2. Основні напрямки анімації в туризмі

Анімаційні програми подієвого туризму	Театралізовані вистави	Анімація в тематичних парках	Спортивна анімація	Готельна анімація
-святкові заходи; -карнавали; -фестивали; -конкурси; -ярмарки	- народні свята; - рольові ігри; - рицарські турніри; - костюмовані бали; - спектаклі в історичних інтер'єрах	- атракціони; - відвідування; - зустрічі з казковими героями; - подорожі в минуле і майбутнє	- альпінізм; аквапланування; - бадмінтон; - бейсбол; - кеглі; - боулінг; - водні види спорту та інші	- дискотеки; - концерти; - сауна; - аеробіка; - ресторан, - бари; - дартс

Джерело: В. Ф. Сергійко, 2011:41.

Завдання 3.14. Проаналізуйте, як змінювалися форми та види дозвілля протягом різних історичних епох. Результати оформіть у вигляді таблиці.

Таблиця 3.3. Структура видів і форм рекреаційної анімації

Види	Форми
Вербальна анімація	лекції, розповіді, бесіди, дискусії, диспути, обговорення, творчі зустрічі, круглі столи, вербальні фестивали, конкурси, концерти, ігри
Ігрова анімація	інтелектуальні, рольові, музичні, танцювальні, дворові, настільні, конкурсні, віртуальні, азартні ігри, ігри з естради
Спортивна анімація	спортивні, рухливі, командні, групові, індивідуальні (парні) ігри, активізації, аеробіка, шейпінг, йога
Шоу-анімація	сценічні шоу, технічні шоу, вистави, мюзікли, кабаре, вар'єте, мюзік-холи, кафешантани, ревью, кафконси, сценічні алегорії, капусники
Музично-пісенна анімація	фестивали, конкурси, концерти, заходи у музичних вітальнях і салонах, музично-клубні заходи, музично-пісенні ігри
Танцювальна анімація	танцювальні фестивали, конкурси, концерти, бали, шоу, танцювальні вечори, дискотеки, танцювальні ігри, студії
Комплексна анімація	свята, фестивали, карнавали, великі рекламні акції

Джерело: С. Килимистий, 2015

Завдання 4.17 Проаналізувати перелік анімаційних послуг та розподілити їх на три категорії

Таблиця 4.3. **Схема анімаційних послуг у закордонних курортних готелях**

Стандарт	Додатково	Ексклюзив
Дитяче містечко	Прокат велосипедів, роликів, скутерів	Скалодром
Дитяча кімната	Тенісні корти	Пейнтбол-клуб
Гральні автомати	Стрільба з лука та арбалета	Ролердром
Волейбольний майданчик	Баскетбольний майданчик	Батут
Пляж	Парк	Комп'ютерний клуб
Басейн	Дайвінг-центр	Автодром
Танцпол	Спорклінг	Армрестлінг-клуб
Спорткомплекс	Пневмотир	Міні-аквапарк
	Клубна пісня-гімн	Танець готелю

Джерело: Кравець О. М., Байлик С.І., 2017:88.

Завдання 6.4. Розглянути дію на організм людини різних стилів музики.

Таблиця 6.2 **Вплив стилю музики на організм людини**

Стиль музики	Дія на організм
Класика (бароко)	активізація роботи і дій; створення відчуття безпеки і стабільності; профілактика низки соматичних захворювань; засіб полегшення страждань, реабілітації після перенесених захворювань або травм
Романтизм	Сприяє залученню у життя любові, покращенню настрою, створенню позитивних легких емоцій
Музика імпресіоністів	надання імпульсу до творчості і нових ідей
Джаз, реггі, блюз	покращення настрою; створення відчуття легкості і безтурботності; сприяння розвитку почуття гумору і набуття навичок комунікабельності
Поп-музика	Надання енергії руху і створення відчуття внутрішнього благополуччя
Рок	різний вплив на людей: від джерела натхнення і способу зняти нервову напругу і стрес до роздратування та агресії
Панк, реп і хіп-хоп	створення збудливої дії і спонукання до активності, антистресова дія, джерело відновлення енергії
Етнічна музика (фолк)	омолодження організму і нормалізація всіх процесів

Джерело: Кравець О. М., Байлик С.І., 2017:202.

Завдання 6.7. Заповнити таблицю 6.3. Етапи становлення танцювальної культури

Таблиця 6.3 Етапи становлення танцювальної культури

№	Назва етапу	Стисла характеристика
1	Первісний танець	Ритмічність, функція – «спілкування» людини з духами природи, богами.
2	Формування багатожанрової танцювальної культури	Стародавні часи: суворе дотримання ритму, синтез ритмічного кроку та відповідної жестикуляції.
3	Становлення вулично-площового танцю	Середньовіччя: розшарування танцю за класовою приналежністю. Народна танцювальна культура розвивалась завдячуючи народному мистецтву і мистецтву мандруючих акторів (жонглерів, менестрелів, скоморохів)
4	Формування світського, куртуазного танцю	Ренесанс: з'являються трактати і практичні поради з хореографії, збірки танцювальної музики, до яких входять популярні танці (бас-данс, бранль, павана, гальярда, лендлер – передвісник вальсу)
5	Становлення бального елітного танцю	Новий час (XVIII–XIX ст.): формуються танцювальні групи в трактирах, ресторанах, мюзик-холлах, кабаре і вар'єте. Набуває популярності циганське мистецтво танцю. В елітних військових училищах до навчальної програми входять уроки танцю. На європейських балах танцюють пишні менуети, запальні мазурки, вальси
6	Професіоналізація танцювального мистецтва	Танець перетворюється на художньо-творчий товар (кінець XIX– початок XX ст.)
7	Посилення впливу науково-технічного прогресу на формування складових танцювальної культури	Друга пол. XX ст. – по теперішній час. Популярні: - імпрізація в танцювальних формах (вільна пластика, класичний, народний, бальний танець); - синтез балетної традиції кінця XIX ст.; - новітні форми взаємодії хореографії з іншими мистецтвами; - синтез всіх видів хореографії: народної – українського, іспанського, польського, італійського, угорського, давньоруського, давньоєгипетського, східного, індійського танцю тощо; класичної – академічних балетних зразків; бальної – європейського стандартного танцю (повільний вальс, танго, віденський вальс, фокстрот, квікстеп; латино-американського танцю; - синтез інших видів мистецтва: образотворчого (живопис, скульптура, дизайн), музики (опера, церковна, рок, популярна, романс), театру (ляльковий, оперета, пантоміма, театр тіней, інтерактивний), принципів поетики кіно (стоп-кадр, зворотній рух дії), відео-арт.

Завдання 8.10. Скласти класифікацію свят, знайти відповідну характеристику до кожного з типів.

Таблиця 8.2 **Класифікація свят**

Тип свята	Характеристика
Свято-традиція	День укоріненої традиції проведення свят, підтвердження стабільності компанії і незмінності її принципів ставлення до людства
Свято-подяка	Засіб вираження своєї уваги і турботи
Свято-подарунок	Своєрідна премія або «замінник» премії за професійні досягнення
Свято-розрядка	Зняття міжособистісних конфліктів, що накопичилися в процесі роботи, поліпшення психологічного клімату в колективі
Свято-інновація	Хороший спосіб прищепити думку про нововведення компанії, обґрунтувати необхідність змін, змінити ставлення до структур і робочих процедур
Свято-мотивація	Стимуляція інтересу до роботи, формування бажаного колективного настрою (team-spirit)
Свято-об'єднання	Розвиток горизонтальних і вертикальних неформальних зв'язків, навиків командної роботи (team-building)
Свято-тренінг	Створення і зміцнення необхідних стереотипів і алгоритмів поведінки, установок на сумісне досягнення результатів, атмосфери взаєморозуміння і взаємної довіри (team-training)

Джерело: складено авторкою за Т. Кукліна, А. Віндюк, С. Булатов, 2022:35

Завдання 9.2 Розробити модель фахівця туранімації

Таблиця 9.1 Модель фахівця туранімації

Види професійної діяльності	Особистісні якості тураніматора	Кваліфікаційні вимоги (спеціальні знання й уміння для цього виду діяльності)
1	2	3
Спортивно-туристська	спритність, спостережливість, якості природженого лідера	<i>Знання:</i> вітчизняного й закордонного досвіду спортивного туризму, організаційної структури професійної діяльності у сфері спортивного туризму, методів і засобів проведення методичної роботи в галузі спортивного туризму. <i>Уміння:</i> організувати спортивно-туристську діяльність з урахуванням новітніх досягнень, сучасних засобів і устаткування; розробляти туристські дозвілліві програми й маршрути
Фізкультурно-оздоровча	фізична тренуваність, спритність	<i>Знання:</i> вітчизняного й закордонного досвіду масової оздоровчої роботи, організаційної структури професійної діяльності, методів і засобів організації фізкультурно-оздоровчої діяльності. <i>Вміння:</i> організувати фізкультурно-оздоровчу діяльність з позицій сучасних досягнень психолого-педагогічної науки й передової практики; розробляти індивідуальні й групові дозвілліві програми для населення
Видовищно-розважальна	комунікабельність, артистизм, емоційність	<i>Знання:</i> туранімації, основ театрального мистецтва, режисури й інших спеціальних дисциплін, організаційної структури професійної діяльності. <i>Уміння:</i> організувати видовищно-розважальні заходи, застосовувати на практиці знання з рекреології, валеології, туранімації, розробляти й реалізовувати видовищно-розважальні програми для населення
Пізнавально-екскурсійна й анімаційно-навчальна	пам'ять, естетичний смак, інтелект	<i>Знання:</i> історії світової й художньої культури, екскурсоведення, релігієзнавства й краєзнавства, а також організаційної структури й змісту професійної екскурсійної й музейної діяльності. <i>Уміння:</i> визначати загальні й конкретні цілі й завдання екскурсійної діяльності як складової частини гармонічного розвитку особистості, проводити агентсько-операторську й методико-екскурсійну роботу, маркетингові дослідження, конструювати цикли музейно-екскурсійного обслуговування, програмувати туристсько-екскурсійну діяльність

Джерело: Кравець О., Байлик С., 2017:35–36

Завдання 9.8. Заповнити трудовограму професії туристичного аніматора

Таблиця 9.2. Трудовограма професії тур аніматора

Складові трудовограми	Опис праці тураніматора
Призначення професії, її роль у	Організація дозвілля, створення й реалізація дозвіллевих програм
Поширеність професії (установи, типові для даної професії)	Готелю, турбази й туркомплекси, табору відпочинку, туроператорські фірми, бюро подорожей й екскурсій, станції юних туристів, турклуби й т.д.
Предмет праці	Людина
Засоби праці	Комп'ютери з банком типових сценаріїв, програм; спецобладнання (для спортивного туризму, видовищних заходів й 8н..)
Умови праці	Психологічна й соціальна безпека, наявність сприятливого мікроклімату в професійному середовищі. Залежно від напрямків діяльності: під час екскурсій, у приміщенні, на транспорті, на відкритих площадках і т.д.
Організація праці	Складання й реалізація дозвіллевих програм і заходів, створення банку типових сценаріїв і програм
Продукт праці (або його результат)	Індивідуальні або групові програми відпочинку, повністю задовольняючі запити споживача
Можливі рівні професіоналізму	1- й рівень – функціонери анімаційних заходів (екскурсоводи, груповоди, провідники, інструктори по видах спортивного самодіяльного туризму, методисти й т.п.). Проводять заходу, заплановані в програмі 2- й рівень – організатори туристських заходів (зльотів, походів, екскурсій, поїздок й ін..). Складають сценарії проведення заходів, планують комплекс послуг, пов'язаних з ними 3- й рівень – менеджери-фахівці. Здійснюють управління анімаційною діяльністю туристського підприємства, складають комплексні анімаційні програми
Права тураніматора	Соціальні гарантії оплати праці й відпустки. Тому що особливе навантаження доводиться на туристські сезони, відпустку в тураніматора планується на міжсезоння
Обов'язки представника професії	Дотримання професійних етичних норм, виконання посадових функціональних обов'язків. Відповідальність за життя й здоров'я людей під час проведення заходів
Позитивний вплив професії на	Можуть бути повною мірою реалізовані творчі й організаторські здатності

Джерело: Кравець О., Байлик С., 2017:37–38.

Завдання 11.3 Науковцями визначено типові ризики, які виникають в процесі організації анімаційних програм. Проаналізувати ці ризики, визначити причини виникнення, можливі наслідки та запропонувати антикризові заходи.

Таблиця 11.1 Основні ризики реалізації анімаційної програми: аналіз і заходи для їхньої мінімізації

Найменування ризику	Причини виникнення	Можливі наслідки	Антиризові заходи
1	2	3	4
Недостатній відсоток завантаженості готелю для повноцінного проведення анімаційних заходів	Дестабілізація політичної, соціально-економічної ситуації в країні й регіоні	Недостатня кількість гостей для проведення групових програмних заходів. Нерентабельність змісту анімаційної служби	Розробка варіантів основних заходів для різного кількісного складу аудиторії учасників. Посилення цілеспрямованої рекламної діяльності із залучення гостей
Недостатня активність гостей готелю – пасивна позиція щодо участі в анімаційних заходах	Негативний досвід отримання анімаційних послуг інших готелях. Зниження рівня культури дозвілля населення	Недостатня кількість гостей для проведення групових анімаційних заходів. Підвищена складність роботи аніматорів (за пасивного ставлення учасників)	Відбір і застосування психологічних засобів активізації людей різного віку в умовах готелю
Низький рівень розвитку професійних якостей у аніматорів (неанімації варіюються заходів залежно від настрою й ступеня активності учасників, немає адаптивності до побажань клієнтів)	Недостатньо критичний відбір на посаді в службу керівництвом готелю. Нестача досвіду професійної діяльності аніматорів	Недостатній ступінь задоволеності або невдоволення гостей готелю надаваних анімаційних послуг	Постійна робота з підвищення рівня кваліфікації аніматорів, проведення тренінгів та ігор, що моделюють складні ситуації взаємодії із клієнтами. Мотивація співробітників до самоосвіти
Недостатній відсоток відповідності пропонованих програмних заходів дійсним потребам гостей	Відсутність системи «зворотного зв'язку» з гістьми готелю моніторингу їхніх смаків, інтересів, переваг	Недостатній ступінь задоволеності або невдоволення гостей готелю надаваних анімаційних послуг	Активне налагодження «зворотного зв'язку» з гостями готелю, обговорення переваг і недоліків анімаційних заходів, анкетування, систематичне ознайомлення з відгуками гостей готелю в Інтернеті
Калькування змісту анімаційної програми готелю готельними підприємствами-конкурентами	Неетична конкурентна боротьба на ринку	Пропозиція гостям готелю недостатньо оригінального готельного продукту	Рекламний анонс програми без деталізації її змісту в ЗМІ. Систематичне відновлення програми

Джерело: Кравець О., Байлик С., 2017: 57 – 58.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1 Види споживання вільного часу молоддю, %

Види споживання	N=401
1. Перегляд телепередач	89
2. Прослуховування музики	57
3. Читання газет	55
4. Прослуховування радіопередач	53
5. Гостювання	50
6. Прийом гостей	45
7. Просто відпочинок (нічого не роблячи)	45
8. Відвідування нехарчових магазинів і ринків	41
9. Заняття з комп'ютером (пошук інформації, ігри, створення програм, і т. ін.)	38
10. Перегляд відеомagneтoфoнa, відеороликів	29
11. Заняття з дітьми (уроки, ігри, прогулянки)	28
12. Відвідування ресторану, кафе, пивного бару	26
13. Читання художньої літератури	23
14. Ранкова гімнастика і фізкультура	23
15. Відвідування клубів, дискотек, вечорів відпочинку	20
16. Поїздка за місто для відпочинку на природі	19
17. Вивчення літератури за фахом	17
18. Настільні ігри (шахи, шашки, карти, доміно та ін.)	15
19. Біг, оздоровчі прогулянки	12
20. Робота за сумісництвом, додатковий заробіток	12
21. Відвідування кінотеатру	11
22. Відвідування церкви (костюлу, синагоги, мечеті, молитовного будинку)	11
23. Відвідування бібліотеки	10
24. Написання листів	9
25. Відвідування плавального басейну, заняття в спортивному залі, на стадіоні, спортивних майданчиках	7
26. Колекціонування, фотографування, кінозйомки	7
27. Художня творчість (написання музики / віршів / прози, малювання тощо)	6
28. Громадська робота	6
29. Відвідування спортивних видовищ (як глядач)	5
30. Рибальство, полювання, збір грибів і т. п.	5
31. Прикладна творчість (рукоділья, вишивка, різьблення та ін.)	4
32. Відвідування театрів, концертів, музеїв, виставок	3
33. Відвідування гуртків, курсів	3
34. Експурсійна поїздка	3
35. Раціоналізаторство, конструювання	2
36. Участь у художній самодіяльності	1

Джерело: Щерба Г.І. Яремкевич Р.В., 2009.

Типи та категорії дозвілля (за Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y, 2021)

Було визначено два **типи** дозвілля:

- *фізіологічне дозвілля* – види діяльності, які орієнтовані на фізичні навантаження: спорт, активний відпочинок та пригодницькі заходи;
- *психологічне дозвілля* – види діяльності, які орієнтовані на споживання духовних ресурсів: поглиблення знань, літературна та соціальна діяльність.

Встановлено, що незалежно від того, оберуть люди фізіологічне чи психологічне дозвілля, можливі результати двох типів: *прагматичні* (критерій: корисно / марно) та *гедоністичні* (критерій: задоволення / страждання). Це дозволяє класифікувати типи дозвілля на чотири **категорії**:

Категорія А: *фізіологічне та прагматичне дозвілля*. Особи обирають діяльність, яка дозволяє отримати практичну вигоду:

- діяльність на свіжому повітрі (скелелазіння, піший туризм),
- пригодницька діяльність (рафтинг, скелелазіння, ігри на виживання);
- туристична діяльність (подорож або похід).

Категорія Б: *фізіологічне та гедоністичне дозвілля*. Люди погоджуються на фізичне навантаження з метою отримання задоволення:

- заняття спортом (гра в м'яч, біг, йога);
- активний відпочинок (шопінг, різні танці).

Категорія С: *психолого-прагматичне дозвілля*. Люди обирають розумову діяльність, щоб отримати прагматичні переваги:

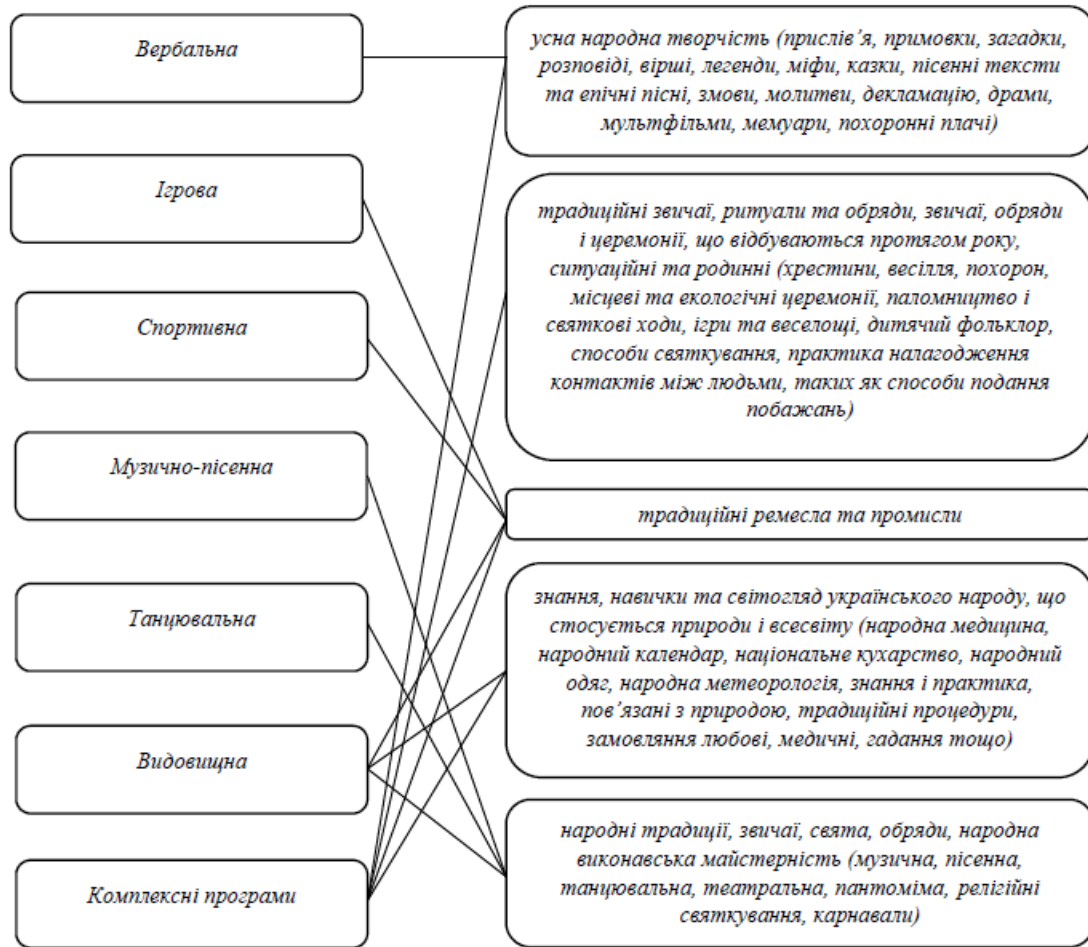
- навчання (майстер-класи з каліграфії, комп'ютерної грамотності, керамічне мистецтво, DIY; читання літератури по саморозвитку);
- мистецька діяльність (малювання, музиціонування, відвідування виставок та лекцій).

Категорія Д: *психолого-гедоністичне дозвілля*. Особи, обираючи розумову діяльність, орієнтуються на отримання насолоди:

- соціальна діяльність (вечеря, спілкування, гра в карти);
- діяльність засобів масової інформації (телебачення, фільми, радіо, віртуальні ігри та мережі).

Джерело: Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y, 2021.

Види нематеріальної культурної спадщини у відповідності до видів анімаційної діяльності (Н. Барвінок, 2023:81)

Анімаційна програма «Перед Різдвом» (Н. Барівнок, 2023:83)

Понеділок:

- Майстер-клас з виготовлення різдв'яного павука «Павучок».
- Виставка глиняного посуду.
- Конкурс «Засерверуй стіл до Різдва».
- Виступ народного колективу з колядками. Розучування колядок.

Вівторок:

- Майстер-клас з виготовлення дідуха «Дідух – дух роду».
- Конкурс вареників «Без вареників не весело».
- Дегустація вареників.
- Конкурс «Коляда, коляда із кожного українського кутка»

Середа:

- Майстер-клас з приготування страв до різдв'яного столу «Різдв'яна смакота».
- Виставка народного одягу з примірками «Українська мода»
- Конкурс на найсильнішого козака «Сила духу».
- Вистава про Різдво «Подорож в минуле».

Четвер:

- Майстер-клас з виготовлення ляльок-мотанок «Наш оберіг».
- Конкурс для дівчат і жінок на найкращий український образ «Найгарніша господиня».
- Ярмарка-виставка зброї «Краса в силі».
- Оповідання українських народних казок «Казочка».

П'ятниця:

- Майстер-клас з приготування смаколиків для дітей.
- Конкурс для хлопців і чоловіків на найкращий український образ «Неперевершений господар».
- Ярмарка-виставка жіночих прикрас «Намистинка».
- Конкурс приказок і прислів'їв «Гострий на язык».

Субота:

- Майстер-клас із виготовлення Різдвяної зірки та дитячих народних іграшок.
- Конкурс для пар «Господар з господинею кличуть до себе».
- Змагання із приготування борщу.
- Звичай «Як наші дівчата колись ворожили».

Неділя:

- Святковий стіл «Гостинні господарі кличуть до різдв'яного столу».
- Конкурс колядок «Коляда, коляда».
- Конкурс-виставка «Різдв'яна зірка».
- Рольова гра-вистава за участю гостей «Сватання».

Список використаної літератури

1. Camargo, L. O. de L. Hospitalidade, turismo e lazer. *Revista Brasileira De Pesquisa Em Turismo*. 2019. № 13(3). С. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.7784/rbtur.v13i3.1749>
2. Іванов А., Олійник В. Класифікація анімаційних програм у круїзі. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. №2(79). С. 104-119. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-2-104-119>
3. Li J.T, Zeng B.G and Li P.Y. The Influence of Leisure Activity Types and Involvement Levels on Leisure Benefits in Older Adults. *Frontiers in Public Health*. 2021. Vol. 9:659263. DOI: 10.3389/fpubh.2021.659263
4. Mozolev O., Dolynska O., Khmara M., Shorobura I., Romanyshyna O., Aliksieiev O., Kravchuk L. Research of Priorities in Providing Animation Services for Different Age Groups of Tourists from Ukraine. *Open Journal of Social Sciences*. 2021. № 9. С. 97-108. DOI: 10.4236/jss.2021.910007.
5. Tribe J. Recreation, leisure and tourism organizations. *Economics of recreation, leisure and tourism*. 2011. 27. P. 27–49. DOI: 10.1016/B978-0-08-089050-0.00002-X
6. Valek N. S., Fotiadis A. Is tourism really an escape from everyday life? Everyday leisure activities vs leisure travel activities of expats and emirati nationals living in the UAE. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. 2018. Vol. 12, Iss. 2. P. 238–254. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJCTHR-01-2017-0009>.
7. Андреева О. В. Фізична рекреація різних груп населення : [монографія]. К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 280 с.
8. Бабушка Л. Д. Фестивалізація та карнавалізація: проблема дискурсивності в сучасній культурі. *Часопис Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського*. 2019. №1 (42). С. 113–122. DOI: [https://doi.org/10.31318/2414-052x.1\(42\).2019.160747](https://doi.org/10.31318/2414-052x.1(42).2019.160747)
9. Бабушка Л. Фестивалізація як комунікативний апропріатор глобалізаційних інтересів у культуротворчому просторі : монографія. Київ : Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 272 с.
10. Байлик С.І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 197 с.
11. Бала Р.С. Готельна анімація: суть, завдання та види. *Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2021 р.). Львів: Растр-7, 2021. 280 с. С.207-209.
12. Балдерас-Сехудо М. А., Лісон Г. Подорожі на дозвіллі та їх зв'язок з активним і здоровим старінням. *MOJ Gerontol Ger* . 2017. №1(4). С.111-113. DOI: 10.15406/mojgg.2017.01.00024
13. Божук Т. Інноваційні підходи до організації анімації в рекреаційно-туристичній діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 628. С. 406-410. DOI: https://vlp.com.ua/files/64_1.pdf
14. Бондар А.С., Петренко І.В., Губарева А.В. Підвищення ефективності організації і проведення масових спортивних заходів. С. 89–113. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/329/9102/18992-1> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
15. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвілля народів світу / Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. *Дозвіллезнавство. Навчальний посібник*. К.: Центр навчальної літератури, 2006. URL: https://tourlib.net/books_ukr/bocheluk72.htm (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
16. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. К., 2014. С. 6–10.
17. Віндюк А.В., Захаріна А.Г, Захаріна Є.А. Організація спортивної анімації : навчальний посібник. Запоріжжя, КПУ. 2014. 176 с.

18. Віндюк, А. В. Спортивно-оздоровча анімація: види, функції, особливості організації. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 190. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-190-15-19>
19. Гакман А. В.. Проблеми організації рекреаційно-оздоровчої діяльності у структурі дозвілля людей похилого віку. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. 2017. Вип. 25 – 26. С. 42–46.
20. Гарбера О. Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т.19. Вип.3/2. С.50-53. URL : https://tourlib.net/statti_ukr/garbera3.htm (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
21. Гілецький Й.Р., Депутат М.М. Порівняльний аналіз просторових співвідношень вихідних понять рекреаційної географії. *Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серія «Географія»*. Том 24 (63). 2011. №2, часть 2. С. 173–177.
22. Гоблик-Маркович Н.М., Ковач І.Ю. Сучасні напрями організації дозвілля у закладах ресторанного господарства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економічні науки*. 2015. №19 (14). С. 174–181. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2974/1/n19-175-182.pdf> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
23. Деделюк Н. Організація масових фізкультурно-оздоровчих спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання. Луцьк: Волинський національний університет Імені Лесі Українки, 2008. 71 с.
24. Денисенко А. Становлення ідеї організації дозвілля у світовій і вітчизняній педагогічній думці. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2013. Вип. 2. С. 112–122.
25. Довженко І., Слітюк О., Хиневич Р., Нікуліна А. Музична візуалізація та анімація як засіб втілення режисерського задуму. *Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів IV Міжн. наук.-практ конференції, м. Київ, 27 квітня 2022 року*. В 2-х т. Т. 1. Київ : КНУТД, 2022. С. 242-245.
26. Древаль І.В., Байбак Д.О. Уточнення змісту поняття «спортивно-дозвіллевий комплекс» в контексті дослідження розвитку урбанізованого простору. *Комунальне господарство міст*. 2021. № 1(161). С. 69–76. DOI: 10.33042/2522-1809-2021-1-161-69-76
27. Ільтьо Т.І. Розвиток та впровадження анімаційної діяльності в готельному господарстві на українському і світовому ринках. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип.6. С.174-178.
28. Килимистий С. М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2015. Вип.ІІ (5). С.77-83. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kylymystyj.htm. (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
29. Килимистий С. М. Рекреаційні аспекти анімації у туризмі. *Культура і сучасність*. 2016. №2. С. 110-114.
30. Килимистий С. М. Становлення анімації як напряму туристичного дозвілля. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип.33. С.47-54. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kylymystyj2.htm (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
31. Кіндзера А., Боднар І. Місце фізичної активності в дозвіллі школярів. *Молода спортивна наука України*. 2017. Т. 2. С. 59.
32. Козлова І. Туристичні практики «споживання» міського простору: пропонуване та реальне (приклад Львова). *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. пр. Харків, 2013. Вип. 19. С. 385–389.*

33. Кондес Т. Використання форм туристської анімації в системі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму. *Вчені записки Університету «Крок»*. 2023. №1 (69). С. 152–161. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-69-152-161
34. Кравець О. М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017.
35. Кравець О. М., Байлик С.І. *Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник*. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 9–17.
36. Кукліна Т.С., Віндюк А.В., Булатов С.В. *Організація анімаційних послуг : навчальний посібник*. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. С. 11–28.
37. Куцак С. А. Карнавал як явище святкової культури в сучасному світі. *Мистецтвознавчі записки*. 2019. Вип. 35. С. 54 – 60.
38. Лущик М., Гуцало Д. Реалії розвитку карнавального туризму в Україні. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2022. №1 (5). С. 52 – 59. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(5\).2022.10](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(5).2022.10)
39. Мальська М. П. *Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник* / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. К.: Знання, 2008. 661 с.
40. Марценюк Л., Груздев О., Кандел Б. Напрями розвитку інноваційних технологій з урахуванням уподобань міленіалів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. №4, 367-371. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-367-371
41. Маховка, В. М., Кременецька, О. Є. (2021). Сутність та значення анімації в сучасній туристичній діяльності. *Теоретичні та практичні наукові здобутки : дослідження та результати їх впровадження: матеріали міжнар. наук.-теор. конференції*. (Піза, Італія, Лютий 12. 2021). 2021. С. 51-55. URL: <http://surl.li/pijhb> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
42. Миронова Н. Бумери, міленіали, покоління Z – хто це? Розбираємось у теорії. *УП. Життя*. 9 лютого 2020 р. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2020/02/9/239843/> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
43. Мицкан Т., Мицкан Б., Маланюк Т., Єрмаков С., Єрмакова Т., Потапчук С., Зубаль М., Кужель М. Анімація в системі активного дозвілля. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2023. №28(1). С. 24–37. DOI: [https://doi.org/10.32626/2309-8082.2023-28\(1\).24-37](https://doi.org/10.32626/2309-8082.2023-28(1).24-37)
44. Мілютіна К. Л., Пащенко С. Ю. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. Київ : ГО «МНГ», 2022. С. 8–9
45. Міхо О.І. Перспективи використання об'єктів індустрії розваг для розвитку туризму. *Праксеологічні проблеми туризму в Україні: м-ли Х аспірант. читань Київського університету туризму, економіки і права* (м. Київ, 28 жовтня 2010 р.). URL: https://tourlib.net/statti_ukr/miho4.htm (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
46. Міхо О.І. Підготовка фахівців сфери туризму до організації анімаційної діяльності. *Практика сучасного туризму: соціальна та економічна ефективність: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 14 жовтня 2008 р.). К.: КУТЕП, 2009. С.472
47. Наймарк К.А. Розвиток індустрії дозвілля та розваг як складової сфери туризму. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 45–48. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/369/366> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
48. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. DOI : 10.32782/2524-0072/2021-29-51

49. Панова І. О. Теоретичні основи дослідження анімаційних послуг у туризмі. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 170–175. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-170-175>
50. Пацюк В.С. Індустрія дозвілля як складова туристичної сфери. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Географія*. 2008. Випуск 55. С.51–59.
51. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : Підручник. – К. : Кондор, 205. С. 6–41.
52. Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щоквартальний науковий журнал*. 2009. № 4. С. 39–43. URL : <https://studfile.net/preview/5592387/> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
53. Петрова І.В. Соціально-культурна значимість античного дозвілля (на прикладі творів Аристотеля). *Культура і сучасність: альманах*. 2008. №2. С. 55–59. URL: <https://studfile.net/preview/8776148/> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
54. Прилепа Н. В. Сутність анімаційної діяльності в туристичній індустрії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. № 4. С. 287–290. DOI: 10.31891/2307-5740-2018-260-4-287-290
55. Про основні засади молодіжної політики / *Закон України №1414 ІХ* в редакції від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
56. Психологія дозвілля та рекреації : навч. посіб. / К. Л. Мілютіна, С. Ю. Пащенко. Електрон. дан. Київ : ГО «МНГ», 2022. 304 с.
57. Радіонова О. М., Александрова С. А., Писарева І. В. Організація дозвілля в сфері туризму та готельного господарства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-4>
58. Романчишин В. Г. Карнавал як форма святкової культури: до проблеми особливостей режисури. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. Вип. XXXX. С. 220–227.
59. Романчишин В. Г. Свято як соціально-художнє явище: досвід опрацювання проблеми. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. №2. С. 270 – 274.
60. Самойленко А.О., Павленко А.А. Міжнародний досвід готельної анімації та перспективи її розвитку в Україні. *Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: Матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 23 квітня 2021 р.)*. Херсон: ХДАЕУ, 2021. С.146–149.
61. Сергійко В.Ф. Значення анімаційних послуг в сучасній туристичній діяльності. *Географія та туризм*. 2011. Вип.15. С.38–45.
62. Сидорук А. В. Організація підготовки майбутніх фахівців анімаційної діяльності у вищих навчальних закладах зарубіжних країн. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. Вип. 43. С. 567-572. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2015_43_83 (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
63. Сидорук А. В. Організація підготовки майбутніх фахівців анімаційної діяльності у вищих навчальних закладах зарубіжних країн. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. Вип. 43. С. 567-572.
64. Смаль І.В., Смаль В.В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. *Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля: Міжнар. наук.-практ. конф-ція. Київський національний університет культури і мистецтв (м. Київ, 4-6 червня 2004 р.)*. URL: <https://infotour.in.ua/smal-1.htm> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)

65. Тимчук С. В. Економічна ефективність роботи підприємств сфери обслуговування туристів. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. 2021. №1–2 (3–4). 93–101. DOI: 10.24025/2708-4949.1-2(3-4)2021.241489
66. Федотова Ю. В., Кравець О. М. Анімаційна діяльність : сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 530–534. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/111.pdf> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
67. Хлібовська Г., Крижановська М., Наумчук О. Історія України: підручник для 9-го кл. К. : Астон, 2022, 262 с.
68. Чаркіна Т. Ю., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Сучасні форми організації індустрії дозвілля. *Review of transport economics and management*. 2022. Iss.8(24). С. 39–45.
69. Щерба Г.І. Яремкевич Р.В. Сучасні особливості організації дозвілля і відпочинку молоді в Україні: соціологічний аспект. *Наукові праці Донецького нац. техн. ун-ту. Сер.: Педагогіка, психологія і соціологія*. 2009. Вип. 3 (145). URL: <https://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/17768/4/sherba.pdf> (дата звернення: 5 квітня 2024 р.)
70. Шука Г.П. Організація анімаційної діяльності. Курс лекцій. Берегове, 2024. 156 с.